

WESTERN

Dž. Pejdž

BANDA MAJORA RETLEND

BRUJ 44 3.400 PINA

YU ISSN 0353-1287

9 770353 128065

ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

VPA

WESTERN

160

1989

Džon Pejdž

BANDA MAJORA RETLEND

X-100

Odgovorni urednik
MILORAD PREDOJEVIĆ

Urednici izdanja
PIROŠKA MATIĆ
JOVAN ČANADANOVIĆ

Recenzent
S. IVANOVIĆ

Izdaje i štampa NIŠRO »DNEVNIK«, OOUR Izdavačka delatnost, Vojvodanskih brigada 7. Novi Sad, telefon (021)621-555 ● Žiro-račun 65700-603-6350 ● Direktor NIŠRO »Dnevnik«: **Dušan Tomić** ● Rukovodilac OOUR Izdavačke delatnosti: **Ilija Vojnović** ● Glavni i odgovorni urednik: **Todor Đurić** ● Grafički urednik: **Juliš Arvanitidis** ● Sekretar Redakcije: **Zdenka Karabasil** ● Korektor: **Jovan Uglješin**

Džon Pejdž

BANDA MAJORA RETLEND

Džef Lokart treći put pogleda konje i primače šaku starinskom »frontijeru«. Sad je tačno znao da se neko šunja u blizini logora.

— Nije Indijanac — promrmlja naviknut da u samoći govori sam sa sobom. — Dozvolio je da ga konji nanjuše.

U pustoši to je bio ozbiljan propust koji iskusan čovek ne bi smeo da dozvoli ukoliko je želeo da doživi sutrašnji dan. Džef je to veoma dobro znao. Lutajući Zapadom dobro je znao da bezbednost često zavisi od sitnica na koje noćni posetilac nije pazio.

Osetila su ga oba konja. Sivac je samo podigao glavu i dahtao upozoravajući na strančev dolazak, dok je šareni mustang, tek odnedavno pripitomljen i naučen na sedlo, još uvek pokazivao čudi divljeg konja i bio spreman da zaništi.

Džef se, međutim, i dalje nije odmicao od vatre. Nešto mu je govorilo da posetilac nije samo neoprezan nego i bezopasan. Doduše prima kao je ruku izlizanom kundaku revolvera, ali dalje ništa nije predzima. Oprezan, spreman da munjevito potegne moćni »frontijer« i dalje je napola ležao kraj zapretane vatre.

A, onda je i tako hladnokrvan čovek gotovo poskočio od iznenađenja. Prolazom između dva grma naišla je. . . žena. I to ne neka indijanska skvo. Ugledavši vatru, zastala je i zavapila dubokim, pomalo promuklim, glasom:

— Bože, spašena sam!

Istog časa Džef se našao na nogama i pozvao je:

— Pridite i ogrejte se, mem.

Žena je bila prava lepotica. Duga, ravna kosa, tamna kao gavranovo krilo, padala joj je kao slap niz pleća, a ispod naglašenih veda sevale su kao ugaj crne oči.

Bila je visoka i lepo građena. I svesna da to vide muškarci. Čak i u ovom trenutku, mada je malopre zavapila od sreće što je ugledala živo biće u ovoj pustoši, ponosno je držala glavu, sačekala da je pozove pa tek onda prišla vatri.

— Zovem se Pamela Karter. Imam kola sa arnjevima, ali mi je jednog konja ugrizla zvečarka. Krenula sam da potražim pomoć.

— Ja sam Džef Lokart. Pomalo lutam Zapadom i slučajno imam viška konja. Doduše, nikad nije vukao kola. . .

— Oh, sjajni ste mister Lokart. Spasli ste me.

Mršavom čoveku sevnuše sive oči, ali se ubrzo na izbrazdanom koščatom lice vrati uobičajeni mir.

— U pitanju je, ipak, samo slučaj gospođe Karter. Da ste krenuli na drugu stranu. . .

Žena je sela kraj ognja i posmatrala ga kako iz bisaga vadi limeno lonče i sipa joj kafu.

— Ali, nisam krenuli na drugu stranu. I, našla sam vas.

Džef Lokart je bio suviše racionalan čovek da bi prepustio slučaju da upravlja njegovim postupcima. Zato se, videlo se, nije slagao sa gošćom,

ali je oćutao i prineo joj mirisavu tečnost.

— Imam samo malo suvog mesa i neki zalogaj starog hleba. Žao mi je.

— Ali, molim vas. . . jelo mi ne pada ni nakraj pameti. Uostalom, moje zalihe u kolima su, izgleda, bogatije.

Čovek s nisko pripasanim koltom zagonetno se osmehnu. Neko vreme sedeo je s druge strane ognja i gledao negde u tamu. Kao i većina ljudi odraslih u pustoši malo je govorio, a i tada nije žurio. Zato joj je odgovorio tek posle poduže pauze:

— U divljini čovek često nema nikakvih zaliha. Živi od onog što nađe.

— Ah, kako to mislite. . . što nađe.

— Baš tako kako sam rekao. Divlji kunić pogoden u glavu dovoljan je gladnom čoveku za pristojan obrok. Još ako lovac ima i šaku soli. . .

— Zašto u glavu i. . . ne razumem to sa solju?

Uzdahnuvši, Džef strpljivo nastavi:

— To je zbog specifičnosti oružja i kalibra, mem. Ja nemam lovačku pušku sa sitnom sačmom. Pucam puškom ili revolverom kalibra 45 delova inča i takva zrna sigurno bi raznela kunića. Šta bi mi onda ostalo za večeru? A, to sa solju. . . dobro ste приметili. Događalo se da je danima ne okusim. Uz svu štednju potrošim je na dugim putovanjima.

Žena je gotovo zaboravila na kafu koja se hladila u plehanom lončiću u njenim negovanim rukama. Mada mu je na naki način iskreno verovala, još uvek nije mogla da ga potpuno shvati:

— Ali. . . postoje naselja, prodavnice. Zapad više nije tako pust kao pre nekoliko decenija kada je Džedidaja Smit, o čijim sam podvizima dosta čitala, osvajao ove krajeve. U Ajdaho je stigla masa sveta. . .

Na mršavom licu čoveka sa »fron-

tijerom« igrale su senke od napola dogorele vatre. Videlo se da bira reči kako bi joj objasnio način života na zapadu.

— O' kej, u pravu ste. Čim se čulo za zlato pronađeno duž Snejk rivera, sva sila goldvočera navalila je u ove krajeve. Ali, mnogi su dojurili praznih šaka. Terani zlatnom groznicom, nisu mislili ni na šta sem na plemeniti žuti metal. Ubrzo su, međutim, naišli na neslućene probleme. Jedan je, recimo, veoma značajan. Džak brašna u ovim krajevima staje sto dolara. Iste paprene cene. . .

— Shvatam, narmirnice su veoma skupe, a verovatno i sve ostale usluge koje se nude goldvočerima. Vi, čini mi se, ne spadate u kopače pa prema tome nemate dovoljno novca da ih nabavite kao što, recimo, mogu da učine goldvočeri drešeći svoje kožne kese sa zlatnom prašinom.

Džef ćutke potvrdi glavom, a Pamela Karter nastavi čvršćim glasom:

— Pretpostavljam. . . so o kojoj ste malopre govorili još je skuplja od brašna?

— Tačno, gospodo Karter. Veoma je skupa, a često je uopšte nema.

Na to žena iznenađeno podiže obrve.

— Kako. . . nema? Zar u Ajdahu poslovni ljudi. . .

— Postavili ste dobro pitanje, ali postoje i logični odgovori, mem. Vidite, so se na konjskim tovarima donosi čak iz oblasti Solt Lejk Sitija u Nevadi, a takvi karavani često su meta ratobornih Indijanaca ili belih razbojnika. Doduše, poneki se i probije do naselja goldvočera.

U nekoliko škrtih i nepovezanih rečenica uspeo je da joj objasni lokalne prilike i žena zabrinuto spusti glavu zagledana u žeravicu.

— Shvatam — promrmlja dok su joj se krupne grudi uzbuđeno dizale i spuštale — na svaki način ispaštaju goldvočeri i ostali svet u ovim krajevima. Špekulanti verovatno do neba zidaju cene brašnu, soli. . .

— I municiji, gospodo Karter! — dodade mršavi čovek zbog čega tamnokosa žena ponovo začuđeno izvi obrvama:

— Ne razumem, brašno se troši svakodnevno, ali meci. . .

— Oni još češće — odseče Lokart uz tvrdi izgled lica. — Pogotovo ako se radi o ljudima koji žive od svog kolta.

U sivim očima kao da je ugledala led gorskih potoka i jedva promucala:

— Znači. . . koliko shvatam, vi ste jedan od tih ljudi?

— Da, mem. . . ja sam revolveraš. To mi je, ako bi se moglo reći. . . zanimanje.

Pameli se učinilo da je neka ledena ruka šćepala za srce. Kao opčinjena buljila je u čoveka s druge strane vatre i pitala se nije li naletela na još veću opasnost. Možda je bilo bolje da je sve ostavila i jašući na preostalom konju nastavila put za Ameriken Fols? Ovako, našla se u društvu hladnokrvnog ubice, jednog od brzorukih strelaca o kojima su se na istoku zemlje ispredale priče. I to veoma neugodne priče.

Kao da je osetio šta misli, Lokart se škрто osmehnu ali su mu blede oči i dalje bile hladne.

— O' ke, mem. . . sad znate s kim imate posla. Ali, informacije radi, da kažem kako mi ljudi sa Zapada veoma cenimo ženu, a pošto sam ja jedan od njih. . . ni zbog čega nemojte da strahujete. Odvešću vas u prvo naselje kopača. . .

— Možda u Ameriken Fols, tamo sam se zaputila.

— U redu, u Ameriken Fols. Ionačko nam je najbliži.

Uopšte je nije pitao šta traži u toj rudarskoj jazbini sklepanoj od daščara, iskrpljenih šatora ili u zemlju napola ukopanih zemunica gde i najtvrdi muškarci lako ostanu bez glave a jednoj ženi sa istoka gotovo uopšte nema mesta. Po njemu, svako je imao pravo da živi na svoj način i bira staze ka uspehu. Ukoliko

u tome ne uspe, pa. . . neće biti ni prvi ni poslednji. Zapad je bio surov i u ovim bespućima mogli su da opstanu samo najtvrdi i najuporniji ljudi. Za slabiće nije bilo mesta. A, koliko je dosad mogao da primeti, Pamela Karter nije spadala u slabiće. Surovosti Zapada, rečene makar samo i kroz cene životnih namirnica, primila je onakve kakve jesu i — nije kukala.

Sad je krenula i korak dalje i odlučno ga pogledala u oči:

— Mister Lokart. . . želela bih da unajmim vaš revolver. Naravno, ukoliko sam se dobro izrazila?

— Sasvim ste dobro rekli, mem — dočeka je dok mu bora gorčine u uglu usana dode nekako dublja i izraženija. — Ne rekoh li da je zanimanje revolveraša kao i svako drugo?

Karterova se i dalje nije osećala ugodno. Tačno, čovek je potvrdio da je profesionalac koji živi od svog kolta, ali. . . strepela je zbog one gorke bore na njegovom licu koja je kazivala o unutrašnjem neraspoloženju zbog načina života koji je probrao. Ne bez razloga pitala se koliko može da se pouzda u njega?

Sledeća rečenica uverila ga je da je i ona tvrd orah:

— Vaš revolver, mister Lokart, ne želim da koristim u nečasne svrhe.

Gorka bora, međutim, nije silazila s njegovog lica. Samo levom rukom zavijao je tanku cigaretu i liznuvši smeđi papirić dohvatio ugarak sa vatre.

— Revolver je, gospodo, čudna alatka. U fotroli. . . samo je komad precizno obrađenog gvožđa, ali kad ga čovek uzme u ruku. . .

— Znam — prekide ga — onda postaje sredstvo za ubijanje.

Lokart je i dalje zamišljeno gledao u užareni vrh cigarete i nastavljao svoju misao:

— Ne, o tome, bez uvrede, ništa ne znate. Zapravo, ništa ne znate o ubijanju. Jer, primera radi, revolverom može da se ubije i zver. U tom

slučaju priča o ubijanju postaje bespredmetna, a ljudi mog kova proširuju je i na izvesnu vrstu ljudi. Mislim na razbojnike i sav ostali ološ koji se nagomilao na Zapadu.

Karterova kao da jedva dočeka da predahne i žurno reče:

— Na njih sam i ja mislila.

— O' ke, mislimo znači na isti soj ljudi. Ali, zaboravljate da su to ipak — ljudi. Kada ih lišimo života. . . ubice smo. Bez obzira na motiv koji nas rukovodi.

— Ali, Džefe — po prvi put ga nazva samo imenom — reč je o zločinima, ubicama koje i zakon. . .

— Reč je o smrti, Pam — prede i on na familijarni način izražavanja.

— O svim strahotama koje ona nosi sa sobom. Ma kako tačno bili pogodeni, ljudi, bez obzira bili zločinci ili ne, umiru teško. Ponekad, život nikako da napusti izrešetano telo. Ne znam da li si bila u prilici da vidiš strašne izlazne rane od kuršuma, da čuješ krikove umirućih, ropac dok se rastaju sa životom, da im vidiš noge kako se grče, polomljene nokte kojima riju zemlju, da prime tiš bledilo njihovih lica i užas u zenicama očiju. Ma kako se ponašao, revolveraš je na kraju samo — ubica.

Tek sad je počela da shvata šta ga muči i jedva promuća:

— Ja, ja. . . nisam nikad mislila. . .

— I ne čudi me. Čak i mnogo obavešteniji ljudi sa Zapada o revolverašima ne razmišljaju na ovakav način. Većina veruje da je dovoljno da veštom momku s koltom stave zvezdu lokalnog šerifa na grudi i da mu time daju neograničenu dozvolu da ubija. Veruju da revolveraš tada postupa po zakonu. Samo. . . ne treba da govorimo o tome — dodade mrveći opušak u čvornovitim prstima. — Probrao sam ovo zanimanje, taj posao jedino znam da radim i — ne žalim se. Možda samo u trenucima slabosti.

Ne znajući kako da mu pomogne, žena hitro ustade i obide vatru.

— Drago mi je da si tako rekao, Džefe — reče spuštajući se kraj nje-

ga na kolena. — Život je gorak kako god da ga posmatramo. Eto ja, mislim da bih u Ajdahu mogla da započnem neki posao i. . . zaboravim prošlost. I ne mislim šta će biti sa mnom ako ne uspem. Ponekad, dođemo u čorsokak iz kog nema povratka. Ali, i to je život.

Obema rukama stegla mu je žilavu podlakticu i pod prstima osećala kako mu igraju tvrdi muskuli.

Žilavi čovek ponovo je dohvatio duvankesu i pošto zavi cigaretu i odbi nekoliko dimova, reče čvrstim glasom:

— Sad treba da spavaš, Pam. Ujutro ćemo do tvojih kola.

II

Stara mrcina opet se napila — promrmlja plećati kopač Greg Elvejz. — Možemo ga dozivati do sudnjeg dana.

Jašući mazge niz Hors krik su se spuštala i ostala dvojica pratilaca. Ridi Henk Tajler, vlasnik osrednje izdašne bonance koja mu je donosila više kostobolje nego zlatnog peska, mrzovoljno je vrteo glavom.

— Ko zna, čoveče. . . možda nije ni živ?

Ljudeskara Elvejz najpre oprezno proveđe konja oko velike stene obrasle mahovinom i smrsi preko ramena:

— Ne baksuziraj, ko bi šta stariću. . .

— Starac ili ne, Monk je našao dobru žilu — nije se dao ridoglavi Tajler — a ko bi pre o tome nešto znao od Radža Retlenda. Ako mene pitaš. . . banda ne radi ništa drugo nego prati ko od ljudi ima uspeha.

Ćutljivi Džon Voston, treći jahač njihove grupe, zabrinuto je gledao stene kraj potoka i gundao u bradurinu:

— Od jutros me nešto štreca u leđima. Biće gužve.

Jahanje potokom bilo je gotovo nemoguće jer su se na svakom koraku nalazile odvaljene stene i stab-

la koja su prolećne bujice nanele nizvodno. To su osećale i životinje i ustručavajući se išle nogu pred nogu.

— Dobro, ljudi... šta vam je jutros? — zagalami Elvejz uporno terajući konja uzvodno. — U redu, zabrinuti smo jer se starac danima nije pojavio u Ameriken Folsu, ali... zar mora odmah da bude najgore. Možda je zaspao?

Stotinak koraka dalje klisura se širila i jahači ugledaše napola ukopan u zemunicu, razbacan alat i tave za ispiranje, čebač prostrtu po kamenju da se vetri, ali starog Monka nije bilo na vidiku.

— Šta vam kažem, odlutao negde — odahnu plećati Greg sjahujući s konja, ali su ostala dvojica i dalje zabrinuto razgledali okolinu, a Tajler gundao upola glasa:

— Nigde nije odlutao, zar bi ostavio ovakav nered? Kažem vam, zaskočili su ga!

Sad je Elvejz počeo zabrinuto da se osvrće.

— Stvarno, radio je na potoku. Eno mu lopate zabodene u pesak.

Bradonja Voston uveliko je obilazio bonancu i ubrzo zarežao promuklim basom:

— Našao sam tragove konja. Evo i otisaka Monkovih čizama. Tolika stopala nema niko u celom Ajdahu.

Sva trojica se okupiše oko mesta gde su se u mokrom pesku videli tragovi i čvršće stegoše puške u šakama.

— Tamo su ga odveli — pokaza Votson uz potok posle čega oprezno krenuše i zavirujući iza stena izbiše za krivinu.

Ugledali su ga kako rukama vezanim iznad glave visi obešen o stablo granate topole.

— Ja šta ostade od starog Monka? — jeknu Tajler dok su mu ruke sa oružjem podrhtavale, a glas došao nekako utanjen. — Nema polovine leđa.

Stari kopač bio je jezivo iskasapljen. Neko ga je najpre vezao i obe-

sio o granu, a onda sadistički skidao kaiševe kože s leđa.

Još uvek su zverali očekujući da svakog časa odnekle plane razbojnička puška, ali se ništa nije događalo. Samo je tiho žuborenje potoka remetilo iskonski mir pustoši.

— Pa, da ga skinemo, ljudi — predloži Elvejz i krenu prema šumici. — Baš je bedno završio.

Zverajući i dalje na sve strane, prilazili su drvetu i ježeći se gledali Monkovo mrtvo telo. Čak je i ćutljivi Votson psovao u bradurinu:

— Krvnici, majčina im... mučili su ga da im oda mesto gde krije zlatu.

— Šta sam rekao malopre, Radž Retlend i njegovi prokleti banditi — dodade Tajler. — Zlikovci!

Ne ispuštajući oružje iz šaka, Elvejz nije skidao oči sa traga koji je vodio dalje uz potok, a ostala dvojica hitro presekoše konopac i spustiše starca na travu.

— De, da ga zakopamo — promrmlja Tajler. — Ti Džone donesi lopate.

Tužni posao bio je brzo završen pa se sva trojica okupše nad grobom a bradonja Votson skide otrcani šešir i zabubnja glasom koji kao da mu je dolazio iz čizama:

— Bio si dobar drugar, Monk. Osvetićemo tvoju smrt iako te nećemo moći oživeti. Sad si sigurno na nebu i... možda ti je i bolje, nego da si se i dalje mrznuo u Krejzi krik. Sad si završio našao svoj mir.

— A ha — jetko dodade orijaš Elvejz — iskasapljenom čoveku smrt dođe kao najbolje rešenje...

— I zato ćemo da pronademo prokletog Radža Retlenda i pripitamo ga o ovom slučaju — dreknu ridoglav Tajler i poplaši mazge. — Pobićemo prokletu bandu!

— Ali, kako... Henk? — ponovo zagudi stameni Votson. — Nas trojica...

— Ko govori samo o nama, Džone? — ponovo grmnu Tajler i isko-

rači prema mazgi. — Ima nas nekoliko stotina kopača.

— Razbacanih po usamljenim nalazištima i razjedinjenih. Sta misliš, koliko ljudi će ostaviti ispiranje i krenuti u poturu da bismo osvetili Monkovu smrt?

Pitanje je bilo na mestu i ridi čovek počeo da se češka po glavi. Problem je bio težak, možda čak i nerešiv pogotovo što mnogi goldvočeri nisu ni čuli za nekog starca Monka čija ih se smrt gotovo nije ni ticala.

Ali, opasnost od Retlendove bande svima je pretila i to mu dade novu ideju:

— Danas je stradao Monk, sutra može neko od nas trojice ili bilo koj drugi tragač za zlatom. Ljudi, moramo formirati komitet za odbranu.

Elvejz i Votson već su bili u sedlima, ali su zauzdali životinje i zagledali se u sagovornika.

— Reče li to da uzmemo zakon u ruke, Henk?

— Pa šta, ili ćemo se udružiti ili će nas stizati jednog po jednog. Druge nam nema.

Na to plećati Elvejz smrši:

— Postoje dva problema, jedan je u našoj neorganizovanosti, a drugi u tome što niko ne zna Radža Retlenda ni pripadnike njegove bande. Za sada, to su samo jedno ime i gomila pljačkaša. Ne znamo ni koga da jurimo!

Slične misli morale su i Henka koji je zbunjeno stajao kraj mazge i gledao ih ne znajući šta da odgovori, kad se javi ćutljivi Votson:

— Imamo trag ubica, treba samo da ga sledimo uz potok.

— I naletimo na cevi njihovih pušaka — dreknu ridoglavci. — Trojica na bandu ubica...

— Pa, ne mora baš tako da bude, Henk. Zasad je dovoljno da ih sledimo i bar otkrijemo približno mesto skrovišta.

Na to orijaš grmnu:

— Samo ste delimično u pravu. Retlendova banda nas uspešno teroriše zahvaljujući mudrosti i lu-

kavstvu njenog vode. Ja sve nešto mislim... oni i nemaju pravog skrovišta. Možda su kopači kao i mi i samo se okupljaju pred neku akciju?

To je bila nova zagonetka na koju stameni Votson nije obraćao posebnu pažnju. Čak ga je potakla na energičnije mere:

— Neka je i tako, Greg... nema nam druge nego za njima. Čak ćemo i lakše obaviti posao ukoliko uhvatimo nekog od njih. Sa celokupnom bandom, teško bismo izašli na kraj.

Živeći u pustošima, oдавно su naučili da okolnosti često diktiraju najrazličitija rešenja i da u životu sreća igra gotovo presudnu ulogu. Na istom potoku, na primer, neki su pronalazili veoma izdašne bonance, dok su drugi, udaljeni jedva pola milje, samo čeprkali po pesku i najčešće nalazili bedne listiće liskuna ili gorskog kvarca. Od zlata nije bilo ni traga.

Sad je Greg rekao nešto što bi moglo da im ide naruku zbog čega prestadoše sa primedbama i kao jedan čovek zagrabiše uz potok.

Tragovi su, međutim, bili samo delimično vidljivi jer su banditi birali krševitiji teren. Ali, stalno su se držali klisure što se donekle nije slagalo sa mogućom pretpostavkom o razdvajanju i razilasku na razne strane. O tome je Džon Votson ubrzo nešto rekao:

— Ljudi — zabubnja iz basa — ja sve mislim da su krenuli da napadnu još nekog kopača. Kod Monka su očigledno omanuli i sad će pokušati da se na drugom mestu dokopaju zlata.

Ridokosi Henk već je sleteo s mazge i grozničavo zverao kao da se banditi nalaze iza svakog kamena.

— Onda... pravo ćemo im u šake.

— Batali strah — zagunda bradonja ali ipak čvršće steže pušku u čvornovitim šakama — sad su besni zbog promašaja kod starog Monka i samo misle kako će opljačkati

nekog drugog. Zato i stalno jure potokom.

Slično je mislio i plećati Elvejz:

— Meni samo jedno ne ide u glavu. Evo, nas trojica nismo banditi jer imamo izdašne bonance i nije nam stalo do tuđeg bogatstva. Zašto bi Retlend rizikovao život i bavio se banditskim poslom?

Obuzet strahom ridoglavi Henk nije bio sposoban za pametno rasuđivanje i samo je strepeo da odnekle ne plane hitac, ali je Votson imao više hrabrosti, a i pameti. Škrto se osmehujući pogleda orijaša:

— To si lepo primetio, Greg. Za otimačinu su se opredelili propali goldvočeri, ljudi koji ili nisu pronašli dobre bonance ili su suviše lenji da na njima rade. I to bi nam moglo poslužiti kao putokaz u pronalaženju bar nekih od članova bande.

Na to Henk gotovo zakuka:

— Ali, sad su na okupu!

— Pa i mi smo, čoveče — počeo da se nervira uvek staloženi Votson. — Čak smo i u prednosti jer možemo da ih iznenadimo.

— Ali, samo ukoliko i dalje ne budemo brbljali i stajali na ovom mestu — dodade Elvejz vezujući konja za korenje nekog žbunja. — De, da krenemo!

Oprezno idući potokom, napred su pošli Greg i bradati Džon dok se Henk vukao na začelju i saplitao o kamenje. Prisećajući se malopredšnjeg zločina, nije prestajao sa kuknjavom:

— Bolje bi bilo da smo pozvali još nekoga.

Postepeno, klisura se širila, a nestajalo je i velikih kamenih gromada iza kojih bi razbojnici mogli da ih sačekaju u zasedi pa se i strašivi Tajler pomalo okuražio i priključio dvojici drugova. Dahćući od napora čak je počeo i da preti:

— Samo da mi ih je ugledati na nišanu puške...

Presekla ga je snažna eksplozija posle koje zaredaše puščani hici i povici ranjenika. Sva trojica iznena-

đeno zastadoše i počeo da se zgleđaju dok bradonja ne dreknu:

— Svega mi, momak ih je baš lepo dočekao. Patronama dinamita!

Na to Elvejz bez oklevanja jurnu prema velikom oblaku dima i prašine koji se ukazao na pedesetak koraka od mesta gde su zastali, a onda u stopu za njim požuri stameni Votson ne prestajući da mrmlja u bradurinu:

— Koliko se sećam, ovde bonancu ima Mali Džek.

Džek Slejd je bio jedna irska prznica ne veći od džaka brašna, ali se srcem terijera koji se ničeg i nikog nije plašio. Zbog sitnog rasta dobio je nadimak Mali, ali je đavolji Irac imao hrabrosti da se odupre celom čoporu razbojnika i sada samo prašio dinamitom. Jedva da su pretrčali dvadesetak koraka, a on je bacio dve nove šipke dinamita i urlao između eksplozija:

— Odbij prokleti Retlende. Nedom svoje zlato!

Ali, prednost je ipak bila na strani bandita kojima, doduše, nije uspelo da ga iznenada zaskoče ali su ipak bili u velikoj prednosti. To su trojica kopača mogli da shvate i po energičnom glasu koji je razbojnik podsticao na nova pregnuća:

— Hej, ljudi... opkolite ga. Pa nema ceo sanduk dinamita!

— Imam dva! — odgovarao mu je kreštavi Irčev tenor, a nova serija eksplozija potvrđivala njegove reči. — Samo pridite.

Sem jednog ozbiljnijeg ranjenika koji se puzajući povlačio u zaklon i izmicao sa poprišta, ostali su prošli sa ubojima od kamenja koje je posle eksplozija vrcalo na sve strane i spremno prihvatili naređenje.

Dok su neki pucali, drugi su se prebacivali od zaklona do zaklona i sve više opkoljavali kolibu Malog Džeka koji se i dalje kreveljio kao lud i palio svoje patrone kao da zaista ima celo slagalište eksploziva.

— 'Oćete moje zlato, ali ćete otići krvavih gaša. Kukaviceee!

Iznervirani njegovim izazivanjem, dvojica bandita neoprezno skočiše iz zaklona i potrčaše direktno prema kolibi, ali sa vrata poče da seva brzometna vinčesterka pa se jedan uhvati za butinu i svali na zemlju, a drugog kuršum pogodi u glavu pa se krv i mozak pomešan sa komadima kostiju razleteše na sve strane.

Ranjeni bandit urlao je iz sveg glasa:

— Navalite . . prokleti, vidite da sam mu na nišanu!

Ceo roj kuršuma polete sada prema vratima brvnare, ali se niko od bandita nije usuđivao da ponovi juriš pa Mali Džek otvori vatru sa prozora i sa dva precizna hica dotuče čoveka u prašini.

Uz to nije prestajao da se dernja i cereka:

— Šta vam rekoh, svi ćete u pakao!

Ali, situacija se menjala. Zauzet napadom s čela, kopač nije primetio trojicu razbojnika koji su uspeli da zdesna stignu nadomak kolibe i baš se razmeštali da ga brzom paljbom prikuju u prostoriji, kad Greg i bradati Votson dojuriše iza njihovih leđa i u trku pripučeše iz pušaka.

U tome su, međutim, veoma pogrešili. Zadihani i uzbuđeni, nisu mogli precizno da nišane pa lopuže odmah osetiše da ih napada neko nevešt i nestadoše u obližnjoj jaruzi odakle ih dočekaše neuporedivo preciznijom vatrom.

Jedan kuršum zakači Grega po ramenu, ali je to za čvrstog čoveka bila sitnica. Doduše, puška mu je za trenutak ispala iz obamrljih prstiju, ali se orijaš ipak nekako snađe i levicom dokopa revolver zataknut za kaiš pantalona.

— Udri Džone, nije mi ništa! — zaurla i nevešto poče da gađa bandite zalegle iza novih zaklona, ali je bradonja imao prečeg posla od puškaranja. Nešto vrelo prohuja mu kroz slabinu od čega gotovo izgubi dah dok mu tamni kolotovi počеше da igraju pred očima.

— Pa, ja sam pogođen — sevnu mu kroz glavu dok je bezuspešno pokušavao da sa zemlje dohvati pušku i samo se koprcao po prašini.

Za to vreme paljba je ojačala i napadači su postigli osetnu prednost. Steran kuršumima u zaklon kolibe, Mali Džek više nije uspevao da opali nijedan hitac, a i trojica iznenadnih napadača bili su onemogućeni. S njihove strane jedino se čula potmula tutnjava Gregovog dugocevog kolta.

Energičnim glasom vođa bande izdavao je nova naređenja:

— Hej vi iza kuće, šta čekate. Dokrajčite tu budalu s koltom!

Sad je i Elvejz počeo uplašeno da se osvrće i doziva drugove:

— Džone, Henk . . gde ste, bogamu?

Ali, niko mu nije odgovarao. Boreći se sa nesvesticom, bradonja je samo škripao zubima od muke i pipao oko sebe tražeći pušku dok se kukavica Tajler najverovatnije zavukao u neki zaklon ili već zbrisao sa mesta okršaja.

Sterani u jarugu, napadači su se uveliko okuražili i otpočeli vatrenu pripremu novog juriša. Kako iz kolibe više nije sevala Džekova vinčesterka ni gruvao dinamit, svu pažnju posvetili su Elvejzovoj grupi i sačekali da nespretni kopač ispuca ceo doboš municije, a zatim ga uhvatili u raskoraku dok je pokušavao da pripuni ispucalo oružje.

Kolenima je stegao kundak, a levicom nespretno izbacivao čaure iz doboša. Jedva je završio polovinu posla, a banditi su krenuli na juriš. Pucajući u trku, stizali su iskeženih zuba i s mržnjom u očima. Izgledalo je da ranjenom Votsonu i Gregu Elvejzu nema spasa pogotovo što i ostali osuše brzu paljbu prema brvnari i počеше da urlaju i pocikuju:

— Gde si matori jarče da pomoliš nos!

Tog trenutka dogodi se nešto što niko nije očekivao. Neki od zalutalih kuršuma pogodiše sanduk sa dinamitom i strahovita eksplozija naj-

pre raznese trošnu građevinu, a zatim obori i većinu napadača. Na sve strane letele su grede, delovi krova, busenje i kamenice od čega je deo napadača bio povređen, a dvojica iz grupe koja je jurišala na tragače zlata poginuli su na licu mesta. U stvari, najgore su prošli oni koji su jurišali na kopače. U vreme eksplozije našli su se bez ikakvog zaklona i bili gotovo zbrisani, a snažni udar vazduha i razbacani delovi kolibe zaglupili su plećatog Elvejza i bradonju Votsona i naneli im niz lakših ozleda.

Ali, eksplozija im je spasla glave jer su napadači, ne čekajući naređenje svog grlatog šefa, naglavačke strugnuli sa mesta okršaja ostavljajući izginule. Dok je Votson bio gotovo bez svesti, Elvejz je razrogačnim očima posmatrao kako trojica napadača pobiše svoje ranjenike i tek zatim napustiše okolinu bonance.

— Ne ostavljaju svedoke — šaptao je gledajući za njima i pipao se po telu strahujući da mu je slomljena neka kost. — Pravi zlikovci.

Jedva nekako osovio se na noge i najpre potražio Votsona.

— Jesi li živ, Džone? — mrmljao je, ali ga napola ogluveli bradonja nije čuo. I dalje je škripao zubima od muke, ali se odmah videlo da rana na boku nije tako strašna i da će mu biti lakše čim povrati dah.

Očima mu je pokazao da mu je lakše pa plećati kopač požuri prema ostacima kolibe umesto koje nađe krater izdubljen eksplozijom oko koga se dimilo nekoliko nago-relih greda i dasaka.

— Od Malog Džeka nije ostalo ništa za sahranu — mrmljao je razgledajući okolinu gde više nije bilo napadača, a onda krenu prema izginulim ljudima.

Niko nije preživeo. Ukoliko nisu stradali od dinamita, umrli su tačnim pogocima u glavu posle čega više nije imao šta da uradi sem da

ih dovuče na jedno mesto i preko leševa nabaca kamenje.

— Gde li je Henk? — pitao se brišući znoj sa čela dok je snažni Votson nekako uspeo da zavije ranjenu slabinu i osovi se na drhtave noge.

— Čoveče — stenjao je i prilazio mu poštajući se na pušku — ovo su pravi koljači. Ne štete ni sebe, a kamoli protivnika.

Uzdahnuvši, Elvejz promrmlja:

— Ne štete, Džone. Samo... šta ćemo sad. Najpre iskasapljeni Monk, a sad i Mali Džek. Ukoliko nastave ovim tempom...

— Preploviče nas za tri meseca. Nešto moramo preduzeti.

III

Sat pre ponoći lumpovanje u »Poslednjoj šansi« doživljavalo je kulminaciju. Tada bi se na pozornici obasjanoj petrolejkama pojavila grupa od šest devojaka sa tako oskudnom odećom na sebi da bi toliki tekstil jedva bio dovoljan za iole pristojniju odeću jednoj od njih.

— Vidi onu s crvenim sisama! — drao se neki pijani kopač pokazujući drugaru kraj sebe na plesačicu čije su gole grudi bile obojene ružičastom bojom. — Dao bi kesu zlata...

Krivotogi momak koji mu je pravo društvo potajno se kezio jer njegov bradati drugar nije imao dobru bonancu odakle bi mogao da se raspipa zlatom.

— Reče li baš kesu zlata zbog crvenosise?

Sad je i bradonja postao svesniji situacije i nešto trezvenije razmišljao:

— Znaš šta, najpre bi je pitao za cenu. Jebiga, možda baš i ne mora biti puna kasa.

Krivotogi nije prestajao da ga delje:

— Eh, ne bi... onaka cura pa za male pare. Šta ti je, čoveče?

Bradonji je bilo sve jasnije da do igračice neće doći ukoliko mu se ne

posreći da otkrije pravu zlatonosnu žicu pa mrzovoljno sruči piće u gušu. Brzo je skrenuo pogled prema manje atraktivnoj učesnici pozorišnog bacakanja nogama i počeo s druge strane:

— Ona uvela, sa žuto ofarbanim...

— Kako uvela, vidi kako mlatara s njima.

— Uvela, nego šta. Vise joj do pupka.

Krivotvori poruči novo piće i nastavi diskusiju:

— Neki to vole inače ih Kejt ne bi držala u svojoj jazbini. Šta misliš, da je »Poslednja šansa« spala na trećerazredne cure?

Igračice na pozornici davale su sve od sebe. Bacakale su se iz sve snage i trudile se da doprinesu opštem štimungu i što rastrošnijem ponašanju posetilaca. U tome su veoma uspevale jer se zlato neprekidno vagalo na šanku i razmenjivalo za dolare koji su, opet, nestajali kod barmena ili lepotica spremnih da sa gostima podele postelju.

Ma šta razgovarala dvojica večernjih posetilaca, jedno je bilo sigurno; Kejt Dorser, vlasnica »Poslednje šanse« vešto je organizovala posao i zgrtala pare kao da je vlasnica najbogatijeg nalazišta u okolini Amerikena Folsa, a priprostim svetom koji se iznenada dokopao ogromnog bogatstva lako je bilo izvući pare iz džepa. Malo lažne ljubavi, alkoholnih isparenja, ljubaznih osmeha i varljive nade da će se obogatiti za kockarskim stolovima bili su garancija dobre posete salunu što je imalo i znatno šireg uticaja među kopačima duž Snejk rivera.

To se baš sada i dogodilo. Umorni i iscrpeni u »Poslednju šansu« banuli su plećati Greg i bradonja Votson i jedva doteturali do šanka.

Za trenutak galama je umuknula a većina gostiju sjatila se kraj njih i navalila da ih ispituje:

— Ko vas tako udesi?

Držeći se za okrvavljeni zavoj na slabinama bradati kopač samo ne-

što besno smrsi kroz zube, a Elvejz reče:

— Ko bi drugi nego banditi prokletog Radža Retlenda. Samo, mi smo još dobro prošli.

— Ako misliš i na Džona kome promaja duva ispod rebara, onda si se debelo zajebao — zakrešta krivotvori kopač i poruči im rundu pića.

— Deder, ispričaj šta se dogodilo.

Sručivši na brzinu žestoku rakiju, bradonja nekako dođe do daha:

— Henk Tajler, Greg i ja krenuli smo da obidemo starog Monka, ali smo ga našli izmrcvarenog na bonanci. Neko mu je skidao kaiše kože s leđa, ali je starac, izgleda, trpeo do smrti i nije hteo da oda tajnu gde drži isprano zlato.

Bledilo na licu pokazivalo je koliko je napora uložio da im ukratko izloži događaje na Hors krikumu pa sad nastavi plećati Elvejz:

— Sledili smo tragove i došli do zemunice Malog Džeka oko koje je uveliko praštalo. Branio se dinamitom, a kad smo i mi pripucali zamalo se sreća nije potpuno promenila. Samo... prokleti Henk Tajler se uplašio i pobegao, a još kad Džona za kači kuršum...

Lokalni berberin koji je dopunjavao praksu vadeći ljudima zube i previjajući im rane, uveliko je poslovaao oko bradonje i krpio ga, onako s nogu. Sad je začuđeno podigao obrve:

— Nešto se ne slaže, čoveče. Pogoden je s leđa!

Okupljeni oko šanka, posetioци »Poslednje šanse« gotovo nisu ni obraćali pažnju na podijum gde su golem cure nastojale da bar malo poprave bedni štimung koji je nastao posle dolaska dvojice kopača. Ali malo im je šta polazilo za rukom, bolje rečeno za nogama i obnaženim grudima. Gotovo niko nije gledao njihovu igru nego svi počeli da bulje u Džonove slabine i komentarišu:

— Stvarno, ulazna rana je na leđima.

Krivotvori goldvočer otišao je i korak dalje:

— Onda ste ga ti ili Henk, Greg. . .

Plećati rudar planu i zamalo ga ne ščepa za gušu:

— Budalo, valjda gledam gde puca. Uostalom, Džon je bio sa moje desne strane. Mogao sam da ga pogodim samo u levu slabinu.

— U redu, nisi ti pucao. Ali, gde se nalazio Henk? Možda je on. . .

Crv sumnje sad se zavukao u mnoga srca pa neki počеше zloslutno da se raspituju:

— Stvarno, gde je ta bitanga Henk Tajler? Trebalo bi. . .

Pošto je interesovanje za salunski program sasvim opalo, a i barmeni su ostali gotovo bez posla, vlasnica »Poslednje šanse« smatrala je da je došao trenutak kad mora da se umeša. Već obaveštena o poslednjim događajima, napustila je kancelariju koja se nalazila u jednoj od prizemnih soba i kao kakva kraljica dolepršala preko sale.

A, izgledala je baš kao kraljica. Plava, visoko počesljana kosa isticala je dug vrat koji je držao ponosno uzdignutu glavu sa najplavljim očima na »celom Zapadu«. Zbog njih su mnogi tvrdi muškarci bili spremni da joj jedu iz ruke, dok su ostali više voleli njeno razbludno telo.

Stvarno, Kejt Dorser je bila žena koja je svakog mogla da obori s nogu. Stegnuta raskošnom crnom haljinom koja joj je padala do zemlje, kretala se tako graciozno da je mamila svačiji pogled, a bogami. . . i uzdah. Nabori tkanine kao da su još više isticali duge vretenaste noge i zamamne bokove koji su poigravali pri svakom koraku, a ramena, ruke i veći deo grudnog koša bili su oslobođeni tekstila.

— Kako joj, bogamu ne spadne? haljina — smrsi bradati kopač koji je do malopre inventarisao svoju kožnu kesu sa zlatom i bavio se mišlju da pozove neku od igračica u sobu.

Slične misli mučile su i ostale po-

setioce, ali im gazdarica nije dozvolila da se zadugo bave istraživanjem njenog prelepog tela. Dubokim, pomalo promuklim glasom, obratila se Elvejzu:

— Šta to čujem, Greg. . . započeo si rat duž Snejk rivera.

Plećati rudar smeteno se premeštao s noge na nogu i zverao negde mimo nje.

— Koješta, mem. . . samo smo pokušali da odbranimo neke naše drugare od Radžovih bandita.

— Ma, nemoj — saseče ga dajući znak barmenima da posluže besplatno piće — a odakle znaš da se radi baš o njima?

Pitanje je, nema sumnje, bilo dobro postavljeno i ljudi se po prvi put zapitaše da li su njih trojica uopšte u pravu. Neki čak počеше da mrmljaju, a Dorserova iskoristi zabunu da doda još malo ulja na vatru:

— Ja se, naravno, u vaše muške poslove slabo razumem, ali mi neke stvari uopšte ne štimuju. Najpre, po čemu ste utvrdili da se radi o ljudima Radža Retlenda?

Bradati Džon je besno frktao i jedva čekao da mu barmeni natoče besplatnu čašu, dok je orijaš kolutao očima i smrsio:

— Ali, ko bi drugi. . .

— Eh — nije ga ispuštala iz šaka — ko bi drugi? Zar zlato ne voli svaki čovek u Ajdahu, a pogotovo oni koji na siromašnim bonancama nemogu da dođu do njega?

Klica sumnje pala je na plodno tlo jer se mnogi uzmuvaše i počеше da se prisećaju zavidnih pogleda svojih komšija koji su ceo dan čepkali za pola unce žutog metala. Neki od njih nisu mogli da za mesec mukotrpnog rada isperu zlata koliko je stajala vreća brašna i najčešće se prehranjivali lovom.

Erbljivi berberin koji je danima obletao oko atraktivne plavuše koja ga, naravno, nije ni gledala, iskoristi priliku da prvi stane na njenu stranu:

— Stvarno ljudi, — razvika se i progura do Dorserove — to bi mogao da uradi i neko drugi a ne baš ljudi Radža Retlenda. Ja sve nešto mislim...

Uzdahnuvši, Kejt Dorser isturi moćne grudi čovečuljku tačno pred oči i ozbiljno klimnu glavom.

— Ne bih želela da me krivo shvatite — reče gledajući Elvejza i Votsona — ali... u strahu su velike oči. Eto, pomenuste kako je stari Monk bio sav iskasapljen jer navodno nije hteo da napadačima otkrije gde drži isprano zlato. Ma, koješta... svi znamo da je bio vlasnik najbogatije bonance i da bi do novog zlata došao kroz nekoliko dana. Zar bi, pitam se, čutao do smrti umesto da im da nekoliko džakčića i sačuva glavu? A, šta velite?

Bar polovina se više nije dvoumila, a berberin je glasno izražavao njihovo mišljenje:

— Vas trojica, sasvim ste usrali stvar!

E, sad je ranjenom Votsonu zaista prevrelo. Bez obzira na atraktivnu plavušu koja je mogla da većini muškaraca u Ameriken Folsu naturi svoje mišljenje, besno je sevnuo pogledom i zatutnjao iz basa:

— Koješta, brbljate same gluposti. Da ste bili tamo u pustoši i malo slušali fijuk kuršuma...

— I eksplozije Džekovog dinamita — umeša se i plećati Elvejz — drukčije biste sad pevali. Tamo se, bogamu više ginulo, a manje mudrovalo!

Deo kopača sad je na stvar gledalo trezvenije. Bilo ko da je sačinjavao banditsku grupu, opasnost se širila kao požar. Danas su stradala dvojica njihovih drugova, sutra... ko zna ko će doći na red? Mnogima, zbog toga, više nije bilo do pića i lumpovanja pa su pojedinačno ili u grupama počeli da napuštaju salun tako da je ulazak mršavog jahača sa nisko pripasanim »frontijerom« prošao gotovo nezapaženo.

Ali, iskusni zapadnjak odmah je shvatio da se u krčmi događa nešto

čudnovato. Nije bila reč o uobičajenim raspravama među pijanim ljudima zbog čega bi se umešali izbacivači i barmeni. Nešto drugo, znatno opasnije, okupiralo je srca i razum građana Ameriken Folsa.

O tome je nešto više saznao čim atraktivna gazdarica »Poslednje šanse« pokuša da bar donekle zaustavi bujicu koja je napuštala salun:

— Ali, džentlmeni... zašto tolika žurba?

Uz nju, našle su se i devojke za zabavu koje su napustile podijum i rastrčale se zaustavljajući neodlučne goste koji još nisu napustili krčmu.

Ona sa crveno obojenim grudima naletela je na Lokarta i zacvrkutala:

— Helo stranče, plati mi jedno piće.

Bio je to uobičajen metod rada ženskog personala zaposlenog po krčmama Zapada pa revolveraš samo klimnu glavom i povede je do šanka.

— Viski ili pivo, gospodine? — zapita ga barmen točeći devojci uobičajenu čašu zašećerene i ofarbane vodice koja je stajala kao najskuplji alkohol.

— Oboje, ali i za damu — smrsi koščati stranac i čvrsto mu se zagleda u oči. — Ne volim kad me ljudi varaju, čak ni zašećerenom vodom.

Gologruđa cura meškoljila se za barom, ali se nije odmicala od stranca. Zasad je prepuštala da nesporazum reše službenik za pultom ili gazdarica Kejt Dorser koja gotovo neprimetno klimnu glavom pa plećati barmen prosu lažno piće a na šank stavi debele osmougaone čaše sa dobrim škotskim viskijem i krigle piva.

— U zdravlje! — osmehnu se rido-kosa igračica i isturi krupne, nešto otežale grudi koje su još uvek mogle da plene muške poglede. — U prolazu ili...

— To se nikad ne zna, draga moja — smrsi Lokart. — Nemam bonan-

cu da bih se zadržao zbog zlata, a na nekom drugom poslu...

— Oh, nisi u pravu, dragi moj — preseče ga ridokosa pravilno oce-
njujući njegov poziv. — Čovek tvojih
sposobnosti...

— Misliš na moje revolveraške
sposobnosti, devojko?

— Pa, šta... ljudi rade onaj posao
koji mogu i za koji su plaćeni. Mno-
ge žene bi mi prebacile zbog mesta
gde sam zaposlena, ali ja znam da
su neke od njih, da ne kažem veći-
na, pristale na brak i udaju iz odre-
đenih interesa. Baš bih volela da vi-
dim curu koja bi izabrala siromaš-
nog momka samo zbog njegovog si-
romaštva, a prenebregla ponudu
bogataša samo zbog debljine njego-
vog novčanika.

Jedan viski i čaša piva, izgleda,
razvezali su joj jezik pa Džef prvo
naruči novu rundu pića, a potom se
škrto osmehnu:

— Na ljubav kao da si zaboravila?

— A ha, sad si me uhvatio. O toj
gluposti zaista nisam mislila, ali
kad si me već podsetio, da nešto ka-
žem i o tome. Ja sam iz Ohaja, a ta-
mo su sve starosedoci, pobožni i
radni ljudi. I, naravno, uvek bez pa-
ra. Samo, veoma su bogobojažljivi
pa kad suša zajebe letinu ili kiše to-
liko raskvase useve da sve izgnjije,
onda kažu da je sve božije davanje i
da na boga ne smemo roptati.

— Toga ima i u drugim krajevima,
a ne samo u Ohaju.

— Naravno da ima — prihvati cu-
ra i strusi viski u jednom gutljaju. —
Ali... ima i drugih čudnih običaja.
Na primer, očevi momka i devojke
dogovore se da ih ožene i pri tome
najviše paze na vrednost miraza.
Ukoliko se ne dogovore, pa... nikom
ništa. Mladoženjin otac, čiji sin još
nosi kratke pantalone i ne zna ni u
šaku da se usekne, tražio bi budu-
ćem ženiku povoljniju priliku. Svog
usranca, naravno, nije ni pitao za
mišljenje. Ha, šta veliš na ovu vrstu
uzvišene ljubavi?

Blede i uvek ozbiljne oči Džefa
Lokarta kao da su dobile neki blaži

izraz. Neko bi možda rekao i da se
osmehnuo. U svakom slučaju bio je
spreman za nastavak razgovora:

— Ha, čuo sam i ja za tu vrstu lju-
bavi, ali...

— Ali, ona je legalizovana i kad
pop stane pred mladence koje su
roditelji doveli pred oltar izgovori
one poznate reči: »Neka ljudi ne
razdvoje ono što je bog spojio«. Pa
sad, da čovek siđe s uma. Ispade da
je bog otelovljen u spodobama dvo-
jice očeva koji prvo ugovoriše miraz
a posle sve zapečatiše popovom be-
sedom o zakletvi na večnu ljubav.
Jakako bi drukčije. Da se kojim slu-
čajem mladenci nešto podžaveljaju,
valjalo bi vraćati pare. Eto ti sad
tvoje ljubavi!

Džef se istinski smeja. Do ma-
lopre bio je spreman da joj plati ne-
ko piće i možda se malo proveseli u
njenoj sobi gde je primala zagorele
mušterije, ali je sada osetio da cura
nije samo obična kurva koja je ume-
la i da malo pleše na pozornici i
uveseljava goste. Neka gorčina koja
je izbijala iz njenih reči kao da ga je
podsećala na vlastiti život večnog
usamljenika kome su konj i revol-
ver bili najbliži pa moglo bi se reći i
jedini prijatelji.

Sad je naišao na srodnu dušu i za
trenutak zaboravio mučni život i
novu gazdaricu Pamelu Karter
smeštenu u na brzu ruku kupljenoj
kući nekog umrlog rudara koju je
gradska uprava preuzela na ime
naplate njegovih dugova.

Poručio je i treću rundu pitajući
se da li će ga tolika rastrošnost os-
taviti bez prebijene pare u džepu.
Ali, želeo je i neke ozbiljnije podat-
ke a od načefleisane animir-dame
nije mogao naći boljeg sagovornika.
Pošto su otpili po novi gutljaj, pogle-
dao je po napola ispražnjenoj krčmi
i kao slučajno zapitao:

— Šta bi ovom svetu, zaglaviše iz-
nenada vrata?

— Zaglaviše — jetko mu odgovori
ridokosa igračica i mrdnu golim
grudima ofarbanim ružičastim kre-
jonom — kukavice!

Džef se i dalje pravio nezainteresovanim:

— Što... kukavice, verovatno nemaju snage da potroše svoje zlato?

— Ma, ne... goldvočeri olako dreme kese i razmeću se bogatstvom. Sad su se uplašili Retlendovih bandita.

Motajući tanku cigaretu Džef je pazio da se ni trunka duvana ne prospe sa smeđeg papirića i jedva održavao konverzaciju:

— Šta im bi, do malopre su lumpovali? Zar je taj Retlend naleteo u Ameriken Fols i rasterao ih?

— Ma, nije naleteo. Poklao je dvojicu kopača na njihovim bonanca-ma.

Mršavi stranac kao da nije bio impresioniran. Najpre je povukao nekoliko ljutih dimova, a zatim jedva razvukao tanke usne:

— To baš i nije neko čudo. I ranije se događalo da banditi napadnu uspešnije tragače i otmu im zlato.

— Pa, jeste, događalo se, ali u ovom delu Ajdaha banda Radža Retlenda baš se okomila na rudare. Vidiš onog plečatog — pokaza očima na Grega Elvejza — on je doneo vest o pogibiji starog Monka i Malog Džeka. Samo, ljudi k'o ljudi, zamalo ga ne ismejaše. Čak je naš berberin utvrdio da je njegov prijatelj Votson pogođen s leđa i za to gotovo optužio Grega. Nešto je brbljao o ulaznoj i izlaznoj rani.

To je bio teren na kome se Lokart mnogo bolje snalazio. Za trenutak je čutke stajao kraj šanka, a onda rekao devojci da ga sačeka i prišao bradonji.

— Ako ne smetam, pogledao bih vašu ranu, čoveče — reče dok su mu oči podsećale na led gorskih potoka. — Rekoše da je o tome bilo nekog nesporazuma.

Bradati Votson ga je gledao s čuđenjem, ali plečati Elvejz kao da jedva dočakao ponudu:

— Zadigni košulju Džone, možda čovek zaista nešto otkrije.

Minut kasnije Lokart je kratko izneo svoje zapažanje:

— Iako se ulazna rana nalazi sa stražnje strane, nije pogođen s leđa. Vidite ovu rupu — suviše je velika za čist prostrel. Verovatno je kuršum udario o neki kamen, spljoštio se i promenio smer. Nevešt čovek...

— To ti meni, stranče — uzjoguni se berberin i ustoboči pred Lokartom. — Ja nestručnjak?

— Ma, ne — izbegavao je raspravu čovek sa nisko pripasanim revolverom čije su zanimanje svi mogli da ocene već po tome kako je nosio holster — nikog ne nazivam neznaicom. Samo, uvek se nađe bolji stručnjak. A ja...

— Ti se u rane očigledno razumeš, čoveče — dočeka plečati kopač i mahnu barmenu da im prinese piće. — De, kaži još nešto.

— Pa, nema šta da se još govori. Pogođen je odbijenim zrnom, a time je s vas skunuta svaka sumnja. Bar za mene. O ostalim džentlmenima ne mogu da se izjašnjavam.

Ostali džentlmeni, bar sudeći po njihovim reakcijama, odahnuli su i jedva dočekali ovakav rasplet. Bogamu, u poslednje vreme dogodilo se isuviše nemogućih stvari pa im izdaja vlastitih prijatelja baš nije potrebna. A svi su znali da su Greg i Džon drugovali od prvog dana.

Čak je i brbljivi berberin bio ućutkan, ali se sad javila atraktivna vlasnica »Poslednje šanse«:

— U redu, tako je kao što kažete stranče. Još kad biste mogli da otkrijete Retlendovu bandu...

— Zašto ja, gospodo? Šta radi šerif u Ameriken Folsu?

— Ne radi ništa jer ga ni nema. Ovo je još uvek teritorija a ne savezna država Ajdaho i gospodu iz Vašingtona ne interesuje kako živi-mo. Nema guvernera, nema zakona, nema civilizacije...

— Ko kaže, a vaše lepotice bez odeće? Mislim, veća su kulturna atrakcija od bilo kog saluna u Nju Orleansu ili kojem drugom veselom gradu. To možete da mi poverujete.

Mada je osetila žaoku, salunerka izbeže direktan odgovor i ispali nekoliko propagandnih poruka:

— To ste lepo rekli, stranče. A da čovek može da se pouzda u vaš ukus, dovoljno je što ste izabrali najatraktivniju od mojih devojaka. Sendi je prava lepotica.

— Naravno, gospodo. Lepa i pametna, ali na žalost i pomalo razočarana. Baš smo nešto časkali o nekim zabludama bogobojažljivog i civilizovanog sveta.

— I, šta ste zaključili?

Lokart se škrtio osmehnu, a bore na licu dodoše mu još izraženije.

— Pa... spotakli smo se na samom početku. Već znate one biblijske poruke... ne ubij i ne čini preljube. Gospodica Sendi i ja o tome imamo nešto drukčije mišljenje od većine ostalog sveta.

— Šta se može, svi smo grešni — dodade krčmarica svesna kakav opasan čovek je stigao u njihov kraj. — Nego, dama vam je ostala usamljena.

I Džef Lokart je shvatio poruku. Ta Kejt Dorser čije je ime pročitao na cimeru iznad vrata saluna, nije htela da pred svedocima raspreda o njegovom dolasku u Ameriken Fols i eventualnim budućim potezima. Kao da mu je rekla: »O'kej, revolverom zarađuješ za život, ali mi moraš dokazati na koju stranu će biti okrenuta njegova cev. Ko garantuje da nisi neki od Retlendovih novih ubica ili si možda federalni šerif kome se neke stvari, među koje spada ju i umetnički kostimi mojih devojaka, neće svideti?»

Džef kratko klimnu glavom pozdravljajući odocnele goste i vrati se na drugi kraj šanka. Samo, više mu nije bilo do razgovora.

— Gospodice — reče a u glasu mu se videlo da misli baš tako — večeras smo se ispričali za ceo život. Bilo mi je veoma prijatno.

Gologruda cura pogleda ga molećivo. Kao da je želela da mu kaže da o svom gorkom životu nije dovoljno

rekla što je Džef potpuno shvatio i dohvatio je za mišicu:

— Biće još vremena, Sendi.

IV

Vest o otvaranju banke u Ameriken Folsu pronela se brzinom pretrijskog požara i već oko podneva dovela prve ulagače pred kuću Pamele Karter. Doduše, čudili su se da je bankar žena, ali im je Lokartov opasni izgled ulivao poštovanje i uveravao ih da će njihovo zlato biti bezbedno.

O tome je crnokosa žena imala još nešto da kaže:

— Džentlmeni — obrati se dvojici prvih posetilaca — moja banka i otкупljuje zlato. Šta kažete na ovakav predlog?

Goldvočeri se samo zgledaše i gotovo zakreštaše uglas:

— Dvanaest dolara za uncu i... donećemo ceo tovar.

Džef Lokart je ćutke zavijao tanku cigaretu i nije se mešao u poslovni deo razgovora, ali je žena razvukla usne u očaravajući osmeh i sasekla ih kao lubenice:

— Verovatno ste zaboravili na rizik s kojim moram da računam preuzimajući vaše zlato. Sad će Retlendovi banditi da se okome jedino na mene.

Bio je to pravi hladan tuš za dvojicu tragača koji su se baš obradovali da su se rešili bede oko nesigurnog držanja tolikog bogatstva na bonancama. Jedno vreme muvali su se i zverali jedan u drugog dok onaj mršaviji sa obešenim šeširom neka kao ne promuća:

— Stvarno, na to nismo pomislili.

— Ali ja jesam — dodade bankarka zbog čega je obojica upitno pogledaše. — Mala doplata sa vaše strane...

Za trenutak je učutala puštajući ih da razmisle o predlogu što su obojica veoma intenzivno iskoristili; dugajlija je zavukao prste u prljavu

kosu i češkao se po glavi dok je njegov zdepasti ortak zevao kao riba na suvom i konačno izvalio pravo pitanje:

— Koliko, gospoja?

Sad ni crnokosa lepotica nije žurila. Jedno vreme kao da se dvoumila što i dugajliji razveza jezik:

— Samo recite... navikli smo na svakakvu skupocu.

— O tome, gospodo, i jeste reč. Članovi upravnog odbora dioničke banke Karter i komp. savetovali su mi pre polaska da se o poslovanju u Ameriken Folsu najpre dogovorim sa tamošnjim ljudima. Znete — dodade uverljivo ih gledajući tamnim očima — cilj nam je dugoročno poslovanje a ne slepa jurnjava za profitom. Zeleli bismo da poslovnice otvorimo i u Šeliju, Belkfutu, Mauntin Homu, Nampi, Koldvelu... svim rudarskim naseljima duž Snejk rivera. A za to nam je potrebno poverenje rudara, njihovi saveti i uopšte, iskrena saradnja kako bismo se zajednički oduprli svim nedaćama i doveli do što bržeg prosperiteta celokupne teritorije.

Priprostim rudarima činilo se da ne stoje pred običnim bankarom nego da je u pitanju kandidat koji će se nominovati za budućeg guvernera države Ajdaho pa uglas zakreštaše:

— Spremni smo na saradnju, samo reci šta da radimo, gospoja.

— Zovem se Pamela Karter, a za prijatelje samo... Pam, gospodo. Toliko o tome, a što se tiče posla... predlažem sledeći način.

Očarani njenim raskošnim osmehom i neočekivano prijaznim ponašanjem, obojica su bili spremni da prihvate svaki uslov i samo piljili užagrenim očima.

— Dakle — nastavi Karterova hvatajući veliku knjigu blagajne — ovako ćemo. Banka je spremna da otkupi svaku količinu zlata po ceni od dvanaest dolara za uncu kako ste vi predložili. Radi pokrića poslovnog rizika ulagači će odobravati banci popust od deset procenata i

ukoliko posle godinu dana ne bude većih problema, novac će im biti vraćen.

Krakati goldvočer koji je nešto brže mislio od dežmekastog kompanjona prekide je kreštavim glasom:

— To mu ga onda dođe samo kao pozajmica, Pam?

— Baš tako, dragi čoveče — dočeka spremno gazdarica banke i dodade još malo ulja na vatru — a kako je red da se svaki kredit i plati banka će na kraju jednogodišnjeg obračuna uz glavnicu komintentima isplatiti i interes od dvadeset procenata. Dakle, uložena sredstva na ime osiguranja pologa na kraju obračuna mogu da donesu i lep profit.

Predlog im se toliko svideo da je dugonogi najpre tresnuo otrcani šešir na patos prostorije a zatim se dao u računanje:

— Na sto unci prodatog zlata ode mi 120 dolara koje ću na kraju godine dobiti nazad uz 24 dolara kamate. Nije mnogo, al' mi se sviđa.

— I meni — dodade zdepasti trljajući čvornovate šake ogrubele od stalnog rada na ispiranju zlatonosnog peska. — Samo... nije reč o sto unci, bogamu. Nas dvojica bismo mogli da donesemo najmanje pet stotina.

Na to krakati počeo besno da seva očima i od muke gazi čizmama po bačenom šešru.

— Ko je, bukova glavo — razvika se na kompanjona — govorio o ulogu od sto unci. Pomenio sam to samo radi lakšeg računanja.

U međuvremenu u prostoriju je ušlo još nekoliko kopača koji su otvorenih usta pratili razgovor i zadovoljno se podgurkiivali.

— Kakva žena... sušto poštenje.

Ubrzo se ispostavilo da bi samo deset prvih ulagača moglo da proda više od tri hiljade unci zlata zbog čega se lepa bankarka zamisli i zbunjeno raširi ruke:

— Članovi upravnog odbora banke nisu ni sanjali kakav me uspeh očekuje pa su me obezbedili kapita-

lom od samo pedeset hiljada dolara. Premalo i za početak a kamoli za kasnije prošireno poslovanje.

To je bio problem koji zabrinu i ostale, a Džef je lepo mogao da vidi prve tračke sumnje u očima jednog dela posetilaca.

Verovatno je to uočila i Karterova, ali nije žurila sa predlaganjem novih rešenja. Kao vešt igrač pokera koji je saigrače blefirao slabim kartama izdržala je do kraja i najboljeg saradnika našla u oštroomnom krakonji koji je oštroomnost crpeo energičnim češanjem prljave kosurine:

— Da mi lepo završavamo posao. Šta nas briga za ostale.

Takvu mogućnost dežmekasti mudrov odbaci sa indignacijom:

— Jebiga Ted, zasro si stvar. Gde si video banku sa deset komintena-ta?

Pošto ga u tome podržase i ostali, dugajlija se predade i iznova počeo da besno gazi šesir pod nogama.

— Nisam se setio... to sa deset ulagača.

— A šta velite na deonice umesto ulagača? — dabaci Pam i zasja očima. — Možda bi to bilo rešenje?

Krakatom Tedu ni češanje po glavi nije pomoglo da shvati novi predlog pa je dežmekasti preuzeo ulogu pregovarača. Pošto je najpre oćutao gotovo ceo minut, upitno se zagledao u stasitu bankarku.

— Kad bi malo objasnila, gospo-ja... ovaj, Pam?

Ali, gospo-ja Pam ponovo nije žurila. Sačekala je da njihovo interesovanje dostigne vrhunac i tek onda grunula:

— Banka dakle nema para da odmah plati sve uloge što je dovodi u inferioran položaj...

— A ha, inferioran — značajno potvrdi krakati kopač iako se videlo da još uvek nema pojma o ženinim predlozima. — Raspali dalje!

Ne osvrćući se na upadicu, žena nastavi:

— Zbog toga banka Karter i kom. predlaže ulagačima dioničarstvo i to po ustaljenom sistemu — za deo neplaćenih uloga vlasnici pologa dobiće deonice i time postati suvlasnici banke s tim što će se profit na kraju godine...

— Deliti prema vrednosti deonica — dodade neki kopač sav obrastao u kuždravu bradurinu.

To je Karterova jedva dočekala da ih definitivno pridobije i uputila mu jedan od oćaravajućih osmeha.

— Apsolutno ste u pravu, mister...

— Grogan, Dejv Grogan — predstavi se. — Dakle, sa deonicama postajem suvlasnik banke, ali... šta ćemo sa obraćunom? Neko ipak mora biti gazda!

— Naravno mister Grogan... ništa bez gazde. Zato ćemo ovako uređiti poslovanje. Ja ću biti direktor banke, a vas, pošto se oćigledno dobro razumete u finansije, predlažem za predsednika upravnog odbora akcionara. Moja će dužnost biti da vam tromesečno pripremim stanje banke, a upravni odbor će voditi računa o svakom uloženom dolaru.

Veoma poćašćen, mudro klimnu glavom i odmah prede na utvrđivanje detalja:

— Ovde nas je desetorica i sa vama činimo jedanaest članova upravnog odbora. Da li se slažete, lju-di?

Opšte ovacije bile su mu najbolji znak podrške, posle čega nastavi sa detaljisanjem:

— Od slabe banke nećemo imati nikakve koristi i zato predlažem da se dobit, bez obzira na vrednost uloga, deli popola, a kao prvi akcionar uložiću pet stotina unci zlata. Molim vas gospođu da me upišete u tu veliku knjigu.

— I mene — podviknu dugajlija Ted odižući šesir s poda. — I to sa dvesta pedeset unci.

— Ja takođe ulažem isti iznos — dodade i dežmekasti rudar, a onda sa svih strana zaređaše ulagači.

Veoma zaposlena oko upisa u knjigu, žena molećivo pogleda Lokarta koji ćutke napusti banku i ode do saluna da poruči piće kojim će biti zaliven dogovor budućih biznismena iz Ameriken Folsa.

Uz put je vrteo glavom i gundao: — Videćemo na šta će ovo da izađe.

Njegova skeptičnosti ubrzo se pokazala neopravdanom jer je pošiljka zlata koju je sa još nekoliko rudara iz obezbeđenja otpratio u Evanston na krajnjem zapadu Vajominga dokle je doprla železnica Union Pacifika, bezbedno predata i odvezena na istok zemlje.

Vest o tome proširila se na sve strane i sve veći broj ulagača strčao se u Ameriken Fols. Neki su zlato nosili u kožnim džakčićima u nedrima, a neki, bogme, terali osamarene mazge sa skupocenim teretom. Sve u svemu posao je naprosto cvao a Pamela Karter preko noći postala najpopularnija ličnost u celom kraju.

U saglasnosti sa predsednikom upravnog odbora koji se baš nije trudio da prethodno konsultuje ostale članove rasturene po nalazištima, započela je gradnju nove kuće sa kamenim trezorom i gvozdenim zakatančenim vratima gde je trebalo da bude deponovano zlato.

O tome je porazgovarala s Lokartom:

— Džefe, svakim danom raste vrednost uloga i red je da ti udvostručim platu. Mislim da bi tri stotine dolara...

— Onda se radi o trostrukom iznosu, Pam — preseče je revolveraš zabavljen motanjem cigarete.

— Pa, šta... zadužen si za bezbednost i nije red da te na ovoj skupoći ne plaćam koliko vrediš. Banka Karter i komp. mora na svakom koraku voditi računa o svom ugledu i poštenju.

Mada nije znao o kom se ulogu tačno radi, revolveraš je i bez uvida u poslovne knjige mogao da pret-

postavi da se poslovanje banke blizilo fantastičnoj cifri od pola miliona dolara što je na ženina pleća navaljivalo sve veći teret. Zato ga njena odluka nije začudila pogotovo što se stalno pitao kada će Radž Retlend udariti i na njih.

— Ako je ljude kasapio zbog nekoliko džakčića, banku neće mimoići zasigurno — razmišljao je u besanim noćima dok je pazio na okolinu zgrade i skriven u tamnim uličicama ustručavao se da zapali cigaretu. — Pitanje je samo kada će dojahati u Ameriken Fols.

Začudo, lepa gazdarica kao da se nije brinula o mogućem napadu. Neprekidno je poslovala u banci, primala nove uloge i potpisivala akcije posebno štampane u Evanstonu, a u retkim susretima sa najvernijim službenikom, smeškala se i otkrivala mu poslovne tajne:

— Vidiš Džefe, akcije ne glase na donosioca nego na ime ulagača. Time ih obezbeđujem od pljačkaša. Radž Retlend može da udari na nekog usamljenog rudara i otme mu akcije, ali ne može i da ih naplati u našoj banci. Novac ću izdati samo pravom vlasniku papira.

— Onda mu je badava da ih napada i pljačka — dodade revolveraš — ali smo time njegovu pažnju orijentisali isključivo na banku. Sve nešto mislim...

— Ali, Džefe — skoči lepotica iza stola i dohvati ga za žilavu mišicu — ne smeš na sve da gledaš crno. Retlend je baraba, šljam koji se usuđuje da udari na usamljenog gol-dvočera, ali kad je u pitanju institucija... tu njegova pamet staje. Uostalom, nameravam da pokrenem inicijativu za stvaranje gradskog odbora koji bi raspisao izbore za lokalnog šerifa. Kažem ti, kako smo udruženi stvorili moćno akcionarsko društvo čiji stožer je naša banka, tako ćemo otvoriti put civilizaciji u ove krajeve.

Na to čak i oprezni revolveraš nije umeo da stavi primedbu pogoto-

vo što je stasita lepotica pokazivala i sve snažnija osećanja prema nje-mu. Najpre je natočila dve kristalne čaše i prinela mu piće.

— Za uspeh, Džefe — pogledala ga je u oči i mazno mu se privila uz grudi. — I za nas dvoje usmaljenika!

Osećajući njeno vrelo telo, Lokart je jednim gutljajem ispio plemenito piće i spustio čašu na sto, a zatim je obgrlio oko struka i čutke joj potražio usne.

— Oh — jecala je izgubljena u njegovom naručju i uzvraćala mu poljupce — konačno si shvatio da mi značiš mnogo više od običnog službenika. Džefe Lokarte... ne puštaj me.

O tome više nije morala da troši reči. Sav ustreptao, podigao je žilavim rukama i poneo na kauč u uglu prostorije. Čutke, kao usamljeni vuk koji je na kraju našao svoju družicu, pomamno je ljubio dok su mu drhtavi prsti lutali njenim oblinama sa kojih su kao nekom čarolijom nestajali delovi odeće.

I sama se slično ponašala pa je na patos najpre odleteo teški holster načičkan mecima, a za njime i izble-dela košulja.

— Džefe, ljubavi! — zaječa zaplićući mu prste u maljave grudi. — Želim da me uzmeš!

Oslobodena odeće i ostalih konvencionalnosti dva vrela tela na-doše se priljubljena jedno uz drugo, a Pam se izvi i snažnim butinama obuhvati mu bokove.

— Spremna sam za teeebe — ječala je osećajući užareni mač koji joj prodre u utrobu. — Oh, još... još!

Žilavo Džefovo telo bilo je napeto kao indijanski luk koji je odapinjao plamteće strele i sasvim izluđivao crnokosu ženu.

— Sada, sad... ja svršaaavam! — ječala je jedva udišući vazduh u bolna pluća, a onda kao obamrla sačekala vrela mlazeve koji su jurnuli iz čovekovog moćnog koplja. — Goto-va sam, sasvim...

Ni Džef Lokart više nije mogao da

se susteže. Kao vuk iz brdovitog Ajdaha kidisao je rasturajući pohotno telo ispod sebe u kome se iznova palila ljubavna vatra dok na kraju lepa bankarka sasvim ne malaksa:

— Ljubavi — grcala je ne prestajući da meša moćnim bokovima iz kojih je vrcala nova razbludna snaga — opet ću, oh... treći put.

Izmoreni i satrveni pali su jedno kraj drugog i dahtali prepuštajući se slatkoj omami, a uvek staloženi revolveraš sad je zaboravio čak i na duvan. Jedino je mislio na Pameļu Karter, ženu iz njegovih snova na usamljenim lutanjima duž zapadne granice i zaklinjao se da će je paziti i štititi na svakom koraku.

Zbog toga je i prvi ustao s ležaja i žurno se oblačeći smrsio kroz tanke usne:

— Bila si divna, Pam... ali, moram da te napustim. Neprijatelj nikad ne miruje.

— Naravno, dragi — mazno mu je odgovorila ispraćajući ga do vrata — u mislima ću biti s tobom.

V

Nevolje su došle odakle ih niko nije očekivao. Neki kopač iz okoline Nampé dojurio je na napola crknu-toj mazgi i razvikao se pred »Poslednjom šansom«:

— Ljudi, poklaše nas Indijanci!

— Šta govoriš, koji Indijanci? — sjatiše ga sa svih strana dok se ne umeša atraktivna salunerka i pozva ga da se osveži za šankom.

— Ispij brzo, a pričaj polako — sa-vetovala ga je dajući glavom znak barmenu pa kopač nekako povрати dah i dreknu kolutajući očima:

— Šta ga znam koji su, verovatno Šošoni! Čak su i opljačkali žrtve.

To je bila prava senzacija jer se i ranije događalo da Indijanci napadnu usmaljene kopače ali su se zado-voljavali njihovim skalpovima, oružjem i namirnicama. Obavezno su odvodili konje ili mazge, ali ih zlato nije interesovalo. Uostalom, i

zašto bi? Za njega im nijedan belac ne bi prodao viski ili kojim slučajem — oružje.

Ali, sad je nepoznati goldvočer doneo iznenadujuću vest koja ih je veoma zabrinula. Baš su malo odahnuli od Retlendovih bandita, a vidi sad... bonance počese da pljačkaju Indijanci.

I dok se većina zbunjeno osvrkala i komentarisala novine, iz gomile se izdvojio Džef Lokart i povukao ga za rukav.

— To sa Šošonima, da nisi nešto pobrkao, čoveče. Njihova lovišta su znatno severnije.

U međuvremenu kopač je sručio nekoliko čašica i uvređeno se okrenuo mršavom čoveku sa nisko pri-pasanim revolverom.

— Šta mudruješ, Šošoni ili neki drugi, svejedno je. Kolju odreda ko-ga stignu.

Lokart je, međutim, strpljivo na-stavio:

— To sa klanjem, već si dvaput re-kao. Pitam te odakle znaš da su baš Šošoni?

Rudar iz Nampe bio je neka veli-ka svađalica i po snazi mogao je da se meri sa najjačim ljudima iz svoga kraja. Sad mu se na putu našao mršavi revolveraš sa kojim je mislio da će jednom rukom izaći nakraj. Zbog toga je malo pognuo glavu i kao grizli zamahnuo ručerdama.

— Ti, budalo...

Uvereni da je Lokartu došao kraj, mnogi su ga unapred ožalili, ali su se stvari odvijale neuporedivo dru-gim smerom. Umesto da pokuša da izbegne neravnomerni okršaj, Džef munjevito iskoraci prema grdosiji i kratkim udarcima žilavih pesnica obasu mu stomak i slabine puštaju-ći da mu rudareve šake, ne manje od osrednjih lopata, prohuje mimo glave.

— Uuuh! — jeknu grmalj kome sav vazduh izjuri iz pluća i navali se grudima na krhkog revolveraša. — Sad si moj...

Za trenutak se učinilo da će gipko telo savijeno u luk biti naprosto

zdrobljeno snažnim rukama, ali se Džef ponovo izvi i padajući na leđa povuče grdosiju za sobom.

I opet je spretnost prevladala si-rovu snagu. Umesto da se nađe po-kopan pod rudarevom telesinom, revolveraš podmetnu kolena i grmalja prebaci preko sebe. Teško telo tresnu o bar ne manji od osred-njeg korala i sruči se na patos posut strugotinama, a žilavi revolveraš jednim skokom nađe se na nogama i odstupi korak nazad.

Namrštenih obrva čekao je da se rudar pomeri na patosu i nekako uspravi na kolena, a onda ga žila-vom rukom ščepa za okovratnik grubog kaputa i definitivno usturi uz šank.

— Dakle, s ovim smo završili. Ako ne želiš da krenemo ispočetka, tač-no odgovaraj. Ponovo te pitam, odakle znaš da su vas napali baš Šošoni?

Jedva otvrajući usta, čovek neka-ko dode do daha:

— U redu, možda i nisi bili Šošoni. Uglavnom, radilo se o prokletim In-dijancima. Žrtve su bile pogođene strelama, a zatim skalpirane i op-ljačkane. Rekoh... odneli su čak i zlato.

Džef ga je i dalje sumnjičavo me-rio.

— A konji, jesu li bili potkovani? Na to rudar izbeći oči i zagleda se u ostale goste krčme.

— Jebiga, ovaj je sasvim lud. Bež-ao sam glavom bez obzira, zar mi je bilo do utvrđivanja tragova? Da ste ih samo čuli kako arlauču...

Iz gomile ljudi progura se bradati Grogan koji najpre blago povuče re-volveraša za ruku, a onda smrsi kroz stisnute zube:

— Pusti čoveka, vidiš da nije nizašta. Ko se jednom izmakao ispod indijanskih krivih noževa za skalpi-ranje, dobro je ako ikada počne da živi normalno. De, momče — okre-nu se prebijenom rudaru — drmni jednu i na moj račun.

Ubrzo se ispostavilo da je banka

Karter i komp. mogla i da izdašniji poji žednog rudara iz Nampe jer je vest o neočekivanom pokolju goldvočera dovela pred vrata banke ceo buljuk usplahirenih goldvočera koji su jedva čekali da svoje zlato ostave na sigurnijem mestu.

I oni najskeptičniji koji su dojuče ignorisali finansijske novotarije i akcionerima pretskazivali brzu i sigurnu propast, utrkivali su se da zlato razmene za papirne deonice i poneku banknotu.

— Šta se guraš, ja sam na redu — svađali su se nastojeći da što pre stignu pred šalter gde se Pam Karter ubijala rađeći istovremeno nekoliko poslova. Uz uvek očaravajući osmeh, munjevito je vagala zlatnu prašinu, utvrđivala kvalitet i ispisi-vala vrednost akcija.

Uz put ih je savetovala:

— Čuvajte papire i ne dozvolite da vam ih kojekakvi špekulanti jevtinije otkupljuju. Ne zaboravite da vas krajem godine čekaju kamate i dividende od ukupnog profita. De, šta ste se skamenili, poslužite se pićem.

Stvarno, uz zid sobe nalazio se stočić sa flašom i čašama pa oni najžedniji navališe da se osveže, a ostali pritiskoše šalter trpajući joj vrećice u šake.

— Samo vagaj i zapisuj, gospojo! — drali su se zahvaćeni atmosferom opšte opasnosti koja se nadvijala nad celim krajem i jedva čekali da stanu kraj stola sa pićem.

Odnekle naiđe i Dejv Grogan i po-če kroz bradurinu:

— Tako vam i treba, budale. Zabili se u pustoš i samo mislite na proketo zlato. Zakon i civilizacija su vam na poslednjem mestu.

Većina ga je gledala sa nerazumevanjem i čuđenjem:

— Šta ovaj priča, zar za civilizaciju i kulturu nisu zadužene cure iz »Poslednje šanse«?

— Tako, znači... bacakanje nogama na pozornici za vas je kulturno uzdizanje. Ali, šta ćemo sa civilizaci-

jom? Zar ćemo dopustiti da nas doveka napadaju na našim nalazištima?

Sad je pomenuo nešto zbog čega im više nije bilo do besplatnog lokanja pa većina zagraja:

— Šta uvijaš, istresi što misliš!

— Mislim da bismo morali da iza-beremo gradski savet i raspisemo izbore za šerifa. Ljudi, ne možemo živeti kao dželep goveda.

— A koliko će to da košta? — pri-pita neki mladi rudar koga učutka-še jer Grogan brzo dodade:

— Posao gradonačelnika je po-časna funkcija, a za šerifovu platu od dvesta dolara nekako ćemo naći pare. Pa, bogamu, toliko staju dva džaka brašna.

Izbor gradske uprave zakazan je za podne kad se većina kopača sjatila u salun gde je, na veliku žalost Kejt Dorser, proglašen suvi režim.

— Lokaćemo kad obavimo posao — tešio je Grogan i kočoperio se iza šanka dok su pod nervoznim rudarima škripale stolice a podvikivanja pljuštala, sa svih strana:

— Završavaj već jednom pa da kvasimo grla!

Izbor kandidata išao je prilično brzo jer su se ljudi međusobno do-bro poznavali, a kad Grogan predloži i Pamelu Karter neko od goldvočera počeo da se dernja:

— Nju za predsednika. Najpamet-nija je!

Predlog je praćen zvižducima i odobravanjima jer je polovina smatrala da je žena apsolutno nepodobna za tu važnu funkciju, dok su ostali smatrali da selendrom kakva je bila Ameriken Fols može upravljati i gradonačelnik u suknji.

Stvar je ponovo rešio Dejv Grogan:

— Koješta, samo ćemo je izabrati u gradsko veće. Prezauzeta je poslom u banci. Nego... mislim da bi nam Greg Elvejz najbolje odgovarao. Među najstarijim je građanima, a zbog uvođenja reda i zakonitosti već je gotovo izgubio glavu. Njega i nikog drugog!

— Prima se. Živeo. Otvaraj pijanku! — urlali su nestrpljivi građani i pljeskali svog prvog čoveka po širokim plećima. — Da častiš sve redom!

Pijanka se, prema očekivanju, otegla do zore, a novi šerif dobio svoju zvezdu u podne sledećeg dana.

Sve se zbilo na baš zgodan način. Najpre je u grad ujahao mlad momak od jedva osamnaest godina i sokolovim pogledom preleteo kaljavu ulicu i krovinjare izgrađene duž nje. Jahao je vranca bez belege, a sve na njemu bilo je crno: od stetson šešira plitke krune do čizama i sedla.

Zato je, verovatno radi razbijanja monotonije, sav bleštao od srebrnih ukrasa. Visoko teksaško sedlo od crne kože bilo je majstorski okovano srebrnim nitnama, a od istog plemenitog metala bile su mu izrađene mamuze, kopča opasača sa dva nisko spuštenu revolvera dok je srebrna traka opasivala krunu njegovog šešira. Nema šta, među kaljativim i pocepanim goldvočerima, momak je izgledao kao božićno drvce što su mu neka dvojica načefleisanih vetrogonja tresnuli u lice:

— Vidiš li onog nakindurenog? — kreveljio se jedan dok mu je drugi povlađivao glasom promuklim od bančenja:

— Jakako, k'o da ga je kovač pravio čekićem.

Samo stiskom mršavih butina momak je priterao vranca i pogledao ih bledim očima.

— Nešto ste rekli, gospodo?

Obojica su, u međuvremenu, izgubili želju za šegačenjem, ali nisu imali kud. Brzopleto su uvredili čudnovatog stranca i sad su morali da prihvate izazov. Inače... zanavek su mogli da se pozdrave sa dolascima u Ameriken Fols i uživanjem u »Poslednjoj šansi«.

Onaj što je pominjao kovača isprsi se i zagalami:

— Ako ti je do tučnjave, raspasuj se!

Čutke, mršavi stranac smače

srebrnu predicu opasača i prebaci ga preko unkaša, a onda kliznu sa sedla i meko doskoči na zemlju.

— Pa, majmuni — razvuče kao da kocke leda padaju u kristalnu čašu — šta još da uradim da bih vas naterao da postanete ljudi. A?

Od uvrede kopači se najpre ukočiše, a onda zaurlaše i baciše se na nalickanog stranca. Samo, bolje bi im bilo da su podvili repove i na vreme zbrisali u pustoš svojih bonanci. Nalickani momak koji nije težio više od džaka brašna dočeka ih ne može biti gore. Oslonjen desnom rukom na sedlo, zamahnu čizmom i prvog napadača smeri tačno u prepone, a zatim smače kožnu oputu dvolitre drvene čuture kojom drugog izazivača tresnu po glavi.

Suve duge prsnuše, a ostaci vode rasuše se na sve strane što goldvočer, naravno, nije mogao da vidi. Onesvešćen, svalio se na zemlju i ostao kraj drugara koji se obema šakama držao za prepone i urlao kao da ga skalpiraju:

— Upomoć, sve mi je rasturio!

Za celo vreme kratkotrajnog obračuna crni ždrebac nije se ni pomerio s mesta. Pomalo zakrvavljenim očima posmatrao je gužvu oko sebe, a onda ga gazda povede prema salunu na čijem zidu je stajala objava o upražnjenom mestu gradskog maršala.

Pošto je vezao konja za prečku i pročitao oglas, gurnuo je pokretna vrata saluna i za trenutak zastao čekajući da mu se oči priviknu na polumrak prostorije.

Dočekala ga je lično gazdarica Kejt Dorser i uz očaravajući osmeh i široko raširenih ruku pozvala ga za šank.

— Videla sam kako ste elegantno savladali siledžije, mister...

— O'Grejdi, Džim O'Grejdi, uvek vama na usluzi, mem.

— Oh, mister O'Grejdi, došli ste u pravi čas. Ameriken Fols stasa u pravi grad, ali nam nedostaje čovek čvrste ruke koji bi se starao o redu i miru. Zato smo raspisali...

— Primetio sam objavu na salunu. Zanima me samo plata. Posao znam i ukoliko budem angažovan, vodiću ga samostalno.

Iskusna salunerka više se nije srdačno osmehivala. Osetila je da je u grad dojahao opasan čovek koji će gvozdenom rukom zvesti red ili... odjahati dalje. Ni na koji način neće dozvoliti da mu se iko meša u posao.

To je, s jedne strane moglo da dovede do pozitivnih rezultata, ali... Dorserova je već susretala slične čvrste momke koji su, zakačeni zvezdama, ubrzo uzeli vlast u svoje ruke i od čuvara zakona pretvorili se u tirane.

Zato je, veoma tihim glasom, odgovorila:

— O tome ćete rezgovarati sa gospodinom Elvejzom. Eno ga za onim stolom u uglu.

Posao je sklopljen za jedva pet minuta, a problem sa zvezdom koju niko u gradu nije imao, takođe je brzo rešen. Čovek je iz džepa iščeprkao srebrnu značku i stavio je na grudi.

— Ovo sam već nosio u nekim gradićima duž granice — škrtio ga je obavestio i zatražio da kovač što pre načini rešetke za ćelije u kamenoj zgradi bivšeg magacina za semensku robu čiji je vlasnik pogrešno procenio interesovanje građana Ameriken Folsa kojima oranje i setve nisu bili ni na kraj pameti i blagovremeno digao ruke od svega pa i čvrste zgrade koja je poslednjih meseci zajapila prazna.

Sudeći po proteklim burnim događajima moglo bi se reći da je prosperitet stigao u gradić izgubljen u brdima Ajdaha. Problem sa nago-milanim zlatom uspešno je rešen, akcioneri su trljali ruke uvereni da će doći i do dodatne zarade, gologrude cure madam Dorser padale su s nogu šireći kulturne vidike obesnim goldvočerima koji su smrdeli na znoj i dim logorskih vatri, a sad je i pitanje bezbednosti rešeno na najbolji mogući način. Mistar

O'Grejdi prihvatio se da čvrstom rukom zavede red i zakonitost, a kako u međuvremenu nije došlo ni do osetnijeg poskupljenja životnih namirnica, moglo se reći da je život u Ameriken Folsu postao prava pesma.

VI

Da tako ne potraje zadugo, pobrinulo se nekoliko ljudi i... devojka Sendi. Primetivši Lokartovu mršavu priliku koji je skromno stao na kraj bara i povremeno bacao pogled preko pokretnih vrata držeći na oku zgradu banke na suprotnoj strani ulice, požuri i obesi mu se o ruku.

— Hej, koga vidim. Kako poslovi?

— Pa, ne mogu se potužiti. Ništa ne radim a dobijam trista dolara.

Cura ga vragolasto pogleda i još čvršće se priljubi golim grudima.

— Pa, srce... da me malo ne lažeš. Nešto ipak radiš.

Pomalo začuđen, Lokart je pogleda preko oka pitajući se šta najbolja cura madam Dorser u stvari zna.

— O'kej, pazim da neko ne poželi zlato iz banke Karter i komp.

— A ne tiče te se ako neko poželi lepu gazdaricu banke?

Nešto hladno štreću ga ispod srca. Za trenutak se setio uživanja na ležaju u njenoj sobi, a onda odbaci sumorne misli i škrtio razvuče usne:

— Šta bih ja morao...

— E, sad ga pretera, srce. Da sam na tvom mestu ne bi mi bilo svejedno da mi neko otme onakvu curu. Makar mu brada bila do pojasa.

Nema sumnje, Sendi je nešto nanižila što je njemu, angažovanom na bezbednosnim poslovima banke, zacelo promaklo. Ali, nije želeo da istrči. Mirno je dohvatio duvankesu i počeo da samo levom rukom zavija tanku cigaretu. Desnica mu je, po običaju, bila u blizini izlizanog kundaka starog »frontijera«.

— Sendi — razvuče liznuvši smeđi papirić — gde će ti duša kad jednog starog i usamljenog momka ovako mučiš. Ko mi je ženska i ko mi je otima?

Gologruda cura nije ga ispuštala iz šaka i podižući se na prste promrmljala mu u uvo:

— Zovi mi piće, neka izgleda kao da te barim kao mušteriju.

Na Džefovom izbrazdanom licu ne pomače se nijedna bora. Samo je očima dao znak barmenu koji im odmah prinese viski i pivo, a cura nastavi da se smeška iako su joj oči bile potpuno hladne.

— Volela bih da peterujem, ali... pitam se šta će jedan bradati kopač u sobi gospođe Karter?

— Koj bradati čovek?

— Pa... predsednik upravnog odbora banke. Po danu se muva među narodom i agituje da u što većem broju ostavljaju svoje zlato u njenom kamenom trezoru, a noću je bogme, opasno obilazi.

Lokartu je pivo postala gorko, a viski imao bljutav ukus. Ipak je uspeo da hladno odgovori:

— Pa, šta... slobodna je i može svakog da pozove u sobu. Uostalom...

— A ti, da li si i ti slobodan, Džefe? Da li svaka žena može da te pozove u svoju sobu ili misliš samo na jednu?

Mada mu je šaptala na uvo u poljku mu je bubnjalo kao da se negde u daljini ruše stene. Ko zna po koji put shvatio je da je život surov i nemilosrdan i da su i ljudi isti. Bez obzira da li govorili ili se ponašali suprotno. Zar se tako nije ponašala i Pamela Karter. Najpre mu je rekla da ga želi, dala mu sve, a sad... njihovu postelju podelila sa bradatim Groganom.

Zato je zarežao čvrstim glasom:

— Sendi... dosta je brbljanja. Vodi me u svoju sobu.

U dotad hladnim očima gologrude igraciće kao da zaigraše neke žute iskre. Ma koliko se trudila da se

to ne primeti, osećala se pobednicom i uzdignute glave, kao da je svima u salunu htela da kaže kakvog strašnog momka je uspela da upeca, krenula zavojitim stepenicama koje su vodile prema sobama na spratu.

Za celo vreme držala ga je pod ruku i... uopšte nije ličila na devojkicu za zabavu. Pre je podsećala na ženu koja je zanevek probrala svog čoveka i o tome ih listom obaveštavala.

Čak je i iskusna salunerka prevrnula najplavljim očima na Zapadu i smrisila u nedra:

— Čudesa se ipak događaju, profesionalka... a zaljubila se. Svašta!

Ne dočekavši da se vrata sobe zatvore, Sendi mu se bacila u naručje i zaridala:

— Džefe, udri me, popljuj... ali, morala sam. Shvataš li?

Raspasujući se žilavi čovek je gledao neuobičajeno toplim pogledom i za tren oka zbacio odeću sa sebe.

— Nema potrebe da išta govorimo, Sendi. Mi smo dve srodne duše izgubljene u vrtlogu života. Dođi da se zajednički tešimo.

Sva obamrla od silne čežnje, baci mu se u naručje i gubeći dah nestade ispod muskuluznog tela. Dok je upijala njegovu snagu i sokove vrisкала je kao ranjena košuta, a za oboje vreme je stalo sve dok na ulici ne poče besomučna pucnjava zbog koje se brzoruki strelac začas stvori kraj stolice sa odelom.

Ništa nije govorio, ali mu je besni pogled odavao osećanja zbog čega Sendi poče da cvili:

— Nije nameštaljka, Džefe... istinski sam te želela.

Nije joj odgovorio. Košulja, pantalone, čizme... našli su na svom mestu, a kad je zgrabio šešir i teški holster od bivolje kože načičkan mecima, bacio je kratak pogled na krvet gde je žena kršila ruke.

— Pa, odoh, ja Sendi.

Paljba na ulici uveliko je jenjavala dok je trčeći niz stepenice žurio prema izlazu iz saluna, ali je ipak požurio da bar na bilo koji način za-

štiti banku i odradi svoju visoku platu.

Ali, stigao je prekasno jer su posao obavili novi šerif O'Grejdi, plećati gradonačelnik Elvejz i Pamelin udvarač Dejv Grogan. Maskirani jahači predvođeni čovekom na žutom palomino-ždrepcu galopom su ujahali u Ameriken Fols i kao sumanutli otvorili vatru rešetajući vrata i prozore banke.

Istog časa iz zatvora je iskočio šerif i osuo paljbu iz oba kolta, a onda se na prozoru pojavila cev bradonjinnog revolvera pa su napadači dopeli u unakrsnu vatru.

— Svega mi — pričao mu je posle Greg Elvejz — nisam verovao da nijedan bandit nije pao s konja kad su ih uhvatili sa dve strane. Zato sam se smandrljao s mazge i nekako uspeo da okinem jednu cev svoje sačmare, posle čega je čovek na palominu počeo da psuje i naredio povlačenje. Ispade, da sam baš ja obavio celokupan posao.

Džef je ćutke obišao razbojište i uverio se u istinitost njegovih reči. Greg je slučajno naišao u vreme napada i od njegovog hica pao je jedan bandit. To je, zapravo, bila i jedina žrtva neuspelog napada zbog čega je začuđeno vrteo glavom i pitao se gde su prohujali šerifovi i bradonjini kuršumi. Ako je uspaničenog Grogana mogao i da razume, nikako mu nije išlo u glavu kako se to dogodilo šerifu za koga se s milje udaljenosti moglo reći da je vrhunski revolveraš.

Iz misli ga je trgnuo Pamelin glas. Odevena u penjoar pojavila se na prozoru gornjeg sprata i brižno zapitala:

— Da nisi povređen, Džefe?

Mršavi čovek pomalo gorko se osmehnuo.

— Nisam Pam, večeras se samo slučajno ginulo na ulici ispred banke.

Malo oporog sarkazma čulo se u njegovom glasu što ženi nije promaklo jer ga je odmah pozvala u kuću.

— Oh, veoma sam se brinula — započe žureći mu u susret.

— Pa... gospodin Grogan, čini mi se, bio je u većoj opasnosti od mene. Učestvovao je u okršaju dok sam ja...

— Ostavi, molim te, ne želim dačujem gde si bio i šta si radio. Hoću da kažem da sam se iskreno plašila za tebe, a što se tiče mister Grogana, oh... bila je to samo poslovna poseta. Trebalo je da se dogovorimo o načinu izveštaja za članove upravnog odbora.

Džef je stajao pognute glave iako je žena nastojala da mu ponudi piće i stolicu. Jedva je promrmlijao:

— Zar već, do sastanka je ostalo gotovo tri meseca?

— Tačno, Džefe... ali, gubiš iz vida o kakvim se ljudima radi. Svi listom su potpuno neobaveštani o bankarskim poslovima i finansijskim transakcijama, a uz to i veoma nepoverljivi. Da ih nisu pritisle nevolje, nikad se ne bi odvojili od svog zlata.

Džef je delimično prihvatio objašnjenje i pogledao je u oči:

— Sad će ih u sigurnost uloga uveliko uveriti neuspeh bandita. Izuzev mene, u odbrani njihovog zlata učestvovali su svi angažovani ljudi: predsednik njihovog upravnog odbora, gradonačelnik i šerif za čiju platu izdvajaju podosta novca. Zar ne?

Verujući da je uspela da ga oraspoloži, natočila je kristalnu čašu i nazdravila mu:

— Sve je dobro kad se dobro završi. Najvažnije je da Retlendovi koljači nisu uspeli u svojoj nameri.

Dok je ispijao pitao se kako je pored svega Pam mogla da bude ovako prisebna i hladnokrvna. Da su kojim slučajem uspeli, banka bi bankrotirala a nikakva sila na svetu ne bi je spasla od razjarenih ulagača. Rastrgli bi je golim rukama.

O tome, međutim, nije smeo ni da misli. Već je susretao ogorčene ljude koji su preko noći izgubili sve što

su mukom stekli i kojima više nije bilo do života. Samo su nastojali da iskale bes zbog neuspeha i u svom rušilačkom pohodu brisali sve na što bi naišli. Njih nisu mogli da zastave ni smrt ni kuršumi. Uvek je preostao makar neko da dovrši osvetu.

Zato je ćutke ispio i ustao sa stolice.

— Onda... sve je u redu. Zlato se nalazi u sobi sa gvozdanim vratima, akcionari će da vrište od sreća, a i ja ću izgleda da dobijem svoju platu makar sam omanuo na zadatku. Pa sad, trebalo bi da pronadem konja i malo pojašem za banditima. Možda im otkrijem skrovište.

Za trenutak žena ga je užasnuto pogledala i jedva pronašla pogodnu reč:

— Džefe, mili... nigde nećeš ići. Zar da te izgubim zbog nekih tamo bandita?

— Ali, Pam... moja dužnost je...

— Da nigde ne mrdneš iz ove sobe. To je, nemoj zameriti, moje jedino naređenje koje sam ti izdala. De, natoči nam.

Tako je život u Ameriken Folsu nastavljen ustaljenim ritmom. Sve veći broj goldvočera stizao je sa udaljenih bonanci i želeo da uloži zlato i zadovoljavao se deonicama i papirnim novcem koji su trošili za šankom »Poslednje šanse«.

Ali, mir je potrajao samo kratkotrajno. Sasvim neočekivano u banku je stigla prsata Kejt Dorser i zagalamila s vrata:

— S tvojim novcem, draga... događaju se čudne stvari.

Pam Karter je takođe imala šta da isturi pa je najpre dobro udahnula zbog čega je salunerka sa odobravanjem zviznula kroz zube a zatim odsečno rekla:

— Šta imaš protiv mog dobrog novca?

— Ja, ništa... ali jedan moj gost tvrdi da je lažan. Eno ga u mojoj kancelariji gde sam ga strpala da ne buni ostale ljude. Nego... šta će-

mo? Znaš i sama da je za veliki požar dovoljna samo jedna žigica.

Karterova je za trenutak splasnula kao izduvani mehur, ali se još uvek nije dala:

— Možda se ne radi o mom novcu?

— Koješta, draga moja — saseće je salunerka. — Kad je došao u grad imao je samo kožnu vrećicu sa zlatom koje je zamenio u tvojoj banci. Ne vredi da zabadaš glavu u pesak.

Ali, bankarka je odlučila da baš tera do kraja i energično skočila sa stolice.

— Slušaj me Kejt Dorser, banka Karter i kom. ne izdaje lažan novac. A da bih te u to i uverila, hajdemo do šerifa. Neka on sredi stvar.

Iskusnoj krčmarici zaigra nešto u grudima zbog čega joj torzo spade na mnogo skromnije dimenzije. Za trenutak je posmatrala razrogačnim očima i jedva uspela da smrski:

— Ne budali, Pam... momak možda u ruci zaista drži lažnu novčanicu. Čim zine vest će se munjevitono pronaći okolinom, kroz pola časa ceo grad će biti zbrisan sa lica zemlje a tebe će udaviti kao besnu mačku. To da znaš.

Bankarki, međutim, nije vredelo govoriti ni predskazivati skorbu kaktizmu. Energично je zgrabila posetiljku za mišicu i odlučnim korakom stigla pred šerifovu kancelariju.

— Gospodine O'Grejdi — obrati mu se preskačući svaki nepotrebnii uvod — jedan gost u »Poslednjoj šansi« tvrdi da mu je kusur vraćen lažnim novcem. Pošto je u pitanju moja čast i ugled banke gde je zlatni prah razmenio za banknote, molim vas da preuzmete istragu i utvrdite istinu. U protivnom...

Momak u crnom je više nije slušao. Kao vihor je požurio iza stola i uz put upitao Dorserovu:

— Gde je taj lažov, bogamu?

— U mojoj kancelariji, gospodine — usplahireno će salunerka izbegavajući pogled njegovih ledenih očii

ju. — Sklonila sam ga od ostalog sveta.

Uplašene, žene požuriše jedna drugoj u zagrljaj, a O'Grejdi jurnu preko ulice i nestade u salunu.

— Na šta će ovo da izađe? — jecala je salunerka pomalo umorna od večitog lutanja po gradićima Zapada. — Možda je trebalo da mu moji barmeni otmu novčanicu. . .

— Ne Kejt, istina uvek pobeđuje pa će i ovog puta. Kad je naša banka preuzimala novac od Ameriken banke iz Vašingtona, u njegovom brojanju i sortiranju učestvovalo je jedanaest zakletih službenika. Nijedna lažna novčanica nije mogla da im promakne. To ti garantujem.

Dorserova je izgledala uverena, ali je i dalje bila zabrinuta. Ne bez razloga strahovala je od moguće gužve u kojoj bi i njen posao otišao do đavola pa se i dalje čudila bankarki koja je pokazivala neočekivano samouverenje.

Iz misli su je trgli prigušeni hici, a kad su istrčale na ulicu ugledale su šerifa koji je sa zadimljenim revolverom u rukama izlazio kroz pokretna vrata.

— O'kej moje dame — obaveštavao ih je pomalo promuklim glasom i uz put punio ispražnjene komore doboša — bio je to samo jedan pametnjaković koji je previše brbljao. Sad je zanavek začutao.

Dok je Pamela Karter zadovoljno klimnula glavom i zahvalno ga pogledala, Dorserova je izbegavala blede šerifove oči i ćutke krenula preko ulice.

— Bože — šaptala je bledim usnama — rođeni ubica.

VII

Događaj s lažnom novčanicom bio je zataškan, ali je Džefa Lokarta njegov osećaj za blisku opasnost stalno opominjao da u gradu nešto nije u redu. Najpre je pomislio na Reltendovu bandu.

— Možda nameravaju da ponove

napad? — razmišljao je sedeći u gradskoj štali na sanduku za zob. — Toliko zlato. . .

A onda je usred rečenice zastao kao da ga je kuršum pogodio u stomak. Ceo minut je buljio u treperave senke koje je podnevno sunce bacalo kroz štalska vrata i jedva smrsio:

— Zlato, koješta. . . kako da odnesu gotovo celu tonu? Trebala bi im bar dvojica »konestoga« kola. Do đavola, svaka potera bi ih stigla već posle sat vremena.

Napad na banku bila je čista besmislica, kao što mu nije išlo u glavu da je u onolikoj pucnjavi samo Greg uspeo da pogodi jednog napadača. Kao da su obojica ostalih bili slepi.

— Ili su namerno promašivali? — ponovo je osetio poznatu jezu niz kičmu i ukočen sedeo na sanduku. — Samo, zbog čega bi se tako ponašali. O'Grejdijev posao zavisio je od uspešne odbrane grada, a zar se i Groganovo zlato nije nalazilo u banci i bilo meta Ratlendovih napadača?

Sotinu pitanja vrzmalo mu se kroz glavu, ali pravog odgovora nije nalazio. Kao što nije shvatao ni Pamelino ponašanje. Nekako je isuviše olako počela da mu iskazuje ljubav. Kao kakva devojčica posle prvog izlaska s momkom.

Naviknut da se s neprijateljem susreće u otvorenoj borbi, umorno je odmahnuo glavom i teško ustao sa sanduka. Vukući nogu za nogom i obrvan sumornim mislima, polako je išao prema »Poslednjoj šansi« misleći na Sendi.

— I u njoj sam se prevario — tužno se prisećao sinočnjeg događaja. — Sigurno je bila u dosluhu sa banditima i na vreme me isključila iz igre. Samo. . . kako je mogla da glumi onoliku strast?

I tu je nailazio na same nepoznalice i jedva nekako stigao pred krčmu iz koje su iznosili leš nepoznatog rudara.

— Šta se dogodilo? — zapita de-

žurnog barmena koji samo odmahnu glavom i nastavi da nezainteresovano briše čaše.

— Tek sam stupio na posao — odgovori mu kao preko volje i odmah pređe na zvanični razgovor: — Viški ili pivo, gospodine?

— Oboje — smrsi Džef i nalakti se na šank, a onda primeti Sendi koja ga je zvala rukom.

Pošto je sačekao da mu barmen natoči čaše, mrzovoljno se zaputi u ugao sale gde je devojka već sedala za usamljeni sto i treptala očima.

— Još se ljutiš?

— Ma ne, nemaš ti veze s tim.

— Nemoj tako, Džefe — nastavlja la je Sendi sa ubeđivanjem i molećivo mu se zagledala u oči. — Stvarno moraš da mi poveruješ.

Zamišljen, žilavi čovek je buljio preko prazne sale i lagano ispijao pivo.

Iznenada se okrenu i preseče je hladnim pogledom.

— Slušaj devojko... ma šta da se dogodilo među nama bilo je lepo. Nemoj da to sada kvarimo.

— Oh, znači veruješ mi da ono nije bila nameštaljka? Bože, onda ćeš poverovati i za onu novčanicu.

Sad je Lokart bio na redu da zamišljeno podigne obrve.

— O čemu pričaš?

— O momku koga je ustrelio šerif O'Grejdi. Nešto je brbljao o nekom lažnom novcu pa ga je gazdarica smestila u svoju kancelariju i poslala me da mu pravim društvo i ne dozvolim da i s kim razgovara. Zatim je došao šerif i... ustrelio ga s vrata. Jednostavno... opalio je na čoveka koji nije ni pomislio da dohvatiti vlastito oružje.

Žilavi revolveraš sad je tek gledao s nevericom, ali je cura nastavila da ga uverava:

— Svega mi, Džefe... baš kao goveće zaglibljeno u blato. Pucao je bez upozorenja, a kada sam podigla ruke s lica... rudar je imao drugu novčanicu među ukočenim prstima.

Osećajući da je u pitanju nova

misterija uhvatio joj je šake košćatim rukama i procedio:

— Kako znaš... to sa drugom novčanicom?

Devojka se sva tresla od strha i uzbuđenja i jedva nalazila reči:

— Ja, ja... kad je ušao videla sam da je držao dvadeseticu, a kad je umro... stezao je banknotu od deset dolara. Bogami, rekla sam suštu istinu.

Na neki način joj je verovao iako cela priča nije imala logičnog smisla. Dužnost poštenog čuvara zakona bila je da najpre utvrdi istinu o eventualnom falsifikatu a ne da polupijanog momka ustreli kao skota.

— Možda je hteo da zaštiti Pam? — sevnu mu kroz glavu, ali je tu misao odbacio istog časa. Šerif je bio novajlija i niko u Ameriken Folsu, pa ni vlasnica banke, nije ga poznavao. Zašto bi je onda štitio i rizikovao da ga građani linčuju zbog bezrazložnog ubistva.

Ali, kakav je, sa druge strane, motiv terao Sendi da se upliće u opasne stvari u kojima je mogla da strada kao i brbljivi goldvočer?

— Verovatno samo želja da me uveri u istinitost sinoćnjeg ponašanja u svojoj sobi — pomisli i lagano podiže oči sa stola.

— Pa, vredim li šta, Džefe? — zapita ga zavirujući mu u lice. — Da li sam samo jedna od devojaka za zabavu gostiju ili...

— Ne govori tako, Sendi — pokušavao je da je uteši i spreči suze koje je ugledao u njenim očima. — Znaš da na život slično gledamo i da o moralu ne mislimo kao ostali svet. Zato, glavu gore i... požuri za šank. Madam Dorser već pogleduje ovamo i pita se da li si zbog jedne čaše izgubila suviše vremena sa škrtim gostom.

Mada nevoljno cura ga je poslušala. Jedno vreme Lokart je sedeo za stolom utonuo u misli, a onda iznenada doneo odluku. Ma šta da mu savetovala lepa bankarka, dužnost mu je bila da protiv Retlendove bande preduzme energičnije ko-

rake. Od sedenja u gradu ionako nije bilo nikakve koristi.

Ali, odlučio je da malo izmeni taktiku. Umesto da ode do gradske štale i osedla konja čime bi svima pokazao da kreće na dalji put, iz »Poslednje šanse« izašao je na stražnja vrata i koristeći senke prvog mraka odšunjavao se do mazge poginulog kopača.

— Sad postadoh i konjokradica — mrmljao je odvođeci životinju iza zgrade, a onda se bacio u sedlo i poterao je prema reci.

Iz razgovora sa Elvejzom otprilike je znao gde mu se nalazi bonanca i sad je krenuo baš u tom pravcu, ali je slučaj hteo da se susretne sa sasvim drugim ljudima. Posle jednog časa jahanja na umornoj životinji, primetio je odsev logorske vatre i oprezno prišao.

Umesto Grega, zatekao je ranjenog Džona Votsona, a kraj njega kukavicu Henka Tajlera koji je baš ubeđivao ortaka:

— Svega mi, Džone... mislio sam da samo mene gađaju. Oko ušiju mi je zviždalo, a kad jedan kuršum pogodi zemlju i sasu mi je u oči, toliko sam se uspaničio da sam klisnuo kao bedni kojot i ostavio vas na cedilu. A kad još grunu ona eksplozija...

— Batali, Henk, nije vredno pomena. Bilo pa prošlo — tešio ga je bradati Votson i bolje se nameštao na čebetu kraj vatre. — Svakome jednom popuste nervi.

Ridi momak kao da jedva dočeka njegove reči:

— U pravu si, ali... ipak nisam smeo da vas ostavim na cedilu. To me razdiralo celo vreme dok sam bezglavo bežao po okolini i gotovo odlučio da se nikad ne vratim na bonancu. Mislio sam...

— Ma, rekoh ti da više ništa nije važno. U međuvremenu mnoge stvari su se promenile, a Greg postao gradonačelnik Ameriken Folsa. Sad više boravi u gradu nego što ljuđa tavu za ispiranje zlata. A i ja sam batalio posao. Samo se izleža-

vam i čekam da Greg odnekle naide i skuva večeru.

— To ću ja sada da uradim — poskoči Tajler nastojeći da bar na neki način popravi loš utisak posle okršaja kod kolibe Malog Džeka pa Lakort odluči da već jednom pride logoru.

— Helo, ljudi... može li se do ognja? — podviknu iz tame, a kukavica Henk se razdra kao da ga kolju:

— Banditi, Džone... gotovi smo!

— Koješta čoveče — promrmlja stameni kopač — znam ko dolazi. Da ne bi njega ona budala berberin proglasio bi tebe i Grega za podmukle ubice. Smiri se.

Osmehujući se Džef privede mazgu i rasedla je, a onda se spusti kraj vatre i prihvati duvankesu koju mu dobaci bradonja.

— Pa, šta ima novog? — zbubnja iz basa, a Džef prvo zavi cigaretu i hvatajući ugarak smrasi kroz stisnute zube:

— Od silnih novosti već me glava zbolela pa svratih do vas da se propitam...

— Oh — jeknu Tajler mlatarajući tiganjem u kome je nameravao da napravi večeru — i ovamo ima mnogo novosti. Dok sam bežao pred Retlendovim banditima naleteh na nekog glodvočera koji mi je ispričao fantastičnu priču. Reče kako su ga uhvatili neki Šošoni i umesto da mu skinu skalp, počeli prijateljski razgovor. Bogami, da čovek ne poveruje.

Džon i mršavi revolveraš samo se zgledaše čekajući da ridokosi predahne i nastavi sa brbljanjem.

— Tako su ga, veli, ubeđivali ceo sat da niko od njihovih saplemenika nije napao nijednog kopača nego da su to uradili beli ljudi.

— Ma, nemoj — iskezi se Votson i izduva ceo oblak ljutog duvanskog dima — pokušavaju da krivicu sva le na drugog.

— Ne znam, možda je zaista tako, ali mi je čovek rekao da su mu bar tri puta ispričali istu priču. Navodno, najpre su pobijeni neki njihovi

ljudi od kojih su oduzete strele i koplja, a onda tim oružjem napadnuti neki usamljeni goldvočeri oko Nampe.

Bradati Votson i dalje je sumnjivo vrteo glavom i mrmljao kroz bradurinu:

— To su priče za malu decu, kakav maskenbal i slične gluposti.

Čim je čuo da je pomenuta Nampa, Lokart je Tajlerovom brbljanju posvetio više pažnje. Sad je stišavao Votsona:

— Polako Džone, o tome sam i ja nešto čuo. Pre neki dan dojaha u grad momak sa sličnom fantastičnom pričom o tome kako su Indijanci poklali neke goldvočere i još im uzeli zlato. Pošto mi je sve sumnjivo zvučalo, malo sam ga provocirao, a... bogme i propustio kroz šake. Ali, čovek je i posle svega govorio isto. Indijanci, verovatno Šošoni, napali su kopače i opljačkali ih. Pa, sad... vidite šta će Indijancima zlato kad od pamtiveka znaju za bogata nalazišta ali zlatom ne mogu da kupe ni čašu viskija.

— A da se nisu našli izrodi koji bi ipak trgovali s Indijancima?

— U redu, i na to sam mislio. Samo, opet se ništa ne slaže. Zašto bi se Šošoni upuštali u okršaj sa kopačima i otimali im nekoliko bednih vrećica, kad su mogli da zlato kupuju sa nalazišta za koje odavno znaju?

Ridokosi Tajler gotovo je zaboravio na večeru pa mu je slanina u tiganju počela da zagoreva zbog čega besno opsova i počeo da obigrava oko vatre.

— Kad su u pitanju Indijanci i rakija, onda svaka logika pada u vodu. Uostalom, zar i Retlendovi banditi nisu rizikovali glave zbog šake zlata Malog Džeka? A, šta kažete na ovo?

I nehotice, Tajler je pokrenuo novu seriju pitanja na koja dvojica ljudi nisu umeli da nađu prave odgovore, a povezujući poslednje događaje sa neuspešnim napadom na

banku Pam Karter, Lokart je na kraju počeo sve da gleda drugim očima.

— Ljudi, toliko budalaština ne bi načinila ni deca a kamoli Radž Retlend.

Na to Votson zabubnja glasom koji kao da mu je dolazio iz čizama:

— Govoriš o budalaštinama, Džefe... a ne misliš da ono što nama izgleda glupo, njima možda ide u korist.

Slanina u Henkovoju tavi ponovo počeo da crvči što stamenog bradonju natera da podvikne:

— Slušaj ti... ili pravi večeru ili bacaj tiganj. Znaš li, bogamu, pošto je danas tabla slanine?

— O' ke, o' ke... napraviću ja već tu prokletu večeru, ako vas dvojica prestanete sa glupiranjem. Sve nešto uvijate oko te proklete bande, a oni poklaše onolike ljude. Setite se samo kako su izgledala Monkova leđa!

Džef Lokart je i dalje zamišljeno klimao glavom i zavijao novu cigaretu.

— Da malo rezimiramo, Džone, — obrati se bradonji koji se neprestano meškolio na čebetu i opipavao ranjene slabine. — Monka su iskasapili bez rezultata, a sa Malim Džekom znamo kako su se proveli. Zatim su, navodno, napali Šošone i uzeli im oružje kojim su navalili na goldvočere oko Nampe, a na kraju počinili najveću glupost... dojurili u Ameriken Fols i pripucali na banku iz koje nikao ne bi mogli odneti tonu nakupljenog zlata. Pa, sad... kakvu logiku iz ovog da izvučemo?

Henk i dalje nije imao mira i kreštao s druge strane ognjišta:

— Jebiga i ta vaša logika. Retlend nije mačji kašalj, napao je Ameriken Fols sa namerom da pobije malobrojne žitelje, a onda bi zlato natovario na kola i natenane napustio grad.

Džefu Lokartu nije bilo ni na kraj pameti da se složi s njim. Čak ga je besno gledao i promuklo mumlao:

— Koješta, na bandu su pripucali samo trojica, a jedini pogodak imao je vaš drugar Greg. Zbrisali su posle prvog plotuna.

To je definitivno učutkalo brbljivog Henka koji nekako zgotovi večeru i poče da deli tanjire.

— Ovo su samo splačine, ko da kuva kad stalno meljete gluposti?

Na to plecati Votson ponovo iznese malopredašnju pretpostavku:

— Ja opet mislim da to što čini Radž nisu gluposti. To on smišlja...no...

Blede oči Džefa Lokarta iznenada blesnuše sjajem a ruka kojom je dotad mrzovoljno mešao po tanjiru Henkov napola podgrejani pasulj i zagorelu slaninu, zastade u mestu.

-- Sad si mi dao ideju, Džone. Cilj im je da izazovu što veći strah među kopačima...

— I nateraju ih da zlato nose u banku, na to si mislio? — odmah prihvati bradonja i sasvim cturi tanjir s jelom.

Sad im se Tajler otvoreno smejaao i lice i kreštao kao svraka:

— Bogami, ludi ste nego sam mislio. Pa Radž je pljačkaš, a ne bankarski službenik ili jedan od akcionara. Još ćete reći da će početi da postavlja stražu oko trezora.

Ali, Votson i Džef Lokart nisu obraćali pažnju na njegovo kreštanje i neprestano se gledali u oči.

— Bogamu — grmnu bradonja — mnogo opasna ova Retlendova igra!

— A ha, opasna — kao jeka odgovori mršavi revolveraš dok su mu oči sevale nekim čudnim sjajem. — Samo...

— Ako mene pitaš trebalo bi da se pravimo ludi i pazimo na odsudni trenutak napada.

— U pravu si, Džone. Suviše su nas dugo vukli za nos, a koliko mogu da procenim... mene čak do onog Evanstona gde smo zlato predali na železnicu. Kakva banka Karter i komp. Retlendovi ljudi sigurno su napali voz i zbrisali s džakovima!

Život u Ameriken Folsu uveliko se razvijao. Dolazilo je sve više goldvočera, stvarana su nova poznanstva, zlato hametice pritalo u banku a razbludna Kejt Dorser jedno veče dobila neočekivanu posetu.

Na kraju radnog vremena stražnjim stepenicama »Poslednje šanse« stigla je bankarka Pamela Karter i pokucala na vrata njene luksuzno uređene sobe.

— Ti si, dušo — začudi se gazdarica krčme puštajući je da šmugne u prostoriju. — Baš se radujem.

Dve iskusne žene znale su šta rade; Karterova je otvorila veliku kutiju i iz nje izvadila šešir rađen po poslednjoj bostonskoj modi što je kod atraktivne krčmarice izazvalo buru oduševljenja.

— Ne znam kako da ti zahvalim — prela je nameštajući šešir pred ogledalom, a onda prišla posetiljki i na vrat joj spustila poduži vreo poljubac. — Toliko se radujem...

— I ja — smrsi naježena Pam ne skidajući oči za uzavrelih salunerkinih grudi koje su naprosto kuljale iz velikog izreza kućne haljine. — Lepa si.

Oguglala na muška udvaranja, Kejt je odavno više pažnje posvećivala ženama i među svojim devojkama birala miljenice. Ali, reč je bila o prostitutkama koje su za ljubav dobre plate ili drugih pogodnosti u obavljanju svakodnevnog posla popuštale gazdarici i zadovoljavale njene niske strasti, dok se sada radilo o sasvim drugoj ženi, iskusnoj i sposobnoj da u njoj otkrije istomišljenicu u vođenju zabranjene ljubavi.

Zato je spremno odgovorila:

— I ti si lepa, dušo. Mogu li još jednom?

Ne čekajući odgovor nastavila je da je ljubi po vratu i pocikivala od zadovoljstva kad je Pamela dohvati za grudi i poče da miluje napupele vrhove.

Obe su dahtale od uzbuđenja i jedna drugu neosetno lišavale odeće. Pameli je to bilo neuporedivo lakše jer je Kejtina kućna haljina naprosto spala sa oblikih ramena otkrivajući svu raskoš njenog razbludnog tela, dok je njena odeća zahtevala nešto komplikovanije zahvate. Ali, Dorserova se baš razumela u posao pa su za čas obe bile potpuno gole i odmaknute međusobno se ocenjivale.

— Stvarno, najlepša si — prošapta Kejt posmatrajući Pameline čvrste grudi čije su napupele bradavice štrčale uvis, a obliki bokovi podrtavali od pohote.

— Želim te, Kejt — prošapta tamnokosa bankarka i kleče na kolena hvatajući je oko moćnih bokova po kojima palacnu njen ružičasti jezik.

Neka vrelina obuze salunerku pošto Pam krenu usnama i jezikom naniže. Ne prestano je dahtala i zabijala joj prste u tamnu kosu, a kad joj nova prijateljica stiže do prepone, noge joj sasvim popustiše posle čega je spas našla na postelji. Izvaljena širila je moćne butine niz koje su lizali plameni jezici dok ne oseti kako je opkoračuju Pameline vretnaeste noge.

Uzbuđene do kraja više nisu znale šta rade, a ubrzo oba moćna tela počеше da potresaju grčevi strasti isprekidani jecajima:

— Jaaa, počinjem...

— To, draga — jedva je mrmljala Pam predišući među Kejtinim butinama. — I ja ću sada!

Vrhunac su doživele zajedno i

kao lutke od slame popadale na postelju. Ogromene i od pohote otežale grudi Kejt Dorser nosile su sitne tragove njenih zuba, dok su Pameline štrčće dojke bile ukrašene brazgotinama od salunerkinih noktiju.

— Veštice — prenemagala se Kejt — unakazila si me.

— I još ću — navaljivala je iznova crnokosa ljubavnica dahćući kao da radi u rudokopu. — I to zauvek!

Stisnute jedna uz drugu blaženo su predisale od ljubavnog doživljaja, a raspamećena Kejt uveravala je:

— Ovako me nije još nijedna...

— Verujem, draga... ali meni si se svidela čim sam te ugledala. Samo, nisam se usuđivala...

— Ali, ludice — prela je salunerkica ne ispuštajući joj bradavice — mnogo si pogrešila. Mogle smo i ranije.

Karterova nije prestajala sa uzdisanjem i neprestano prevrtala tamnim očima.

— Oh, naravno da sam luda. Kad samo pomislim da sam bila sa onim košćatim...

— Zar sa Lokartom, dušo? — gotovo poče da joj prebacuje uzbuđena partnerka. — Pa on je sludio čak i onu moju drocu Sendi!

— Baraba! — jeknu Pam i od muke gotovo izgubi dah. — A tek onaj bradonja Grogan.

— Zar si i s njim?

— Morala sam, draga. Znaš kako je, poslovi... a čovek je izabran za predsednika upravnog odbora deoničara. Samo, s tim je gotovo. Našla sam tebe.

— Naravno — jeknu salunerkica i navali da je ponovo ljubi po vratu i uzburkanim grudima. — Nikada se nećemo...

— Sem ako nas ne rastave. Vidiš i

sama — zabrinuto će bankarka — živimo među tolikim grubim muškarcima...

— Koje motamo oko malog prsta. Eto, zar ti i Grogan i taj revolveraš Lokart ne jedu iz ruke?

Pamela se privijala uz ljubavnicu i mrmrljala napola pridavljena velikim dojkama:

— Naravno, motamo ih... ali, zar ne bismo morale da se bolje potpomognemo. Eto, u »Poslednjoj šansi« svašta se čuje i kada bi mi...

— Ali, draga — jedva dočeka Kejt — to se razume samo po sebi. Zar već nisam pomogla u slučaju one glupe novčanice?

Na to se Karterova trgnu kao oparena.

— Eto, na to sam baš zaboravila. A... veoma si mi pomogla. Još kad bi se potrudila da neko od tvog personala...

— Niko neće ni zucnuti, ljubavi — klela se krčmarica sluđena njenim novim milovanjima. — Garantujem ti.

Zagrljene, zaspale su tek pred zoru, a oko podneva bankarka je bučno zalupila svoju veliku knjigu blagajne i umorno pogledala Džefa koji je pušio u uglu prostorije.

— Da me izvedeš negde? Da udahnem malo vazduha, a i čamotinja me ubi.

Džef spremno krenu po kola i kasača pa se ubrzo izvezoše iz prašnjavog Ameriken Folsa. U početku žena je bila ćutljiva i zamišljena a Džef nije želeo da je ometa i samo je pazio da konj ravnomerno drži korak i s lakoćom vuče kola s gibnjevima. Prošli su oko milju i već zašli u predeo topolivih šumica u neposrednoj blizini reke, kad ga žena dočache za mišicu i reče:

— Da stanemo negde, Džefe.

Još uvek ćutke, mršavi čovek pro-

bra mesto ispod granate topole i skrenu kasača. Ne žureći, povukao je kočnicu i pomogao ženi da siđe s kola, a zatim konju skinuo uzdu da bi mogao da pase i lasom ga vezao za drvo.

— Da donesem ćebe, Pam?

— Zašto, trava je najlepša prostirka. Samo sedi kraj mene.

Mršavi čovek spusti se na zemlju i zagledan prema zelenim valovima reke koji su se videli kroz grmlje, počeo da zavija cigaretu.

I bankarka je delovala nekako zbunjeno. Čupkala je rub širokog rukava lagane haljine i jedva se odlučila za razgovor:

— Džefe, nešto bih želela da ti kažem.

Liznuvši smeđi papirić čovek je poduže tražio sumporaču zadenutu za mašnu starog stetson-šešira izvišenog oboda.

— O' kejt, Pam... slušam te — reče zavijajući se u oblak duvaanskog dima.

Žena je, međutim, i dalje čupkala porub haljine i teško nalazila reči.

— Ne znam kako da počnem. Možda s ponudom da budemo ortaci. Sve delimo pola-pola.

Ma kako ponuda zvučala iznenađujuće, revolveraševo lice bilo je mirno a oči i dalje bludele okolinom. Izgledalo je da ga ponuda uopšte ne interesuje što je ženu navelo da ga nervozno upita:

— Da li si me čuo, Džefe?

— Naravno, Pam... čuo sam te. Samo ne bih mogao reći da sam te i razumeo.

— Rekla sam ortaci pola-pola.

— To me i buni, Pam. Dosad sam verovao da samo muž i žena sve dele. I zlo i dobro. Ti i ja, međutim...

Razgovor više nije zapinjao jer Pam ostavi rub haljine i energično ga pogleda u lice:

— Govoriš na staromodan način, Džefe. Nekada je samo brak bio savršenstvo ljudske zajednice, ali sada... to je moguće i u biznisu. Zapravo, timski rad sve više dolazi do izražaja pa sam htela da predložim udruživanje naših mogućnosti.

— Zar to nismo činili i do sada?

Žena je sada bila u punoj formi i spremno odgovarala na svako pitanje:

— Ni slučajno, Džefe. Dosad si bio zaposlen samo kao službenik sa određenom platom...

— Koja mi je u međuvremenu utrostručena. Što se toga tiče, veoma sam zadovoljan.

— Koješta — jedva sačeka da izvrši — u pitanju su samo mrvice. A ja ti nudim pravi zalogaj.

Lokart je i dalje izgledao nezainteresovan i kao uzgred rekao:

— Možda misliš na celu hiljadarku?

— Koješta — saseče ga i odmahnu glavom što izazva čitav slap crne kose — reč je o pola miliona...

— Oprosti, Pam, ali o tome ni ti ne možeš da sanjaš. Ipak si samo službenik banke Karter i komp. Možda sa visokim udelom u profitu, ali...

Žena je sad počela da pokazuje prve znake nervoze.

— Da ti objasnim...

Ali, Lokarta nije mogla da zaustavi. Najpre je smrvio opušak, a onda razvukao ledenim glasom:

— Ukoliko je reč o poslovima ovde u Ameriken Folsu dužan sam da te opomenem da postoje i ostali ulagači, vlasnici akcija koji takođe očekuju uspeh banke i svoje dividende. Ne vidim kako bismo, ukoliko ih sasvim ne aspstrahujemo, mogli doći do tako velike dobiti?

Posle toga, Pamela Karter nije insistirala. Osetila je da je Lokart na

vreme zaustavlja i daje do znanja da ni u kakvoj nečasnoj raboti neće učestvovati. Čak iako je u pitanju tako veliki iznos novca.

Zbog toga je ponovo dohvatila porub haljine i jedno vreme ćutke gledala rečne valove. Nije ga moljaka-lu ni predlagala neke druge ustupke. Podelila je postelju s njim, povećala mu platu, a sad kao krunu svega ponudila partnerstvo vredno pola miliona dolara. Ukoliko to nije hteo da prihvati, pa... postojali su i takvi ljudi kojima je bilo badava govoriti. Imali su svoj stav i svoje mišljenje i od njih nisu odstupali.

Međutim, ni on nije nastojao da promeni njeno mišljenje. Nije joj davao savete ni pokušavao da je odvрати od namera. Jednostavno, saopštio joj je da u svemu što je naučila ne računa na njega.

Ali, nije joj dao otkaz jer se dosadašnje direktive o obavljanju posla nisu kosile sa njegovim shvatanjem morala. Na taj način ostavio joj je manevarski prostor koji je ona odmah iskoristila i — začutala.

Bio je to kraj izleta koji se nije mogao smatrati ni uspelim ni propalim. Svako je ostao na svojoj strani, a do kada... videće se.

IX

Veliki Mokasin bio je čvrst kao od spečene zemlje, sazdan mladić. Ime je dobio kada je pre dve godine, gotovo kao dečak, prošao visoke planine i vratio se u selo Šošona.

To je bilo teško ostvariti i leti, a zimi... predstavljalo je pravi podvig koji se graničio sa nemogućim. Po ogromnoj hladnoći, boreći se sa vetrovima, mećavama i zverima, mladić je uspeo da stigne do naselja i donese glinu za glave njihovih kalumeta — lula mira.

Ko zna šta je sve preživeo na tom strašnom putu na koji je krenuo naoružan samo nožem a vratio se sa blistavom vinčesterkom i redenikom municije, jer je momak uporno odbijao da o tome mnogo priča.

— Pomogao mi je Veliki duh — škrtro je objašnjavao svoj dolazak pod nemogućim vremenskim uslovima i blistavo oružje koje su svi zagledali, a veće staraca odmah mu je dalo ratničko ime — Veliki Mokasin prema obući izrađenoj od medvede kože u koju je na povratku bio obuven.

Njegov poludivlji mustang, a i konj belca od koga je oteo oružje, stradali su u snežnim nanosima planina kroz koje je prolazio, pa je momak peške nastavio putovanje, ali je pre toga nabavio dobru obuću.

Ali, kože surog grizli medveda iz Stenjaka nisu padale s neba. To su Indijanci dobro znali i od iskona poštovali lovca koji je umeo da obori najstrašniju zver iz Roki Mauntina. A to je Veliki Mokasin baš uradio i od toplog krizna načinio obuću.

Nije pokušavao da napravi, na primer, kabanicu i pohvali se veličinom krzna ulovljene životinje. Ne, to bi ga skupo stajalo jer bi pod težinom pokleknuo već posle nekoliko časova hoda. Postupio je veoma mudro i načinio samo mokasine.

I tada je, međutim, odstupio od tradicionalnog načina izrade ove vrste obuće. Napravio je, u stvari, dvostruke mokasine. Unutrašnje sa krznom okrenutim prema nogama, i vanjske gde su guste i otporne medvede dlake bile okrenute napolje, pomagale mu da ne propada kroz snežne nanose, s njih je klizila voda što je garantovalo suve i tople noge.

Zahvaljujući mudrosti, snazi upornosti i hrabrosti prebrodio je

sve teškoće i sretno stigao kući ali. . . nije mirovao. Kao da ga je taj uspeh okuražio stalno je napuštac selo i vrzmao se po planinskim bespućima odakle se vraćao uvek sa novim trofejima i novom slavom. Ubrzo se nametnuo kao najbolji izvidnik i ne jednom blagovremeno stigao sa obaveštenjima od kojih je zavisio opstanak sela i celog plemena.

— Veliki Mokasin treba da postane naš vrhovni poglavica — sve češće su se čuli predlozi u veću staraca, ali je momak laskavu titulu glatko odbijao uz škrtu objašnjenja:

— Poglavici je mesto uz svoj narod i u svom selu, a Veliki Mokasin mora stalno da luta. Korisniji je kao izvidnik.

Zbog toga mu nije promaklo brzo naseljavanje oblasti duž Snejk rivera posle čega je savetovao pomeranje letnjih logora na sever kako bi se izbegli sukobi sa suludim belcima koji su bili obuzeti zlatnom groznicom.

Računao je da će naredna oštra zima rasterati goldvočere i vratiti iskonski mir u ova područja, ali nevolje nije mogao da izbegne. Pogotovo kad se pojavila grupa bandita koju je predvodio čovek na žutom ždrepcu. Ubrzo je primetio tragove njihovih zločinačkih napada na usamljene kopače, a onda su koljači Radža Retlenda naleteli na trojicu njegovih pratilaca i masakrirali ih.

Veliki Mokasin, međutim, nije bezglavo jurnuo u poteru. Nikako nije mogao da odgonetne zbog čega ta grupa belih ljudi napada i pripadnike svoje rase i njegove ratnike. Zato ih je pratio i otkrio da su sledeći napad izvršili oružjem zaplenjenim od trojice njegovih izgnulih ljudi i. . . shvatio podmuklu

nameru čoveka na palomino-ždrepcu.

— Žele da skrenu pažnju sa svojih zlodela i pripišu ih Šošonima — smrsio je i naredio preostaloj dvojici da ga slede do prve bonance gde je razoružanom kopaču objasnio šta se događa u bespućima Snejk Rivera.

Čovek, naravno, nije shvatio gotovo ništa, a najmanje je razumeo kako ga Indijanci ostaviše na životu. Ipak, ispričao je o susretu nekim susedima, a onda se vest polako počela širiti celim krajem.

Samo, rezultata još uvek nije bilo. Umesto da se goldvočeri udruže i skleptaju bandite, i dalje su grozničavo tražili žuti metal i zaboravljali na razbojnike.

Oštroumnom izvidniku, međutim, nije promaklo da sve više kopača nosi zlato u Ameriken Fols po čemu je zaključio da je naselje stračara i kuća od balvana na neki način postalo centar svih zbivanja u novootkrivenom zlatonosnom području.

— Veliki Mokasin mora saznati šta se zbiva ili će čovek na palomino-ždrepcu zakuvati pravi rat na Snejk riveru. A ko će ga izgubiti, zna se. . . moja malobrojna braća Šošoni. — razmišljao je uz zapretalu logorsku vatru i ujutro odlučno poveo ljude prema velikim rečnim vodopadima po kojima je gradić i dobio ime.

Slučaj je hteo da se obreo baš u blizini bonanci Elvejza i njegovih drugova pa je primetio i mršavog čoveka sa nisko pripasanim revolverom koji je dolazio do njih na savetovanje.

— Ovi nisu kao drugi belci — šaptao je instinktivno osećajući da ga žilavi revolveraš neodoljivo privlači. — Čovek Ledenih Očiju — odmah je Džefu dao indijansko ime —

mogao bi biti najbolji saveznik.

Od tada ga nije puštao iz vida. Danonoćno mu se nalazio na tragu pazeći da ne izazove sukob sa opasnim strelcem i puštao da ga čovek oseti. Kao pravi sin pustoši u pravi čas je primetio da je Čovek Ledenih Očiju postao uznemiren, a onda rešio da mu ostavi poruku.

Jedne noći ušunjaao se u gradsku štalu gde je Džef držao konje i u bisinge mu gurnuo nož s drškom od noge kozoroga i umetnički izrađenim kožnim koricama optočenim poludragim gorskim kamenjem. Pri tome je sečivo obrnuto stavio u korice pa je oštrica bila tek dopola uvučena.

— Čovek Ledenih Očiju shvatiti poruku jer na ovaj način ni dete ne bi rukovalo nožem. Znati da ga Veliki Mokasin naći.

Stvari su se odvijale baš kako je predvideo jer je Lokart, tražeći rezervnu košulju, već ujutro ugledao oružje i istog časa shvatio razloge zbog kojih ga je poznata jeza dani-ma potresala duž kičme. Munjevito je povezao raniju priču o »prijateljskim Indijancima« i istog časa požurio na sastanak sa nepoznatim darodavcem.

— Od ovakvog oružja nikada se ne odvaja — razmišljao je terajući sivog konja laganim galopom. — Možda samo u krajnjoj nuždi kad čovek, opterećen velikim problemima, više ne misli ni na vlastiti život.

Misleći o poslednjim događajima sve više je verovao da mu predstoji susret sa izuzetnim ratnikom i uopšte nije brinuo da li će ga čovek naći.

— Verovatno me ne ispušta iz vida i procenjuje moje ponašanje — mrmaljao je osećajući i dalje poznate trnce u leđima koji su ga, ko zna ko-

liko puta ranije, blagovremeno upozoravali na opasnost.

Ali, i Džef je bio iskusan izvidnik i zbog toga birao skrovito mesto sastanka. Tek oko podne, kad je uveliko zašao u bespuće Hors krika, naterao je sivca da se uspne krševitom sipinom na kojoj nisu ostajali tragovi i zaustavio ga na omanjoj visoravni obrasloj škrtim grmljem i retkim planinskim hrastovima.

Ćutke je popustio kolan i konju smaknuo uzdu puštajući ga da brsti lišće, a zatim seo pod jedan granati hrast i stavio indijanski nož na zemlju. Pre toga je otpasao holster i obesio ga o unkaš sedla na kome se, zateknuta u skobard, nalazila i njegova puška.

Šošon je došao s druge strane. Sit-tan i nekako neugledan, napola je visio sa žilavog planinskog mustanga šarenog kao goveče, ali je Džef dobro znao da je to uobičajeni način jahanja indijanskih izvidnika, a spoljni izgled ljudi odavno je prestao da poredi sa njihovim stvarnim kvalitetima. Indijanac ga je podsećao na gorski hrast — tvrd kao kamen a neugledan kao okolno sivo kamenje.

Na platu se ispeo sa druge strane što je moglo da znači dve stvari; nije hteo da duplira i time eventualno ostavi makar imalo vidljive tragove na sipini, a . . . time mu je mogao i da kaže da ima i drugih smerova da se prikriveno stigne na mesto sastanka.

Neveštom posmatraču moglo se učiniti da ga uopšte nije primetio, ali je Džef dobro znao da je Šošon uočio svaku sitnicu među koje on i sivi ždrebac uopšte nisu mogli da se ubroje.

Još neko vreme terao je šarenog konja proplankom, a zatim kliznuo postrance i najpre obesio pušku

preko sedla, a potom ležerno krenuo preko čistine.

Zaustavio se na desetak koraka udaljenosti, s pleća smaknuo šareno indijansko čebe koje mu je služilo kao pokrivač i kabanica, prostro ga a tek onda se lagano spustio na zemlju i podvijenih nogu zaseo kao usred svog sela.

Poštujući indijansku tradicionalnu učetivost, Džef je ćutao i pravio se nevešt, a ni Šošon nije podizao oči sa zemlje. Trebalo je da prođe određeno vreme dok ljudi ne smisle šta će najpametnije reći pa je tek posle nekoliko minuta započeo tihim grlenim glasom:

— Čovek Ledenih Očiju mudar i hrabar ratnik. Sve shvatio i došao u miru. Veliki Mokasin će se truditi da u miru i napusti ovo skrovito mesto.

Sad je na Džefu bio red da uzvрати kompliment, ali je najpre valjalo još malo oćutati što mu uopšte nije bilo teško. Na samotnjim lutanjima duž indijanske granice najviše je ćutao pa najpre uze nož, okrenu ga na pravu stranu i gurnu u korice, a tek onda reče:

— Ovaj nož govori mnoge stvari a najpre o mudrosti Velikog Mokasina koji se nije zaletio osvetničkim stazama nego našao put da umesto opšteg rata dođe do saveznika. Čuo sam da su beli banditi pobili neke tvoje ratnike.

U crnim Šošonovim očima za kratko blesnu iskra radosti koja se odmah ugasi, a ozbiljno lice dobi uobičajeni oštar izgled.

— Taj nož — reče i prvi put ga pogleda u lice — neka ostane kao zalag trajnog mira među nama. — Ja Veliki Mokasin sam rekao!

Ledeni trnci tek sada mu jurnuše niz kičmu jer je veoma dobro shvatio šta znače Indijančeva reči. Čak i

kad su odlazili da prose devojkę, Indijanci su kao dar nudili konje ili kože ubijenih životinja, ali oruđje — nikad! Po strogo poštovanoj tradiciji, ratnik je oruđje izrađivao sam, krao ga od nepađljivog protivnika ili otimao u borbi. Čak se ni strele ili municija nisu pozajmljivali. Ponositi gorštaci smatrali bi velikom uvredom čak i pomisao da sami nisu u stanju da dođu do oruđja.

Ali, ono se ipak davalo. I to samo u jednom slučaju... kad se želelo da se neko na nešto obaveže i obavezu poštuje do smrti.

Sad je Veliki Mokasin odredio da to bude trajan mir među njima i još potvrdio poznatom rečenicom »ja sam rekao« što je istovremeno predstavljalo nepromenjivu odluku, zavet i obavezu koju je sagovornik morao da poštuje.

E, sad... i tu su postojali izuzeci. Ukoliko druga strana ne bi mogla da sve to prihvati, morala je da vrati dar i rizikuje obračun koji je morao da se završi smrću jednog od duelanta. Indijanci nisu znali za poluistine, poznanike ili neverne žene. Za njih su postojali samo istina ili lađ, prijatelj ili neprijatelj pa je sad na žilavom revolverašu bilo da izabere da li će među njima pasti krv ili će prijateljstvo biti večno zapečaćeno.

Izabrao je ovo poslednje uveren da je u borbi protiv Radđa Retlenda našao najmoćnijeg saveznika.

Najpre je uzeo nođ i gurnuo u nedra, a zatim razvukao svečano ispruđene desnice sa dlanom okrenutim prema sagovorniku:

— Veliki Mokasin dobio svog belog brata. Ja sam rekao!

Čak ni sada Indijanac nije pokazao znakove radosti. Veran staroj tradiciji da samo slabići i žene iskazuju osećanja, najpre je klimnuo

glavom a potom iz leve mokasine izvukao krtak kalumet.

— Imam samo malo divlje konoplje a kad bi moj brat Ledene Oči...

Više ga nije nazivao Čovekom Ledenih Očiju što je bila najbolja potvrda stvorenog prijateljstva pa se Džef prvi put osmehnุ i iz džepa na košulji izvuče duvankesu i pruži mu je.

— Ni ja nisam neki bogataš, ali sam sačuvao malo duvana.

I u toj rečenici Šošon je video namere istinskog prijateljstva sa kojima je Džef krenuo na sastanak i poneo neotvoren paketić »virdžinijanca« stavljenog u duvankesu kako bi dogovor mogao biti zapečaćen ritualnim potezanjem šest dimova oduvanih na četiri strane sveta, prema zemlji kojom hodimo u nebu na kojem će se naći duše hrabrih ljudi.

I taj posao obavljen je bez žurbe i natenane, a zatim Šošon kratko upita:

— Moj brat... nije kao drugi belci. Ne traži zlato i bori se protiv bandita koje vodi čovek na žutom konju. Zašto?

Pitajući se da li će uspeti da mu objasni komplikovano bankarsko poslovanje, Džef najpre uzdahnu i započe:

— Bojeći se napada bandita beli kopači donose zlato u jednu kuću u Ameriken Folsu, a ja sam zadužen da ga čuvam.

Na Šošonovom tvrdom licu kao da se pomeriše bore stvorene nevoljama i vetrovima s Vasač rendđa.

— Zašto moj brat radi za ženu? Video sam i čuo kad su razgovarali kraj Zmijске reke. Ona nije dobra žena.

— Znam — preko volje priznade mršavi revolveraš — ali ljudi nekada ne mogu da proberu najbolje što bi želeli. Zlato nije samo njeno nego

i ostalih tragača, sirotinje koju je beda naterala da se zlopoti po ovim pustošima. Moj brat će me shvatiti.

Šošon brzo klimnu glavom i odmah pređe na drugo pitanje:

— A zašto bandit sa velikom bradom takođe čuva zlato u kući i još spava sa ženom crne kose? Da li to moj brat zna?

Te reči su došle kao grom iz vedra neba zbog čega uvek hladokrvni revolveraš gotovo poskoči s mesta:

— Misliš li na Dejva Grogana?

— Veliki Mokasin mu ne zna ime, ali će ga opisati svome bratu. Po godinama bi mi mogao biti otac, ima veliku kuždravu bradu i mali je rastom. Ali, veoma je opasan i podmukao. Vešto vara mog brata Ledene Oči.

Ma koliko verovao u Indijančevu pronicljivost i verodostojnost obaveštenja, ipak je s nevericom vrteo glavom. Doduše, znao je da su se Pamela i on nešto domundavali i sastajali u njenoj sobi, ali je žena to objasnila dogovorima oko poslovanja, a s druge strane i Grogan je bio jedan od akcionara kome se nikako ne bi svidelo da mu Retlendovi ljudi otmu pet stotina unci zlata ispred nosa.

Zbog toga je sve trebalo još jednom pretresti kako ne bi udario uprazno pa se okrenu Indijancu i zapita:

— Zašto moj brat Veliki Mokasin misli da je bradonja bandit? Dosad se pokazao ispravnim čovekom.

— Čovek s bradom predvodio grupu belaca koji napali trojicu mojih ratnika i pobili ih. Zatim, video sam po tragovima, odvojio se od njih i krenuo prema selu koji belci zovu Ameriken Fols. Sada ti kažeš da je ispravan čovek?

— Ne tvrdim — užurba se Džef — samo nisam znao to što si mi sad re-

kao. To samo dokazuje koliko je lukav.

Indijanac klimnu glavom na kojoj je crna kosa bila stegnuta u čvrstu pundu na potiljku, a za kopču od oniksa bilo zadenuto samo jedno pero planinskog orla. Neko vreme je ćutao i posle dužeg razmišljanja predložio:

— Moj brat bi trebalo da obavesti kopače šta im se sprema. Neka jednostavno uzmu svoje zlato iz te kuće u gradu.

— Eh — uzdahnu Džef odmahujući glavom — kad bi moglo tako. Čim bi saznali za pokušaj prevare, goldvočeri bi bezglavo dojurili u grad i napravili pravi lom. Mnogi bi u tom i stradali otimajući se ko će pre zgrabiti svoj deo zlata. Veruj mi, ispao bi pravi pokolj.

— Veliki Mokasin zna da beli ljudi gube pamet zbog žutog kamenja. Već video kako se zbog njega ubijaju. Moj brat Ledene Oči nažalost je u pravu.

Sad se klupko još više zamrsilo jer je i mudri ratnik uvideo beznadnost u kojoj su se našli kopači pa Džef izvuče drugu kesu s duvanom i žrno počeo da zavije cigaretu.

Nekoliko dimova ljutog duvana donekle su ga primirili pa gledajući negde niz obronke klisure, odlučno reče:

— Zasad nećemo ništa preduzimati, a u međuvremenu ću o svemu obavestiti nekoliko poštenih belaca. Sa svoje strane moj brat će i dalje paziti na bandite a jednog čoveka stalno držati u mojoj blizini. Čim me ugleda da jašem šarenog konja, neka se što pre nađe kraj mene. Tada ćemo krenuti u odlučan napad i razbiti bandite.

Minut kasnije među retkim hrasovima nije više bilo nikoga. Samo

je planinski vetar i dalje hućao i po nebu razgonio bele oblačice.

Pobratimi su krenuli svaki svojim putem.

X

Krenuli su, međutim, i banditi.

Prerušen u goldvočera, sav otrcan i sa crnim povezom preko levog oka, u grad je dojahao lično Radž Retlend i u prvi sumrak kad se banka zatvarala, zagalamio s vrata:

— Ej, gospoja... doneo sam nešto zlata. Da li 'oćeš da ga primiš?

Od snažnog glasa Pamela je zadrhtala celim telom i s nevericom gledala u prerušenog odrpanca.

— Mužu... moj!

— Zajebi budalaštine, gospoja. Šta mi tu izvodiš. Deder vagaj zlato i daj te papire koje i drugima nudiš.

Za trenutak žena je i dalje držala ruke stisnute na uzburkanim grudima i šaputala:

— Bože, taj glas... nemoguće da sam se prevarila.

— Kakva prevara, o čemu pričaš luda ženo! — grmeo je i dalje šef bandita sa Snejk rivera i nogom zalupio vrata za sobom, a onda nastavio neuporedivo mekše: — Priberi se Pam, to sam ja Radž.

— Oh — zaletite se žena iza pulta, ali se bandit na vreme izmače i strogo je odmeri onim jednim okom — zašto ne smem...

— Za koji dan ćeš smeti, ženo — tešio je dok se pognute glave vraćala na svoje mesto. — Sad obavi posao a večeras me čekaj u sobi. Došao je kraj našim lutanjima.

— Zar je moguće? — jecala je istresajući žuti prah na tas terazija, ali su joj prsti drhtali i zlato se uveliko prosipalo po stolu. — Da li je svemu ovome već jednom kraj?

— Naravno Pam, samo... ne smeš isključivo da misliš na nas. Mi služimo uzvišenim ciljevima...

— Kojim Radže, više ni u šta ne verujem. Samo želim da se sve ovo već jednom završi.

Jednooki je takođe bio uzbuđen i mrmljao kroz stisnute zube.

— Ni meni nije lako, ali moramo biti čvrsti. Šta bi rekao gospodin Džeferson Dejvis...

— Ne znam i ne tiče me se — bubnu Pamela i u sanduk sa dnevnim pazarom baci neizvagan džakčić zlata. — Kad bi znao šta sam sve preživela?

— Rat je Pam — preseče je čovek ostrim glasom koji je podrhtavao od neke unutrašnje snage. — A u tom ratu Jug je u opasnosti. Više nismo bogati, a prokleti jenkiji pritišću nas sa svih strana. Onaj Julisuz Grant napreduje niz Misisipi, a admiral Farago je osvojio Nju Orleans. I Virdžinija je pred padom, a od izvršenja našeg zadatka zavisi konačni ishod rata. Kako onda možeš da pominješ naše privatne nevolje, Pam?

Gledajući vatru koja je sevala iz onog oka bez poveza, žena se malo pribrala i počela da piše akciju.

— Kakvo ime da stavim, Radže?

— Koje bilo... može Smit ili Braun, svejedno. Ionako će to sve za koji dan biti bezvredni papir. Dobio sam obaveštenja da jedna naša jedinica...

Za trenutak je ućutao plašeći se da nije previše rekao i namrštenog čela sačekao da dovrši ispisivanje, a onda odvalio s vrata:

— Jebi ga, gospoja... dođi posle u salun na piće. Ima da te častim...

Zatvarajući vrata za njim Pamela Karter tek pusti suzama na volju.

Tako uplakanu, našao je bradati Grogan i odmah navalio:

— Idemo u sobu, pozeleo sam te...

— Poželeo si da umreš, budalo — saseče ga i besno gurnu šakama u grudi. — Radž je u gradu.

Za trenutak bradonja je stajao kao ukopan.

— Zar major...

— Umukni i pazi se — preseče ga Pamela izvirujući iza zavese na vratima. — Jedna nepažljiva reč i... gotovi smo. Još uvek je lud za Jugom i idejom o robovlasničkom carstvu na svojim plantažama u Džordžiji. Poklao bi nas kao zečeve.

— Zar i tebe?

— I mene, zasigurno. Nije ni mrdnuo na moje ljubavno kukumavčenje kojim sam ga obasula čim je ušao. Jednostavno me učutkao i započeo nešto o skorom završetku posla u Ajdahu. Još reče i za neku našu jedinicu.

I pored bradurine, Groganovo lice bilo je blede kao smrt.

— Pa, on je stvarno lud. Kakava naša jedinica kad smo sterani na sam jug kontinenta? Čiste halucinacije.

— Ne znam, ne verujem... Radž nikad ne priča u vetar. Možda su u pitanju neki gerilci koji su se probili ovamo na sever?

Dejv Grogan se tresao kao prut.

— Onda... sve je gotovo. I naša ljubav i toliko zlato!

Uzrujan, nije primećivao gadljivi izgled njenog lica koji kao da je govorio: »Budalo, dobar si samo dok se ne dokopam zlata, a onda... sleđuje ti noga u stražnjicu kao i mnogo boljim od tebe«.

Nekoliko trenutaka uzbuđeno je hodao polumračnom prostorijom dok mu na pamet ne pade spasonosna ideja:

— Ubiću ga, bogami... ubiću!

— Zar ti, njegov najverniji narednik kome je poverio tako važan za-

datak da se umeša među goldvočere?

— Moram Pam, i zbog tebe i zbog zlata. A najpre zbog vlastite sigurnosti. To je davo u ljudskoj koži. Isekao bi me sabljom da sazna...

— Da smo delili postelju dok se potucao po pustošima Ajdaha i zaklinjao se na vernost Džefersonu Dejvisu, onoj matoroj budali koja još veruje da može zasutaviti točak istorije i spasiti robovlasnički Jug?

Gledajući je gotovo da nije mogao doći do daha što žena iskoristi da ga sasvim zatera u zemlju:

— Našu ljubav, naravno, ni ne pominješ. A, ovamo... zaklinjao si se...

— Ali, naravno — zakrešta propinjući se na prste kako bi je poljubio — ti si mi najpreča. Zato moram da ga ubijem i zanevek te zadržim za sebe.

— Pa... šta čekaš. Eno ga u »Poslednjoj šansi«, iskreće Kejtin otrov koji naziva viskijem. Potegni i izrešetaj ga.

Obračun je propao zahvaljujući devojčuri Sendi koja je ćoravog novajliju skleptala s vrata:

— Da mi platiš piće, daso? — cvrkutala je i navaljivala razgolićenim grudima. — Ako si još i zagoreo...

— K'o čadava tava u kojoj kuvam večeru, curo — grmnu prurušeni šef koljačke grupe južnjačkih odmetnika. — 'vataj flašu i vodi me u sobu.

Od same pomisli na nametljivu kurvu Retlendu se prevrtao stomak, ali je morao tako da postupi. Ni slučajno nije bezglavo ujahao u Ameriken Fols i rizikovao da ga neko ustrelji kao besnog psa. Neke loše vesti doprle su mu do ušiju, a Pamelino prenemaganje samo ga je u njih uverilo.

— Znači istina je. Spetljala se kućka! — psovao je krijući nepovezano oko, ali se pravio lud i raspalio ono o interesima Juga i njegovoj časnoj ulozi u njihovom ostvarenju. — Isećiću je sabljom, kao i onog idiota što ne htede da kaže za zlato.

Samo, ni veliki Radž Retlend, plantažer i potomak jedne od najstarijih porodica iz Džordžije, džen-tlmen koji je veran zakletvi u borbi sa Severom koristio sva sredstva pa i rođenu ženu, nije bio sasvim bez osećanja. Voleo je Pamelu i dugo zatomišavao bes kad je čuo govor-kanja da ga je u postelji zamenila drugim. Zato je odlučio da najpre sve proveriti.

Najbolje mesto za to bila je krčma, a nepresušni izvor informacija njene dame za razonodu gostiju. Zato je bez reči pristao na sastanak sa Sendi i neštedimice rasipao zlato na šanku:

— Meri i naplati! — dreknu na barmena pa ščepa curu za golu mišicu. — A ti, vodi me u sobu. Ima da te tucam do zore.

Iako zadovoljna rastrošnim gostom, gazdarica Kejt Dorser ipak nije mogla da sakrije gadljivu grimasu i ne smrsi u nedra:

— Seljačina, dokopao se bogatstva pa misli da je svet njegov. Bogami, teško Sendi s onakvim.

Ubrzo je, međutim, počela sumnjivo da ga meri. Primetila je uske, aristokratske šake i elegantan hod koji nimalo nije podsećao na seljačko geganje, a kad ga je ispod oka bolje pogledala u lice primetila je čist i negovan ten koji nije mogla da unakazi crna traka preko oka ni trodnevna brada.

— Vidi, vidi — šaptala je posmatrajući ga kako se penje stepenicama — sad mi ni ne liči na seljačinu.

Pa, ko je taj markantni stranac koji dosta nevešto prikriva identitet? I da li je zaista toliko pozeleo žensku ili ga nešto drugo tera u moju krčmu?

Pitanja su joj se nametala jedno za drugim, ali je odgovor morala da sačeka dok gost ne napusti sobu a ona porazgovara sa svojom službenicom.

Zato je krenula da obide salu i pozdravi goste, ali joj jednooki posetilac nikako nije izlazio iz pameti. Ma šta da započela, stalno se vraćala na njega dok u jednom trenutku nije zastala kao ukopana.

Većinu kopača iz okoline pa i sa udaljenijih bonanci uveliko je poznavala, ali jednog čoveka niko od stanovnika duž Snejk rivera nije znao. To je bio famozni vođa bande Radž Retlend.

— Ovo moram javiti Pamelu — gotovo jeknu i žurnim korakom napusti salun kroz stražnja vrata zbog čega dežurni barmeni ostadoše bez daha pitajući se kakva je to nevolja naterala njihovu gazdaricu da ostavi posao.

Zadihana i uzbuđena jedva je došla do reči i zalamajući rukama počela s vrata:

— Pam, draga... verujem da je u gradu Radž Retlend. Sigurno preprema napad na banku!

— Ma, šta kažeš? — prenemagala se bankarka vodeći je do fotelje. — Baš glavom taj razbojnik?

Iako se radilo samo o pretpostavkama, salunerkina je podlegla panici i sa strahom nastavila:

— Niko ne zna Radža, ali... stigao je čovek koji se nevešto prerušio. Izgleda kao odrpanac, a ova-mo... ruke su mu kao da po pustopoljinama Ajdaha vodi sa sobom manikira. A tek hod, kao kod kakvog aristokrate s Juga. Bar ja po-

znam muškarce da bi takvi detalji mogli da mi promaknu.

Karterova je odmah znala o kome se radi, ali je njen strah poticao iz drugih razloga. Radž je nešto saznao o njenim ljubavnim doživljajima, a još ako čuje da je pokušala da ga izda i sama se dokopa bogatstva... gore će proći nego da je krenuo da pljačka banku. Ubiće je brže nego što bi ispio gutljaj viskija, a zlato prebaciti konfederacionoj vladi južnih država koja je toliko osiromašila da joj ni najverniji saveznici više nisu slali dovoljno ratnog materijala.

Kad su polazili iz Ričmonda, general Robert E. Li i predsednik Džeferson Dejvis rekli su im:

— Vi ste nam poslednja nada. Prerušeni u putnike, farmere, traagače za zlatom ili kauboje — lutalice lako ćete železnicom stići u zapadni Vajoming, a onda... kad se dokopate zlata iz Ajdaha istim putem nazad. Budete li dovoljno oprezni, lako ćete izaći nakraj sa gol-dvočerima opsednutim zlatnom groznicom.

Slepo izvršavajući naređenje i ponosan na čast koja mu je ukazana ovom misijom, probrao je najvernije ljude iz svog puka i krenuo na Zapad. Naravno, uzeo je i nju i odredio joj najvažniji posao; da u Ameriken Folsu otvori banku i otpočne masovnu prevaru kopača.

Poduhvat je morao imati i finansijsku podlogu pa im je vlada dala pedeset hiljada severnjačkih dolara u koje je Pamela sada uveliko sumnjala i sve više verovala da je incident sa kopačem i njegovom lažnom novčanicom, u stvari, početak kraja. Verovatno se radilo o celoj sumi falsifikovanog novca što je dokazivalo da su za njihovu vojnu vladu otpisana jedinica. Ukoliko done-

su zlato... u redu, a ako im to ne pođe za rukom — bar ludacima iz Ričmonda neće propasti pedeset pravih hiljadarki.

No i bez obzira na sve, Pamela je odavno bila uverena u propast Juga, a time i potpuni finansijski fijasko Radžove porodice. Magnati južnih država neće doveka moći da zbog svojih interesa guraju u smrt tolike hiljade siromašnih stanovnika koji od ropstva ionako nisu imali nikakve koristi nego na bednim imanjima grbačili od zore do mraka.

Zato je trebalo nešto učiniti i na vreme se obezbediti za kraj rata koji nikako nije mogao da se završi nego potpunim porazom Konfederacije.

A da bi to i ostvarila, morala je da nađe pogodnog čoveka. Najpre je pokušala sa Lokartom, ali je on glatko odbio. Doduše, nije kao Radž stalno pričao o svojoj časti, ali se veoma časno držao dogovora i iznajmio joj svoj kolt za trista dolara mesečne plate. Na nečasne rabote, u koje je odmah svrstao prevaru gol-dvočera, nije hteo da pristane ni za pola miliona.

Od ostalih, Grogan joj je izgledao najpogodniji. Odavno je znala da je spadao među najkrvoločnije ljude majorovog puka zbog čega su ga zvali Koljač sa Bul Rana. Govorkalo se da je lično pobio stotinak severnjačkih ranjenika preteći da će njegova sablja stići i glavom Ejba Lincolna, a kad su krenuli kroz dolinu Šenandoa sasvim je poludeo. Vodeću grupu istomišljenika, danonočno se zaletao iza severnjačkih linija, ubijao cele štabove oficira, podmetao eksploziv pod vojne magacine, jurišao na previjališta i sabljama čerečio sve redom — od nemoćnih na

posteljama do lekara i ostalog medicinskog osoblja.

Dejv Grogan je, međutim, imao i jednu veliku slabost — žene. Kržljiv i neugledan, patio je zbog svog izgleda i činjenice da se nije dopadao ženama pa je, igrajući baš na tu kartu, odlučila da ga zavrbuje za svoj podmukli plan. Jednostavno ga je pozvala na piće i u pogodnom trenutku. . . oh, pa jedna dama ume da tako udesi stvar da joj jedna naramenica u pogodnom trenutku klizne sa tela i užagrenom pogledu posetioca ponudi razgolićene grudi na posmatranje.

E, sad. . . Karterova je umela da čoveka tako raspaneti da se sve ne završi samo na — gledanju, posle čega joj je Koljač sa Bul Rana jeo iz ruke i zaklinjao se da će joj skinuti zvezde s neba.

— Treba skinuti ludu Retlendovu glavu — šapnula mu je jedne noći dok je izmožden ljubavnim okršajem dahtao kao pas na pripeci. — Onda ćemo zauvek ostati skupa.

Sasvim sluden njenom ljubavnom veštinom i raskošnim telom potpuno se našao u njenoj vlasti i bio spreman da joj pomogne prilikom otmice zlata čak i po cenu da se sukobi sa starešinom pod čijom komandom je proveo ceo dosadašnji tok rata.

Ali, Pamela Karter, koja je za ovu priliku zadržala devojačko prezime, stalno je strepela da se još ko ne umeša u otmicu. U svakome je videla potencijalnog protivnika i odlučila da malo pripazi na govorkanja među rudarima. Zato joj je bila najpodesnija gazdarica krčme »Poslednja šansa« čije je pohotljive poglede primećivala od prvih dana.

— Gadura — mrmljala je u početku — zasitila se muškaraca pa bi sad. . .

Ali, ubrzo je shvatila kakva bi sa-veznica mogla da joj bude sisata salunerka i stegnuvši zube krenula joj u posetu. U prvim trenucima, samo je mislila da nekako izdrži, ali su joj se milovanja ovakve vrste toliko dopala da je istinski uživala u njenim zagrljajima.

— Ovako me nije nijedan muškarac — mislila je osećajući njene poljupce i vešte ruke na svom telu i. . . predavala se potpuno novom uživanju.

Ali, nije gubila iz pameti osnovnu misao o angažovanju nekadašnje devojčure koja je znala svaku reč izgovorenu u Ameriken Folsu i na kraju je potpuno upregla u svoja kola.

Sad je tek shvatila koliko je pametno postupila jer je žena naprosto dotrčala da je obavesti makar i o nedovoljno utvrđenoj opasnosti.

Zato je zalomila rukama i počela da joj zahvaljuje:

— Mnogo si me zadužila, Kejt. Ne znam šta bih bez tebe.

— Ali. . . zar nismo bliske da bi morale još bolje da se pomažemo? — i dalje je strepela Dorserova. — Trebalo bi da obavestiš šerifa, a možda organizuješ i stražu od prisutnih rudara.

Već joj je išla na nerve jer je upa-rađeni gradski maršal Džim O'Grej-di bio jedan od Radžovih ljudi, a sa predsednikom sindikata akcionara čak je planirala otmicu. Njena prevelika briga mogla je samo da dove-de do sveopšte gužve u kojoj bi ru-dari navalili da podižu uloge, a od celog posla na kome je nameravala da se obogati, ne bi bilo ništa.

Tek tada bi joj život bio u opasnosti jer bi razbesneli kopači, iona-ko zahvaćeni zlatnom groznicom i na ivici razuma, zbrisali sve pred

sobom ne vodeći računa da na vešala penju i jednu ženu.

Zato se odluči da je primiri i spreči da i nehotice ne upropasti dobro smišljen i brižljivo vođen plan otmiče.

— Kejt — poče da se umiljava i ljubi joj obraze — svakim danom sve više te volim, a da sam ti zahvalna na ovolikoj brizi. . . ne treba ni da pominjem. Samo, ne smemo da prenađimo. Kad bi rudari čuli da je zlato u opasnosti, nastao bi lom. Sjatili bi se sa svih strana i rasturili banku. Možda bih čak i sama stradala?

Na to salunerka dosad nije mislila pa sva ustreptela od novih ljubavnih izjava i brige za njom, poče da zamuckuje:

— Naravno, Pam. . . sasvim sam se uspaničila. Treba ćutati i biti na oprezu. Možda se i ne radi o Radžu Retlendu?

— To je prava reč — jedva dočeka da proširi njenu novu ideju. — Potražiću gospodina O'Grejdija, a čini mi se da je i mister Grogan u gradu. S njima dvojicom i mojim službenikom Lokartom, lako ću se odbraniti od bandita.

— A i ja ću da ti pomognem. Sad je Sendi kod njega, ali ću naterati ceo buljak devojaka da ga ne puštaju iz šaka. Do ujutro neće biti nizašta!

Crv ljubomore poče da joj nagriže srce. Nekadašnji aristokrat s Juga koji je do ugleda tako mnogo držao, sad se valjao u postelji sa devojčuricom, a pred zoru će, kako je obećao, svratiti do nje da je podseti na bračne obaveze. Gotovo se stresla od besa što je Kejt protumačila zebnjom zbog bliske opasnosti i odmah skočila sa fotelje.

— Pa, idem draga, a ti. . . čuvaj se. Odmah potraži šerifa, a za onog

čoravog, bio Radž Retlend ili zaista obični goldvočer, ne brini. Ima da ga tako udesimo. . .

Jedva je dočekala da se za Kejt zalupe vrata i besno počela da frkće:

— Za sve je kriv ljudi Radž i njegove secesionističke ideje o odvajanju od Unije severa i stvaranju južnjačke konfederacije. Mislio je da će dogurati do visokog položaja, a vidi dokle je stigao. Postao je bedni pljačkaš koga svaki odrpani rudar može uzeti na nišan ili sa velikim veseljem obesiti, a i mene je gurnuo u blato. Čak sam počela i da se kurvam sa droljama i živim od njihove pomoći.

Što se O' Grejdija tiče, uopšte se nije brinula. Bio je Groganov istomišljenik, hladnokrvni ubica koji je jedino u tome uživao. Ako Dejv bude zahtevao, a ona će se pobrinuti da mu to bude žarka želja, Džim će potegnuti oružje i na samog majora Retlenda. Ionako mu je bilo svjedno ko će izdahnuti izrešetani njegovim kuršumima. OGREZAO U KRV, nije mogao bez smrti i ubijanja.

U tome su ljudi bili gori i od samih zveri.

XI

Oštrom oku Velikog Mokasina nije promakao Retlendov dolazak u Ameriken Fols. Bez obzira na otrcano odelo i povez preko lica, dobro je znao da je to čovek sa palomino-ždrepcem koji je naredio pokolj njegovih ratnika a sad, iz nekog nepoznatog razloga, pravio se slepcem i preko zdravog oka nosio crnu krpku.

— O ovome moram da obavestim mog brata Ledene Oči — mrmljao je terajući šarenog mustanga niz neku vododerinu gde bi svaka dru-

ga životinja ostala bez nogu, a jahač odavno slomio vrat.

Problem je bio kako da mu se javi jer je noću grad bio prepun ljudi koji su dolazili sa bonanci i nalevali se »vatreom vodom« a bezbroj svetiljki onemogućavalo svako prikriveno prilaženje.

Ali, izvidnik je imao čelične nerve i bezgraničnu strpljivost. Satima je mogao da neprijatelja vreba u zasedi pa je i sada ležao iza nekih razbacanih sanduka pozadi gradske štale i čekao da Džef dođe i obiđe konje.

— Takav čovek neće zaboraviti na svoje životinje i otići na spavanje. Moj brat Ledene Oči nije kao drugi belci kojima je žuto kamenje zavrtele glavom.

I dočekao ga je. Negde pred ponoć, Lokart je stvarno došao da obiđe konje i. . . zastao pred ulazom u štalu. Za trenutak je izgledalo da se dvoumi ne znajući na koju će stranu dok mu je palac desne ruke neprimetno smaknuo kožnu predicu, utvrđivača koji je stezao okidač oružja i sprečavao da stari revolver ispadne iz dobro nauljene i meke futrole.

— Oseti nešto — šaptao je Indijanac diveći se instinktu za blisku opasnost bez koga se nije mogao ni zamisliti istinski revolveraš. — Odmah spreman za borbu.

Polako je zacvrkutao kao prerijska ševa što je mršavi čovek pravilno protumačio kao signal upozorenja dok, na primer, mnogi goldvočeri ne bi ni pomislili da takva ptica uopšte ne živi u brdima Vasač rendža.

Istovremeno je vratio predicu na okidač i sigurnim korakom krenuo ka štali siguran da ga tamo čeka prijatelj. Čak mu se na vreme i javio:

— Moj brat Veliki Mokasin nije

stigao da bi nabavio duvan. Drugi ga razlozi vode u Ameriken Fols.

Spuštajući se na zemlju kraj Indijanca dohvatio ga je šakama za muskuloznu desnicu i čvrsto je stegao.

— Ledene Oči vidi i u mraku, a sve zna kao da Veliki Duh upravlja njegovim postupcima. Uvek će pobeđivati svoje neprijatelje.

Pri odsjaju fenjera obešenog na uglu štale, Lokartu blesnuše krupni, zdravi zubi.

— Da ne preteraš, brate? Suviše je neprijatelja da bi se od svakog mogao odbraniti.

— Zato Veliki Mokasin i došao u selo belaca da ga opomene. Stigao je čovek na palomino-ždrepcu, poglavica belih razbojnika.

Džef zamalo ne poskoči sa zemlje.

— Šta kažeš? — iščudivao se uprkos uobičajenom miru toliko karakterističnim za vrhunske revolveraše. — Nisam primetio.

— Nisi ni mogao, brate. Ne poznaješ ga, a i prerušio se. Oko glave nosi crnu krpu i krije jedno oko. Samo, Veliki Mokasin ga jednom video i nikakvo prerušavanje mu ne može pomoći. On već mrtav čovek.

Lokart je znao šta Indijanac govori. Ili će ga stići tomahavk Velikog Mokasina ili će pasti od njegove ruke. Drukčije nije moglo među pobratimima. Svaki neprijatelj bio im je zajednički.

Zato Džef odmah klimnu glavom.

— Najpre će biti da će poginuti od mog kuršuma. Samo, ne noćas. Moram da odgonetnem kakvu igru namerava da provede taj Radž Retlend. Inače, mnogi kopači i dalje će biti samo. . . sirotinja.

Za trenutak Indijanac je osluški-vao njegove reči pa i sam klimnu glavom i opusti se.

— Ledene Oči najbolje zna šta radi. Ja sam rekao!

Time je razgovor bio završen, i Šošon neprimetno kliznu u mrak i nestade kao dim na prerijskom vetru. Smatrao je da više ne treba da troši reči. Upozorio je prijatelja i kratko se dogovorio kako da se ponaša u predstojećim događajima. Sad je trebalo da se dela, a ne priča.

Kod Indijanaca ni žene nisu bile mnogo brbljive.

Džefu je sada ostajala samo jedna mogućnost. Trebalo je najpre obavestiti bankarku o Retlendovom dolasku, a onda se pobrinuti da koljač sa Snejk rivera nestane sa ovog sveta.

— Drugo nije ni zaslužio — promrmlja idući prema štalskim vratima da obiđe konje.

Ali, opet je zastao. Osetio je novi snažni val nelagodnosti i zapitao se nije li to plod malopredašnjeg susreta sa Šošonom, a onda zakoračio kroz vrata.

Udarac je došao sa leve strane. Najpre je primetio senku sa suprotnog prolaza između boksova i dok je munjevito hvatao izlizani kundak kolta, nešto teško i tvrdo sručilo mu se na glavu.

Pađajući na slamom posuti patos štale još je uspeo da opsuje neopreznost zbog koje mu se ovo desilo, a onda je bol nadvladala sve drugo da bi na kraju potpuno nestao u nekom tamnom ponoru.

Iz tame iskočiše dve prilike. Nalickani šerif iz dubine štale a Dejv Grogan iza vrata. U ruci je još stezao naopako okrenutu pušku čijim ga je kundakom oborio i siktao:

— Da ga dotučem, a?

— Ne, bolje da sve izgleda kao nesrećan slučaj. De, pomози mi da ga uvučem unutra.

Žilavo telo bacili su u jedan od

praznih boksova, a onda čovek sa srebrnom zvezdom gradskog maršala nogama skupi gomilu slame na prolazu i s klina skide petrolejku.

— Što ne pališ ovde? — nervirao se kržljavi ljubavnik lepe bankarke, ali se nalickani revolveraš nije osvrtao. Bacio je petrolejku na gomilu slame, a onda na razliveni kerozin bacio zapaljenu žigicu.

— Ako se neko i bude interesovao za lutalicu, pomisliće da je oborio svetiljku, a kako i onako nikad ne vadi cigaretu iz usta. . .

Suva slama brzo je planula pa dvojica razbojnika žurno napustiše štalu.

Za to vreme grupa ljudi je tovarila dvojica kola iza banke Pem Karter pod nadzorom lepe bankarke kojoj se ubrzo pridružiše šerif i predsednik upravnog odbora akcionara.

— Dejve — uze ga Pamela pod ruku i malo izdvoji od grupe užurbanih poslenika, — sada ništa ne možemo preduzeti jer je Radž doveo polovinu bande u grad, a ostali paze na okolnim prilazima. Tebe je odredio da neko vreme zamajavaš ljude objašnjavajući im da smo sa zlatom krenuli za Evanston kako bismo ga transportovali železnicom i vratili se s gotovinom. Posle kreni za nama, ovde smo završili.

Koljač sa Bul Rana bio je besan i samo škripao zubima.

— Bogami ću ga. . .

— Nećeš, Dejve — energično će žena ne puštajući mu ruku koja je podrhtavala — jer bi nas ostali pomlatili istog časa. A izazvali bi i paniku među rudarima koji bi nas stigli i ote li zlatu. Sada ćuti, a uz put ćemo nešto smisliti. Možemo na pogodnom mestu da otmemo poštanski vagon pošto dovoljno odmaknemo na istok.

Krčljavi čovek jedva nekako se smirio pa čak počeo da požuruje utovar koji je ionako bio pri kraju. Zadihani i oznojeni ljudi naprosto su posrtali pod teretom, pa je kame-ni trezor bio ubrzo ispražnjen.

Prva kola su već krenula, a grupa ljudi koja ih je tovarila pojahala je konje i neprimetno se izgubila u okolnom šipražju.

— Evo ti ključevi, Dejv — reče bankarka koja je u međuvremenu donela torbu iz kuće i smeštala je u kolima. — Pazi se!

— Naravno, draga — smrsi Grogan i krišom joj steže ruku. — Do skorog viđenja.

I druga kola napustiše prostor iza stražnjeg zida banke i krckajući nestadoše između grmlja i retkog drveća. Nije prošlo ni pet minuta, a sve je izgledalo mirno i kao da se ništa nije dogodilo. Poslednji pijanci još su se drali u »Poslednjoj šansi«, a vatra još nije zahvatila celu štalu.

Veoma zadovoljan, Dejv Grogan se okrenu prema čoveku sa srebrnom zvezdom koji je izmaknut u stranu posmatrao svetlućanje kroz otvorena štalska vrata.

— Pa... mi smo svoje odradili. Što ne kreneš za njima Džime?

— Ostajem i ja. Ukoliko ti bude potrebna pomoć prilikom uveravanja sumnjičavih rudara. Nego, da se razilazimo. Treba sve da izgleda normalno.

— O' kejs — smrsi vajni predsednik akcionarskog društva i odmaršira niz ulicu, a šerif nestade u zgradi zatvora.

Za to vreme u štali se odvijala prava drama. Vatra je uveliko zahvatila slamu i proširila se na ogradu boksova što je najpre uznemirilo poludivlje Džefove konje. Dok je sivac strigao ušima i frktao plašeći se dima, šareni ždrebac je snažno

trgnuo glavom i iščupao labavu alku za koju je bio vezan. Divlje je kolutao zakrvavljenim očima, a onda se bacio stražnjim nogama i u treske iscepao polutrula vrata boksa.

Sad je praktično bio slobodan, ali nevolja je bila u tome što nije umeo da se izvuče natraške, a uski boks mu nije dozvoljavao da se okrene. Zbog toga je i dalje navaljivao grudima na pregrade što je još više uznemirilo sivog konja koji na pregradu nalete porebarke i sasvim je sruši. Od zamaha našao se na patosu i tako zategao uže oko vrata da je prslo pod težinom i zamalo ga udavilo.

Time su se oba konja našla u nešto većoj zajedničkoj prostoriji, ali je šarac toliko skakao i besneo da sivi konj nikako nije mogao da se podigne sa zemlje. U dva navrata se gotovo našao na nogama, ali bi ga šareni mustang ponovo obarao. Pleva i prašina leteli su na sve strane, a i poneka odvaljena daska. Jedna od njih pade baš Džefu na lice i gotovo mu razbi nos. Od snažnog kratkotrajnog bola ovesvešćeni čovek počeo da se pomera. Najpre je protresao glavom i uhvatio se rukom za teme, a onda se nekako preokrenu na stomak i podvi noge poda se.

Još koji trenutak je kašljao napola udavljen dimom i prašinom a kad oba konja nekako jurnuše iz boksa i preskočiše ga nestajući u drugom delu hodnika, konačno je uspeo da se uspravi na kolena, a onda, podupirući se na grede i zid štale, nekako sasvim podigne sa zemlje.

Prvo je reagovao na dim i shvatio da se nalazi u životnoj opasnosti. Bar polovina boksova sa desne strane štale bila je zahvaćena vatrom koja je već prelazila na prostor gde su se do malopre nalazili njegovi

konji. Sreća je bila što je štalar, strahujući od poludivljih mustanga, ostale životinje povezao u suprotnom kraju prostorije pa je Džef imao vremena da potpuno otvori vrata kroz koja izjuriše sivač i šareni mustang, a onda, teturajući i trpeći strašnu glavobolju, požurio da oslobodi i ostale konje.

Tek kada je to učinio, zgrabio je sedlo i bisage i teturajući napustio zadimljenu štalu čiji je krov već plamteo, a prve grede počele da padaju.

Nešto kasnije, kod pojila su ga našli Greg Elvejz i Džon Votson koji su podupirali naćefleisanog Tajlera i zapanjeo gledali požar.

— Ljudiii, vatra! — razvika se plećati Greg. — Spašavajmo konje!

— Smiri se — jeknu Džef kvaseći glavu na valovu. — Konji su bezbedni, a štalu ionako nećemo spasiti.

Ali, njegova dreka ipak je uzbunila pijance u »Poslednjoj šansi« a i nešto pospanih građana pa se gužva nije mogla izbeći. Sa svih strana trčali su uspaničeni građani, spoticali se u pomrčini i najviše psovali. Neko je, doduše, dograbio kofu i pljusnuo vodu na plamtće grede, ali koristi nije bilo nikakve. Samo je stvorena gužva i opšta zbrka koju nije mogao da smiri ni nalickani šerif O' Grejdi.

— Treba da se organizujemo i stvorimo lanac ljudi...

U opštem psovanju i galami niko ga nije čuo, a još manje slušao, a u zoru, kad su obično dolazili rudari sa bližih nalazišta da bi ostavili zlato u banci, snabdeli se namirnicama, a i malo proveselili u salunu, ispostavilo se da je za šalterom poslova Dejv Grogan i umesto lepe bankarke merio zlatnu prašinu i pljujući u prste brojao novčanice i ispisi-vao akcije.

— Gde je gospoda, da nije bolesna? — raspitivali su se goldvočeri, ali je čovek sa šaltera odmahivao rukom i praveći se zauzet vaganjem škрто odgovarao:

— Nije joj ništa. Krenula je sa zlatom do železnice, a mene ostavila da poslujem sa vama. Nego, kako se zoveš pa da ti ispišem akciju?

Miran glas i velika užurbanost u poslu pozitivno su delovali na ljude koji su poslednju vest shvatili kao pametan potez njihove bankarke.

Tada je Dejv kao slučajno dodao:

— Ma, ne bismo još žurili, ali nam je nestalo gotovine. Zato je Pamela krenula na put sa dvojica kola prikupljene zlatne prašine koja će ubrzo biti zamenjena vrećama novca.

Na to je neko iz ugla dobacio:

— Onda će nas Retlendovi banditi ponovo početi da obilaze. Umesto zlata, otimaće nam novac.

— Otimaće onim neopreznim koji unovče akcije i strpaju pare u slamarice — pametovao je i dalje lažni predstavnik udruženih goldvočera.

— Pametniiji će zadržati deonice platve jedino njima lično, a uzimati samo onoliko novca koliko mogu da potroše za nabavku hrane, alata, eksploziva ili prolumpuju u krčmi.

Posao se uobičajeno odvijao i ljudi su bili zadovoljni. Niko nije ništa sumnjao, a mnogi su na sva usta hvalili pametnu bankarku i unapred trljali ruke radujući se njenom povratku s parama.

Što se tiče gradonačelnika i njegovih drugova, novosti su primili kao i ostali, a Džef je, prebrodivši nesvesticu i glavobolju, odlučio da malo poseti salon.

Duboko je verovao da je napad u štali delo bandita o kojima je želeo da se raspita, a što se tiče transpor-

ta zlata. . . duboko je sumnjao da je u pitanju neka prevara.

Teško je, međutim, bilo odrediti o čemu se tačno radi. Za sada, sve je bilo u redu. Banka je činila normalan korak — rešavala se zlata, a nameravala da ga zameni za novac i njime podupre vrednost izdatih akcija. Na to je pristao prvi čovek akcionera, ali i ulagači koji su jutros stigli u grad.

Čak je uzeo u obzir reči Velikog Mokasina koji je tvrdio da se vođa bandita nalazi u gradu i . . . odlučio da najpre potraži njega.

— Zmiju vredi jedino gadati u glavu — razmišljao je idući prema «Poslednjoj šansi» gde ga je dočekao neprobojni zid ćutanja. Barmeni nikako nisu mogli da se sete čoveka sa povezom preko oka, gazdarica je baš tog jutra imala nesnosnu migrenu i zaključala se u svojoj sobi, a jedino su devojke govorile pravu istinu. . . nijedna od njih nije spalivala sa odrpanim strancem.

— Možda je Sendi bila s njim? — reče jedna od njih. — Samo. . . još ni je sišla iz sobe.

Devojku je pronašao svu u modricama.

— Životinja — jecala je zavijajući se u čaršav. — S takvom mušterijom. . .

Džefove oči podsećale su na led gorskih potoka. Jedva je smrsio kroz zube:

— O' kejj, Sendi, više neće udariti nijednu ženu. Kad je otišao?

— Ne znam, iza ponoći. A, možda i pred zoru. Radila sam. . . svašta. Kako je zahtevao, ali me i pored svega stalno tukao. Govorio je da su svē žene kurve, da nijedna ne vredi ništa. A, najviše je bio kivan na svoju suprugu i zaklinjao se da će je saseci sabljom. Zver, kažem ti.

Teška srca izašao je iz sobe ostav-

ljajući pretučenu devojku i počeo da se sprema za put. Svratio je u dućan po namirnice gde je zatekao Grega Elvejza i povukao ga na stranu.

— Ne znam sigurno, ali. . . mnoge stvari mi se ne dopadaju. Kartetrova je otišla sa zlatom, ali mene, liče angažovano za bezbednost, nije ni obavestila o tome. Sem toga, ne čini li ti se da je polazak ispao neka-ko suviše užurban?

Plećati gradonačelnik nije znao šta da odgovori:

— Možda je sve radila tajno da bi prevarila Retlendove bandite.

— I to bi moglo da bude. Obavešten sam da je vođa bande u gradu, ali ga više nigde nema. Možda je, saznajući za njegov dolazak, naprosto strugnula sa zlatom?

Rastrzan između dužnosti i osećanja koja je gajio prema njoj, Džef se očigledno dvoumio da kaže istinu koju je jedini znao i konačno je optuži za pljačku njihove imovine. Nikako mu nije izlazio iz glave onaj njen predlog o podeli plena.

— Možda je u pitanju bila samo trenutna slabost koje se rešila čim sam odbio saradnju? — razmišljao je, ali ga je Elvejz vratio u stvarnost:

— Ali, Džefe. . . koga bi pre obavestila o potrebi žurnog uklanjanja zlata ako ne tebe? Uostalom, prvu pošiljku je poverila tebi i grupi kopača. Svi znamo da ste posao obavili besprekorno i zlatnu prašinu i nagite predali železnici.

— Tačno, Greg. . . u pravu si, ali zaboravljaš važnu činjenicu — ko zna šta bi se dogodilo da je udario Retlend sa dvadesetak bandita? Možda nas je samo poslužila sreća?

U dućanu su bila i ostala dvojica njegovih drugara koji pridoše nepozvani pa ridoglavi Tajler, čim ču o čemu je reč, počeo da kuka:

— Ostasmo bez zlata, a akcijama možemo samo da obrišemo. . .

— Umukni! — prosikta bradati Votson i žestoko ga munu u rebra. — Treba da radimo a ne da kukamo.

Kukavica Henk je ućutao, ali se po svemu videlo da se zanavek oporašta sa imovinom pa je njegova nervoza postepeno prelazila i na ostale. Najpre se javio Elvejz:

— Svega mi, Džefe, trebalo bi krenuti za njima i malo pripitati Kartrovu kud je pojurila sa tolikim bogatstvom.

— Naravno, i to smesta! — jedva dočeka Tajler pa posle svega Džef energično reče:

— Krenućemo sva četvorica. Samo bez velike gužve koja bi mogla da dovede do panike u kojoj bi stradali i nevini ljudi. Još ništa ne možemo reći protiv Karterove. . .

Gerg i Votson ćutke su mu povlađivali, ali se na Henku videlo da bi najrađe nešto rekao o uticaju prelepe bankarke zbog čega je sada gubio glavu. Ali, plašio se brzorukog strelca i njegovih hladnih očiju pa je blagovremeno začutao i bez reči krenuo po konja.

XII

Terajući konja ostrim kasom, a negde i galopom, Radž Retlend je oko podneva stigao karavan i grmnu na jednog od pratilaca:

— Moga konja, Čak. . . a tu vešticu — sevnu pogledom na Pamelu koja je sedela kraj kočijaša prvih kola — bacite pod arnjeve. Ne mogu ni da je vidim!

Naređenje je bilo izvršeno istog trenu. Usploharena žena jednostavno je bila zbačena sa sedišta i ugurana u kola, a šef bande se našao u sedlu žutog ždrepcu. Videlo se da

ga ljudi slušaju bez pogovora, a zatim su usledile nove komande:

— Čak, uzmi četvoricu i trk po tovarne konje. Zlato ćemo prebaciti na onom kamenom platou kod dvokrake stene!

— Jou, ser! — dreknu nekadašnji podoficir koji je umesto uniforme i širita bio odeven u nekakve kaubojške dronjke i očima probra pratioca. — Samo vi dovezite kola. . .

Taj deo posla odvijao se po unapred predviđenom scenariju. Tri para konja zapregnutih u »konestoga« kola terana su bez milosti, a kad bi se umorili. . . zamenjivali su ih svežim životinjama iz remude. Praktično, putovali su kasom, a kako je uz Snejk river bio utrven dosta dobar put u predveće stigoše do ugovorenog mesta.

Put je ulazio u tesnac, a posle stotinak koraka udesno se odvajala krševita staza gde je sada Čak doveo osamarene mazge i samo čekao na njihov dolazak. Velike kožne torbe bile su prebačene preko samara pa se pratioci rastrčale do iz kola prenesu vrećice zlata.

Posao je hitro obavljen i znojavi ljudi žurno formirale karavan i vodeći jednu ili dve međusobno povezane mazge, požuriše krševitom stazom uzbrdo.

Sokolovim okom Retlend je pazio na svaki detalj i zadovoljan rezultatom opet pozvao podnarednika:

— Terajte kola dalje i na prvoj pogodnoj nizbrdici survajte ih u reku. Neka misle da im je proketo zlato nestalo u brzacima.

— Jou, ser! — ponovo grmnu narednik i uz vesele iskre koje su mu se videle u očima skromno dodade: — Ako neko i krene za nama ima da se pomuči dok odgonetne šta bi s kolima i onolikim zlatom u njima.

Major Retlend blagonaklono

pređe preko očiglednog kršenja discipline. Familijarni ton nije bio uobičajen među pripadnicima njegove grupe koja je, eto, čak ubijala i vlastite ranjenike pa mu se na lice ubrzo vrati većito hladni i tvrdi izraz.

— Zato ćeš, Čak, da zajedno sa kolima u ambis navedeš i konje. Sve mora da izgleda kao prava nesreća.

Za trenutak se učinilo da se podoficir snebiva, ali onda prevagnu osećaj slepe pokornosti.

— Jou, ser! — jedva nekako prođe mu kroz rapavo grlo. — Unišćićemo i konje.

— A zatim, idemo u Santa Fe. Tamo ima dovoljno naših simpatizera koji će nam pomoći da zlato što bezbednije dospe iza ratih linija.

Bez pozdrava, major ga otpusti pa kola ubrzo krenuše dalje na istok, a karavan mazgi nestade prema jugu.

Džefova grupa u kojoj se Henk Tajler stalno žalio na nažuljanu stražnjicu, stigla je predveče do strme litice gde primetiše ostatke platnenih arnjeva rastrganih na kržljivom džbunju. U sumraku platno se jezivo belasalo što Henku daje inspiraciju za novu kuknjavu:

— Sigurno su ih napali Indijanci, a zatim sjurili kola niz strminu. Pobiće i nas!

Tragovi borbe, međutim, nigde se nisu videli, a i Indijanci bi pre spalili kola nego se baktali da teška vozila gurnu niz strminu. Džefova sumnja bila je potvrđena kad je pogledao niz liticu i u klisuri kojom je vijugala reka, ugledao i kola i usmrćene zaprege. Na uskom prostoru bili su zgomilani delovi tarnica, rude koje su se polomile kao čačkalice, zdrobljeni točkovi, pobijeni konji, rasuta orma.

— Nisu Indijanci, dogodila se nesreća — prvi se javi plećati Elvejz,

dok Tajler nađe novi motiv za kuknjavu:

— Eto šta se događa kad poslove vodi jedna žena. Propade naše zlato.

Džef je, međutim, sumnjičavo vrteo glavom. Na mestu nesreće nije primetio nijednog čoveka, a znalo se da su neki jahači krenuli kao pratnja kolima. Bar bi se muvali na dnu klisure i pokušali da spasu deo zlata.

Slično je mislio i Džon Votson koji primeti:

— Ne vidim nijednu, makar i rasparanu, vrećicu sa zlatom. Ili su ih pokupili ili. . .

— Ili nas neko zajebava — grmnu Elvejz i besno steže unkaš sedla. — Kao da su, bogamu, namerno skrhalili kola?

— Zar oboja? — jauknu Henk. — I onolike konje?

— Pa, sad. . . teško je u to poverovati, ali ako su ih napali banditi svašta se može očekivati.

Tajler počeo sumnjičavo da se osvrće.

— Gde vidiš bandite?

— Ma ne vidim ih, ali mi je sve ovo sumnjivo. Nema nijednog džakčeta sa zlatom, niko nije poginuo, čak dobro vidim da su i kočijaši ostali čitavi, a dvojica kola sa zapregama — u ambisu.

Na to Džef energično reče:

— Ostavimo se nagađanja. Da se zaista desila nesreća neko od pratilaca otišao bi u grad po pomoć, a ostali bi obezbeđivali mesto i prikupljali zlato. Pre bih rekao da je ono negde ranije pretovareno, a kola namerno survana u provaliju.

— Onda su banditi. . .

— Daleko Henk — preseče ga bradonja, — zbrisali su a nas su naveli da samo gubimo vreme.

— Onda moramo što pre za njima.

— Ali, kuda? Ne znamo na koju stranu su krenuli i kako sada stvari stoje, lepo su nas povukli za nos.

Plećati gradonačelnik se slično osećao. S besom u srcu sećao se predloga da baš on preuzme ulogu prvog građanina Ameriken Folsa. Ponadao se da na taj način ne bi morali da formiraju komitet za odbranu jer bi vlast, praktično, bila u rukama rudara, ali je sad izbijalo na videlo da je sve ispalo dobro smišljena ujdurma.

Lokartu je već sve bilo jasno. Mada nije bio vičan ovakvim petljavinama, shvatio je da su Pam Karter i Retlandova bana u dosluhu i da ni na koji način nije reč o običnim grabljivicama regrutovanim najpre među goldvočerima sa siromašnih bonanci.

U pitanju je bila dobro organizovana i vešto vođena banda koja je dosad, uz neznatne omaške u šta je ubrajao neuspeo napad na nalazište Malog Džeka i Pamelin predlog o ortačkom varanju akcionara, beležila samo uspehe.

Sad je trebalo pronaći tragove i zaskočiti ih na najpogodnijem mestu pa im je izneo takav predlog.

— Ali, tragovi vode do ovog mesta, a i kako misliš da ih napadnemo... ima ih cela četa — pretskazivao je Henk Tajler skoriji poraz i sa strahom u očima osvrato se verujući da će iza svake stene planuti razbojnička puška.

— Polako, Henk — smirivao ga je Votson — seti se Malog Džeka. Sam je uspeo da iz zaustavi...

— I ode u pakao! Da nisam zbri-sao...

— Polako, čoveče — umeša se i Elvejz pokušavajući da ga ohrabri

— eksploziju je izazvao zalutali metak.

Tajler je, međutim, i dalje bio veoma skeptičan i gotovo vršitao od straha:

— Čoveče, da ne bi eksplozije, pobili bi vas kao muve. Obojica ste bili ranjeni i bolje priznaj da ste samo slučajem sačuvali glave. Da ono ne grunu Džekov dinamit i rastera ih...

Tolika kuknjava svima je već išla na nerve pa Votson počeo uzbudnim glasom:

— Henk, zaboga, smiri se. Naša je dužnost da preduzmemo sve kako bismo spasili zlato tolikih rudara.

— Dužnost, spasili... koješta. Zalažemo živote, a ostali ne izlaze iz svojih potoka i ne prestaju da ljuljaju tave sa peskom i bogate se.

Sad Lokartu sasvim prevre.

— Čoveče — prosikta kroz stisnute zube — niko te ne tera da ideš sa nama i gubiš glavu. Jednom si već pobegao sa mesta okršaja, šta smeta da to i ponoviš. Svet je pun kukavica, nećeš biti usamljen.

Ridokosi ga je zbunjeno gledao i meškoltio se na sedlu.

— Šta on priča, ljudi?

— Dobro kaže, Henk — oštro će Elvejz pokušavajući da prekine nekorisnu raspravu. — Idi na bonancu i čeprkaj po pesku. Ovo je posao za prave ljude.

Sem kukavičluka, Tajler je imao još jednu izraženu karatkernu crtu — bio je tvrdoglaviji od mazge pa se odjenom isprsi i zakrešta:

— Kome ti to, Greg? Samo sam izneo nekoliko primedbi. O bežaniji nisam ni zucnuo.

— Onda... umukni i uzjaši! — odseče Votson. — Dosad smo samo gubili vreme.

Ma koliko je i dalje strepeo od susreta sa banditima, Tajler više ni-

je imao kuda nego se ćutke uzvera na konja i prikupi uzde, a Votson upitno pogleda Džefa:

— Na koju ćemo stranu?

Umesto revolveraševog hladnog glasa, odgovor stiže sa druge strane. Uspravan na svom šarenom mustangu iza stene izjaha Veliki Mokasin i kratko reče:

— Za mnom!

Od straha, Tajleru ispadoše uzde iz ruku, a ni ostala dvojica nisu bolje reagovali. . . Elvejz je suviše sporo petljao oko okidača puške, a Votson samo zinuo u pridošlicu.

— Dobrodošao brate! — nekako ih primiri Džefov hladni glas koji stiskom butina potera sivca i ispreči se između Indijanca i trojice goldvočera. — Kakve vesti donosiš?

Sem čoveka na šarcu, iza stene se pojaviše još dvojica ratnika na čupavim brdskim ponijima čije su puške, oslonjene kundacima na mršave butine, najbolje govorile o miroljubivim namerama, ali je Tajler ipak zakukao:

— Zar nam nije dosta Retlendovih bandita, sad i ovi hoće da nas pokolju!

Na Šošonovom kamenom licu ne pomače se nijedan mišić dok ga je gledao plamtećim očima.

— Zašto čovek crvene kose govori gluposti. Da smo hteli, vaše duše bi odavno lutale Večnim lovištima. Ja Veliki Mokasin sam rekao!

Čovek je, nema sumnje, bio u pravu. Da su hteli, pobili bi ih iz zasede, a Džef se mirno ponašao pa Elvejz prestade da petlja oko puške, a Votson se opusti u sedlu i zabrunda:

— Nije čudo što vi Indijanci stalno pominjete Velikog duha kad i sami kao duhovi hodate po zemlji. Što nas ovo tako isprepadaste?

Time je, na neki način, situacija bila sređena pa je čak i Tajler počeo

da veruje da će mu kosa i dalje biti na svom mestu, ali je Veliki Mokasin smatrao da uljezima na njihovu zemlju ipak mora da održi malu lekciju:

— Da Šošoni jašu kao krdo bizona čuli bi ih i neprijatelji. Veliki Mokasin zna gde su krenuli beli razbojnici i došao da obavesti svog brata Ledene Oči. Neka belci krenu za mnom!

Posle toga svaka rasprava je bila završena i četvorica ćutke obodoše konje. Pomalo začuđen, Elvejz se osvrtao videći da se vraćaju istim putem, ali mu je ubrzo sve bilo jasno. Indijanac je posle sat jahanja zaustavio mustanga i pokazao rukom na krševitu stazu pored koje su ranije prošli a da nisu ni bacili pogled na tragove koji su se, doduše, jedva nazirali:

— Loši beli ljudi ovde pretovarili vaše zlato na mazge i naveli vas da sledite prazna kola.

Sva trojica počеше besno da psuju, a Tajler se sasvim okuraži:

— Znači tako, vuku nas za noseve!

Indijanac ćutke dade znak pratioćima koji odmah poteraše mustange uzbrdo, a on povede ostatak ljudi.

— Moja braća više ne smeju da govore glasno — savetovao ih je. — Loši beli ljudi mogu da nam postave zasedu i ne bi bilo dobro da ih izdaleka obavestimo o našem dolasku.

Na pominjanje nove opasnosti, Tajler je definitivno začutao, ali do večeri se ništa nije dogodilo. Uvereni u efikasnost smicalica, kao i u činjenicu da goldvočeri verovatno ništa ne sumnjaju pa i nemaju razlog da ih slede i napadnu, banditi su žurno nastavljali put prema jugoistoku i kako su stvari stajale — Dže-

person Dejvis je mogao da očekuje skori priliv novca u opustele blagajne Konfederacije.

XIII

Okuražen pozitivnim razvojem događaja, Radž Retlend je sasvim izgubio pamet i treće večeri rešio da definitivno obezbedi visoko odlikovanje i uz put malo pritegne jedinicu koja je, s obzirom na bogatstvo koje joj se nalazilo u rukama, uveliko počela da gubi disciplinu.

Najpre je zaseo kraj povelike vatre i grmnuo:

— Čak... dovedi izdajnika!

— Jou, ser! — spremno grmnu žustri narednik, ali se odmah snuži i počeo da struže nogama po prašini. — S vašim dopuštenjem, ne znam o kojoj osobi se radi.

— Radi se o Pameli Karter, mojoj suprugi, čoveče. I... malo više energičnosti i ozbiljnosti. Zaseda preki sud Petog puka džordžijskih strelaca!

Ma koliko zvučalo kao lakrdija, pominjanje prekog suda unelo je zebnju u srcima mnogih gerilaca pa se narednik rastrča i tamnokosu ženu dosta grubo dovede do vatre.

— Ti i ti — prozivao je vojnike — stavite uhapšenu u sredinu i pazite da ne pobegne. Jasno?

— Jasno! — dreknuše i škljocnuše zatvaračima, a Čak se ustoboči i bubnu:

— Naređenje izvršeno, ser. Zatvorenik pod stražom čeka presudu.

Okupljeni oko vatre ljudi su ozbiljnih lica pratili pripreme uvereni da mnogo šta neće izaći na dobro. U poslednje vreme njihov major ponašao se u najmanju ruku — čudnovato. Što se prevara sa zlatom bolje odvijala, on je bio namršteniji i ogorčeniji.

Sačekavši da se ljudi okupe oko vatre, započeo je:

— Optužena...

— Ali, Radže... ja imam svoje ime i, uostalom, čemu sva ova komedija?

Crven u licu major Retlend poskoči sa sedla na kome je dotad seдео.

— Straža — zaurla da mu žile na vratu iskočiše kao prsti — ukoliko zatvorenik ne bude odgovarao na pitanja dužnost vam je da ga urazumite kundacima! Jasno?

— Jou... da, ser! — uzmuvaše se stražari ne znajući kako da iskundače lepu majoricu koja je ujedno bila i najvažniji član njihove gerilske jedinice. — Ovaj, nismo razumeli, ser!

— Naredniče — ponovo podviknu Retlend posle čega se Čak nađe ustobočen pred njim — postavite nove stražare. I, bogamu, po mogućnosti ljude koji još uvek umeju da izvršavaju naređenja pretpostavljenih!

Uz Pamelu se odmah našoše dvojica novih grmalja. Jedan je bio predradnik na nekadašnjoj Retlendovoj plantaži, a drugi poznati gonik odbeglih robova zbog koga su se begunci rađe opredeljivali za samoubistvo nego da mu dopadnu šaka. Čutke su stali na svoja mesta i netrnce se zagledali u komandanata.

Posle toga major nastavi sa suđenjem:

— Optužena Karter, omanula si na zadatku. Šta možeš reći u svoju odbranu?

Zapanjena, tamnokosa žena počeo da jeca:

— Kako, omanula... zar nisam organizovala prevaru sa akcijama i domogla se onolikog zlata?

— Samo dela moguće plena, ženo! — grmnu major. — Propuštena

je prilika da se domognemo i tros-
truko većeg iznosa.

Plašeći se stražara, žena je birala
reći:

— O tome ja nisam odlučivala.
Prekid si ti naredio!

Na to Retlend ponovo skoči sa
sedla.

— Sud poslednji put upozorava
optuženu da govori istinu. Tačno je
da sam izdao takvo naređenje, ali
sam na to bio prisiljen.

Bez obzira na opomenu, Pamela
se jogunasto razvika:

— Koješta, posao je tek počeo da
se razgranava i sve veći broj ludih
goldvočera donosio je zlato i me-
njao ga za bezvredne akcije. Da ste
još malo pritisli...

— A zar nismo? — počeo da se sva-
đa i major svestan vlastitih grešaka.

— Napali smo dvojicu kopača u bli-
zini Ameriken Folsa, improvizovali
napad na banku koji ste navodno
lako odtili i dokazali kako su nagiti
bezbedniji u bančinih trezorima, a
o lažnim indijanskim pokoljima kod
Nampe da i ne govorim. Sve si ti za-
brijala.

Pamela Karter strese dugom
crnom kosom i gledajući ispod oka
namrštene stražare ipak snizi ton:

— U redu, to ne pobijam. Ali, po-
sao u gradu se ipak lepo odvijao.
Pogotovo što su šerif O'Grejdi i na-
rednik Dejv...

— Upozoravam zatvorenika da se
dotični narednik zove Dejvid Gro-
gan. Nikakav, bogamu, Dejv!

Videći da se zaletela, neuporedi-
vo je uplašeniije odgovorila:

— Naravno, reč je o Dejvidu Gro-
ganu. Dakle, on je uspešno manipu-
lisao sa akcionarima, a naš čovek
nosio zvezdu u gradu i onemogućio
jednog kopača da napravi celu
zbrku sa falsifikovanom novčani-

com. Sve bi, međutim, bilo uzalud-
no da nije bilo gospođe Dorser...

Na to major izgubi i ono malo do-
stojanstva neophodnog za uspešno
obavljanje uloge predsednika prekog
vojnog suda i počeo da se dernja:

— Htela si da kažeš... one kurve
s kojom si se zabavljala u krevetu.
Sve znam!

Takav podatak mogao je da po-
tekne jedino od salunske devojke
Sendi s kojom je bio kad je one noći
stigao u grad, pa Karterova po prvi
put ozbiljno pretrnu i spusti pogled
na vrhove prašnjavih cipela.

— Morala sam... tako je diktirao
moj deo zadatka.

— A sa Lokartom i Groganom?

— I s njima, jedan je počeo da
sumnja, a drugi da me ucenjuje.

Otvrdli tokom trogodišnjeg rata,
ljudi su se ipak zbunjeno muvali ne
verujući vlastitim ušima. Neki su
čak i glasno mrmljali:

— Šta je ovo, o čemu to ona...

— Ovo je izdaja, ljudi! — dreкну
Retlend koristeći nastalu situaciju.

— Dok ste vi ginuli u sukobu sa pro-
kletim jenkijima, evo šta se događa-
lo.

— Ali, Radže...

— Kuš! Stražari, vršite svoju duž-
nost.

I bez toga, grmalji su već potegli
puške i kundacima je udarili među
plečke, a gonič robova čak predla-
gao:

— Treba sasvim dotući kučku!

— Tek kada nam sve prizna —
umeša se major. — Dakle, utvrđeno
je da optužena laže.

Optužena nije mogla čestito ni da
udahne a kamoli da bilo šta kaže u
svoju odbranu. Jedva se podigla sa
kolena i uspravila na drhtave noge
strepeći da će je stražari ponovo
srušiti kundacima.

Pošto je sačekao da se gundanje nešto smiri, starešina južnjačkih gerilaca se važno isprsi.

— Iz veoma pouzdanih izvora saznao sam za vezu između optužene Pamele Karter i izvesne salunerkе Kejt Dorser. Reč je o vanprirodnom bludu u koji su se njih dve upustile.

— Pouzdan izvor, koješta. . . reč je o devojčuri Sendi s kojom si spavao — mrmljala je i goniča robova sasvim izvodila iz pameti.

— Da je još jednom potkačimo? Major Retlend se, međutim, nije obazirao. Znajući da se gvožđe kuje dok je vruće, gromoglasno je nastavio:

— Optužena Karter, badava ti je svaka priča. Od istog informatora saznao sam da si uspela da obrlatis i narednika Grogana.

Crnokosa lepotica sada je sasvim gubila pamet i psovala gore od kocijaša:

— Radž, jebote. . . taj koljač sa Bul Rana jeo mi je iz ruke i zaklinjao se da će ti zavrnuti vratom. Čekaj samo da dođe za nama!

— Laž sama laž! — nadmetao se u vikanju vajni suprug kome je interes Konfederacije bio važniji i od bračne sreće. — Samo te iskušavao.

— Koješta, dahtao je kao pas među mojim butinama. Koga ja zajašem. . .

I bez komade stražari podigoše puške i nova serija sruči se na ženu na leđa. Izubijana i okrvavljena, puzala je po prašini i vikala:

— Radže, lopužo. . . koga ja uzjašem taj ostaje bez pameti. Seti se kako si mi samo ti obećavao. . .

— Stražari, vodite je. Ucmekajte vešticu! — sav u peni urlao je Retlend, a gerilci su ga razrogačeno gledali ne verujući da su jedan od najvaćih džentlmena iz Džordžije i

njegova prelepa supruga pali na ovako niske grane. Nisu shvatili njihovu zaslepljenost zbog koje je Retlend rizikovao i brak samo da bi doprineo pobedi Juga dok je Pamela pokušala da rođenog muža proda za šaku zlata i čak tražila ortaka koji bi joj u tome pomogao.

Neki su čak počeli da predlažu polaganiju smrt od kuršuma, ali su nekadašnji predradnik i svirepi gonić robova požurili da izvrše majorovo naređenje i zgrabili je čvornovatom šakama vukući je prema obližnjem grmlju.

— Radže, seti se naše ljubavi, upomoć! — vriskala je i koprcala se ne uspevajući da stane na noge, ali. . . sve je bilo badava. Grmalji sa Retlendove plantaže koji su izmrcvarili i pobili ko zna koliko crnih robova, i sada su bez pogovora izvršavali njegovo naređenje.

— Umukni, veštrice — psovali su ulazeći u grmlje — došao ti je kraj!

Ali, umesto hitaca iz njihovih pušaka, zazujaše tetive na velikim lukovima šošonskih izvidnika koji su uspeli da se neprimećeni došunjaju u blizinu logora, a pogodeni ljudi pustiše divlje krikove i stropoštaše se na zemlju.

Sad zaprašta i sa druge strane logora. Pun naboj »peterca«, krupne sačme za vukove, naprosto prepолоvi Čaka koji počе da se valja u lokvi vlastite krvi, a gužvi je uveliko pomogao ridoglavi Henk koji je urlao za petoricu a municiju razbacivao za desetoricu:

— Udri mrske secesioniste! — drao se iz sveg grla i rešetao grmlje iznad banditskih glava posle čega se okršaj pretvorio u niz pojedinaćnih prepucavanja.

Videći da je element iznenađenja nepovratno izgubljen, bradati Votson zaredom je opalio tri metka

prema desnom krilu banditskog porotka i oborio bar dvojicu protivnika, a zatim, kad mu je oko glave počeo da zuji pravi roj vrelih kuršuma, naglo promenio mesto i za dlu ku izbegao smrt.

Na galamdžiju Tajlera sručio se sav bes zaskočenih gerilaca. Bar petorica su ga uzela na nišan i očas izrešetal i grm gde se krio posle čega mu više nije bilo spasa — pogoden na više mesta izdahnuo je i pre nego se svalio na krvlju poprskanu zemlju.

Veran starim revolveraškim tradicijama, Džef Lokart je na nišan uzeo majora Retlenda, ali ga je u tome pretekao ridoglati kopač der njavom pa je gerilski vođa uspeo da se glavačke baci sa sedla na kome se dotad nalazio i otkotrlja u plitku, grmljem obraslu, jarugu. Precizno opaljeni, Džefovi kuršumi izrešetaše kožu sedla, a onda i njegovo mesto zasu kiša zrna iz banditskih pušaka.

— Vi sa desnog krila, zaobidite ih s leđa! — začu se majorova glasna komanda koju vešti južnjaci besprekorno obavise.

Najpre je sredina otvorila besomučnu vatru terajući Džefa i Votsona da potraže nove zaklone, a onda trojica gerilaca kao lasice pojuriše kroz šikaru i urlajući bojni poklič južnjačke konjice naleteše na plečatog gradonačelnika.

Jedno zrno oprlji mu vrat, ali se stari kopač još nije dao. Vitlajući ispraznjenom »parkerovom« dvocevkom kao toljagom, orijaš ih dočeka s kolena i prvog obori, a onda ga skleptaše ostala dvojica i izbodoše bajonetima.

Ali, Greg Elvejz se još nije dao. Crpeći poslednju snagu zgrabio je jednog od napadača i stegao ga za gušu ne mareći što mu se u leđa za-

badaju novi kuršumi koje je opalio treći gerilac i urlao kao čopor vukova:

— Umri, već jednom. . . pseto!

Greg Elvejz je umro, ali je pre toga uspeo da banditu ispod sebe ras-trgne grlo. Preklan čvornovatim prstima nekadašnjeg kopača umro je u najgorim mukama, posle čega je stanje na bojištu ostalo gotovo nepromenjeno. Uz Redža Retlenda nalazila su se još četvorica boraca, dok se peti — ubica Grega Elvejza, pritajio u žbunju sa desne strane i grčevito nastojao da dopuni ispraznjenu pušku.

Iskusni major uveliko je procenio malobrojnost neprijatelja, a kad smrt odnese dvojicu kopača, odlučio da preuzme inicijativu. Koristeći napad sa desne strane fronta, naredio je opšti juriš preostale četvorice ljudi koji, urlajući iz sveg grla i pucajući s boka, jurnuše direktno na bradatog Votsona.

— Smrt jenkijima! — vrištali su i brzom paljbom ga naterali da se priljubi uz zemlju. Izgledalo je da mu zaista nema spasa, kad se Džef Lokart podiže iz zaklona i sasu ceo stakato brzih i preciznih hitaca.

Starinski »frontijer« dejstvovao je kao da je tek izašao iz springfildskih fabrika oružja Samjuela Koluta i njegov smrtonosni učinak odmah se osetio. Sav zavijen u beli oblak od izgorelog baruta, nepogrešivi strelac koji je verovao da je vlastito oružje i najbolji zaklon pred kuršumima neprijatelja, očas je preokrenuo ratnu sreću na svoju stranu. Najpre je sa dva precizna hica oborio dvojicu, a potom, brzim »faning« načinom potezanja okidača slistio i preostale razbojнике koji glavačke popadaše direktno u vatru.

Sve dotad, Veliki Mokasin se uopšte nije mešao u obračun. Nekako je

verovao da će brzoruki čovek ble-
dih očiju i bez njegove pomoći izaći
nakraj s banditima. Uporno se šu-
njao kroz grmlje i ubrzo stigao za
leđa Radžu Retlendu.

Veran tradiciji predaka, puzio je
kao zmija i vrebao najsigurniji tre-
nutak za napad. Po tome su ih pri-
padnici ostalih plemena odavno
zvali Zmijski indijanci.

Sada je takva taktika uveliko uro-
dila plodom. Banditi uopšte nisu
znali za njega i svu su pažnju posve-
tili ostalim napadačima što mu je
omogućilo nesmetan prilazak njiho-
vom vodi. Sad je mirno odmotao
kožnu, kao žica usukanu, oputu
skrivenu ispod bluze izvezene crve-
nom vunicom i čutke se pridigao na
kolena. Od Ratlenda ga je odvajao
jedva korak pa je Indijanac odlučio
da napadne baš tog trenutka.

Zapravo, uradio je to u pravom
času jer je Retlend već uzimao na
nišan Džefa Lokarta zauzetog obra-
čunom sa dvojicom poslednjih ban-
dita. Uradio je to majstorski. Laga-
nim pokretom žilavih šaka zanjihao
je olabavljenu uzicu a onda munje-
vito ispružio ruke i kao žica čvrstu
oputu nametnuo mu preko glave.

Odmah je usledio niz sigurnih,
uvežbanih pokreta. Najpre je
trgnuo ruke unazad i oputom mu
stegao vrat, a kad je Retlend pole-
teo nauznak i nekontrolisano u vaz-
duh opalio hitac iz revolvera, zabio
mu koleno u leđa i oborio ga poda-
se.

Sad je mogao da bira šta da radi.
Dovoljno je bilo da oborenu žrtvu,
čvrsto stegnutu butinama, samo još
malo pritegne oputom i udavi, ali je
Šošon ponovo pokazao kakav je bo-
rac. Umesto da ga jednostavno uda-
vi i osveti smrt svojih ratnika, zado-
voljio se da ga samo drži pod sobom
i sačeka da mu pridu ostali saborci.

— Moj brat Ledene Oči ima prili-
ku da se osveti svom najvećem pro-
tivniku. Veliki Mokasin zadovoljan
što ga je savladao.

Još uvek ošamućen od bliske
smrti koja ga je mimoišla za dlaku,
bradati Votson jedva je ustao na no-
ge i grmnuo iz basa:

— Ovog ćemo da pripnemo na
drvo. Konopac je najbolji lek za
bandita.

Ali, i Lokart je bio sazdan od
tvrdog materijala, borac kome smrt
već pobedenog neprijatelja nije bila
najvažnija stvar na svetu. Najpre je
rukom zaustavio Votsona, a onda
pogledao Indijanca.

— Ne želim njegov život, brate.
Veži ga pa da se vraćamo u grad.
Neka mu sude kopači, ubijao je nji-
hove drugove i ukrao im zlato.

XIV

Povorka mazgi natovarenih zla-
tom ušla je u Ameriken Fols u suton
trećeg dana, a gomila ogorčenih ru-
dara sjatila se i počela da se raspi-
tuje:

— Ko je onaj vezani i šta rade
prokleti Indijanci u našem gradu?

— Bolje pogledajte šta je u bisa-
gama — otkresa bradati Votson. —
Špalsi smo vaše proketo zlato.

— A od koga? — zaredaše pitanja
sa svih strana, dok je polovina gol-
dvočera odjurila do prvih mazgi i
počela da pretura po kožnim torba-
ma.

Veliki Mokasin i dvojica njegovih
ratnika ponosno su sedeli na mus-
tanzima i nepokretnih lica pratili
gužvu u gradu, a Lokart je iskoristio
priliku kad je iz saluna dotrčala sta-
sita krčmarica da je uhvati za ruku i
zamoli:

— Odvedite Pamelu i skolonite je

u neku sobu. Ovde će biti još mnogo nevolja.

Počele su kad je pred ljude izašao nalickani šerif i isprsi se držeći šake iznad revolverskog kundaka:

— Zašto je zlato vraćeno u grad kad je trebalo da bude otpremljeno do železnice i sklonjeno od bandita? Ko je organizovao ovu glupost?

Na to se iz gomile izdvoji Džef Lokart i hladno ga odmeri:

— O glupostima, čoveče, nema ni reči. Razbijena je banda Radža Retlenda, a njenog vođu vidiš vezanog.

Džim O'Grejdi se i dalje pravio naivan i pokušavao da prikrije vezu sa pljačkašima. Najpre je važno klimnuo glavom, a onda zarežao:

— U redu, lopužu ćemo u moj zatvor, a oko zlata pobrinuće se mister Dejv Grogan.

Većina kopača nije znala šta da radi. Uzbudeni, želeli su da rastrgnuubicu i pljačkaša Radža Retlenda, ali se ipak nisu odmicali od svog zlata.

Lokart je, međutim, znao šta treba da učini. Gotovo ne rastavljajući usne procedio je:

— Čoveče, s tvojom igrom je gotovo. Pripadaš bandi majora Konfederacije Radža Retlenda i s njim ćeš zajedno u zatvor. Skidaj zvezdu!

Bila je to jednostavno i jasno iznesena optužba na koju je moglo samo da se odgovori vrućim olovom pa O'Grejdi malo raskorači noge i spusti ruke prema nisko pripasanim futrolama, kad se odnekle pojavi bradati Grogan i hitro stade poredsrebrom okićenog ortaka u ubijanju severnjačkih ranjenika.

— Ti — prosikta zagledan u žrtvu koja im se samo slučajno živa izvukla iz zapaljene štale — više nećeš sipati laži. Dolutao si u grad...

Igrajući na poznatu kartu pritiska na revolveraško samoljublje, Lo-

kart ga prekide bagatelnim pokretom leve ruke:

— Više sam očekivao od Koljača sa Bul Rana, čoveče...

Dejv Grogan je naseo i sav ustreptao od muke povukao kolt iz futrole. Učinio je to dosta brzo, ali je žilavi revolveraš više pazio na O'Grejdijevo ponašanje.

I... nije pogrešio. Lažni izgled paradnog revolveraša iskićenog srebrnim ukrasima nije mogao da ga prevari što je dokazao hitrim, gotovo neprimetnim, pokretom desnice kojom je zgrabio oružje i gotovo ga uzeo na nišan.

Tek tada sunu Lokartova mršava šaka i munjevito istrgnu starinski »frontijer«. Dok je ručno kovanu osmougaonu cev poravnavao sa grudima čoveka u crnom odelu, jednovremeno je palcem zategao okidač. A, onda sve se pretvori u grmljavinu revolvera, a beličasti dim zavi trojicu boraca.

Pogođen dva prsta iznad kopče opasača, O'Grejdi se nekako čudno previ u pasu i glavačke skljoka u prašinu. Poslednjom snagom uspeo je da povuče obarač, ali njegov hitac samo zapara zemlju između Džefovih nogu koji munjevito pokleknu i na nišan uze drugog najvernijeg pratioca gerilske jedinice Radža Retlenda koja, zajedno sa svojim komandantom, već odavno nije predstavljala vojnu jedinicu nego bandu krvavih pljačkaša.

Hitro izmicanje sa nišanske linije spaslo mu je život jer ga Groganov kuršum promaši za dlaku, a onda se na ustima cevi »frontijera« izlizaonog kundaka ukaza novi naranđasti cvet, a vrelo olovo tresnu bradonju u prsa i cepajući pluća izlomi rebra na leđima.

Od silnog udarca Koljač sa Bul Rana glavačke odlete na zemlju i

tresnu pred noge prvih mazgi iz karavana koje počese da njaču i ritaju se i u tren oka izgaziše mršavo telo krvnika severnjačkih ranjenika.

Mirno, kao da se ništa nije dogodilo, Lokart vičnim pokretima dopuni doboš oružja i gurnu ga u futrolu, a onda pogleda Votsona:

— Pa, Džone... vreme je da jedan pošten čovek počne da vodi akcionarsku banku goldvočera iz Ajdaaha. Deder, preuzimaj posao.

Izbor je baš pao na pravog čoveka. Smrknut kao oblak, čvrsti kopač zatutnja iz basa:

— O' kejj, ljudi... komedija je završena. Nego... neka neko donese konopac. Ima da obavimo još jedan poslić.

Gledajući pogibiju svojih najvernijih ljudi s kojima je proveo tri ratne godine, Retlend po prvi put shvati da je ovo zaista kraj njegove tajne misije u gudurama Ajdaaha i neka jeza mu krenu niz kičmu. Pomalo kreštavo, neuobičajeno za nekadašnjeg majora gromovitog glasa, poče da moljaka:

— Ja... tražim tretman ratnog zarobljenika i želim da mi se sudi...

— Po našim zakonima, zlikovče! — zagrajaše kopači, a nekakav dugajlija skide laso sa sedla i začas mu nabaci omču oko vrata.

— Hej, vodite ga ovamo! — drali su se pokazujući na obližnju granatu topolu, a mnoge žuljevitke šake ščepaše uzdu žutog palominoždrepcu i povukoše ga pod drvo.

— Ko bi rek'o, strašni Radž Retlend a moljaka za život? — grmeo je dugajlija nabacujući drugi kraj konopca preko grane za koji uhvati bar desetak razbesnelih kopača a neko prašnjavim šeširom tresnu ždrepcu po sapima.

Uznemirena životinja galopom jurnu iz mesta i istrgnu sedlo ispod

jahača koji ostade da visi na konopcu smešno batrgajući nogama.

— Hej, ljudi... vidite ga kako igra — cerekali su se kopači uživajući u svojoj osveti, a onda se krupno telo konačno umiri.

Isplaženog jezika bivši major Konfederacije umro je daleko od Džordžije i plantaža pamuka na kojima je hteo da i dalje zadrži svoje crne robove.

Opštu dreku prekinuo je Votsonov energični bas:

— Više nema proklete Retlendove bande. Nego... da mi unesemo naše zlato u banku, a ujutro ćemo ga spremi za Evanston i predati železnici. Za njega će nam Union Pacifik dati gomilu dobrih dolara.

Uz opšte odobravanje, kopači jurnuše na posao, a Šošoni iskoristiše priliku da zamaknu u običnije šipražje.

— Zbogom beli brate! — uzviknu Veliki Mokasin gledajući Džefa pomalo izmaknutog od opšte gužve. — Čekaću te otvorenog srca.

Ali, Džefa Lokarta čekao je još jedan neobavljen posao posle kog je mogao da nastavi svoj život litalice u sedlu. Dok su ostali bili zauzeti rastovaranjem mazgi i unošenjem kožnih vrećica sa zlatnom prašinom u kameni trezor banke, čutke je krenuo prema »Poslednjoj šansi« i Pamelu Karter pronašao u sobi gazdarice Kejt Dorser.

— Nemamo mnogo vremena, gospodo — procedi skidajući prašnjavi stetson. — A ne bih želeo ni da razjareni ljudi organizuju još jedno vešanje u Ameriken Folsu.

Ma koliko zazirala od rastanka, usplahirena salunerka poče da je požuruje:

— Čovek je u pravu, draga. Moraš da ideš.

— Ali gde? — jeknu tamnokosa

lepotica i podiže uplakane oči. — Više nemam nikog. . .

— Niste imali ni dosad, gospodo — škrtio je cedio reči žilavi čovek i prstima samo leve ruke zavijao tanku cigaretu. — Ukoliko mislite na muža, pa. . . čini mi se da grešite. Možda je samo nekada postojao neki džentlmen iz Džordžije, ali sada je Radž Retlend skončao kao običan bandit.

— I zanavek nestao iz tvoga života, draga — dodade Dorserova tutkajući joj u ruku podeblji svežanj novčanica. — Idi sa srećom!

Jutro ih je zateklo gotovo na istom mestu gde su se prvi put sreli pa žena zauzda konja i zapita ga:

— Na koju ćemo sad stranu, Džefe?

— Na pravu, gospodo. Gotovo je sa lažnim bankarstvom i iluzijama o spašavanju Konfederacije južnih država. Kao i sa bandom majora Radža Retlenda.

— Onda. . . bih najpre u Evanston.

— Naravno, put do Omahe traje nekoliko dana, a onda. . . oh, pa ne lutaju ljudi samo prostranstvima Divljeg zapada. Možda stigneš i do Džordžije. Tamo svet verovatno veruje da je postojao samo major Radž Retlend.

Oborene glave, žena ćutke potera konja na sever.

K r a j

U SLEDEĆEM BROJU

M. Barton

SENDI NA UNAKRSNOJ VATRI

Revolveraševa ruka polete prema opasaču. Sendijev kolt planu. Začu se krik. Kad se dim razišao, primetiš da se Bridžerov čovek drži za zglob desne ruke, lica iskrivljenog od bola. . .

JUGOBANKA

DODITE
DA SE DOGOVORI